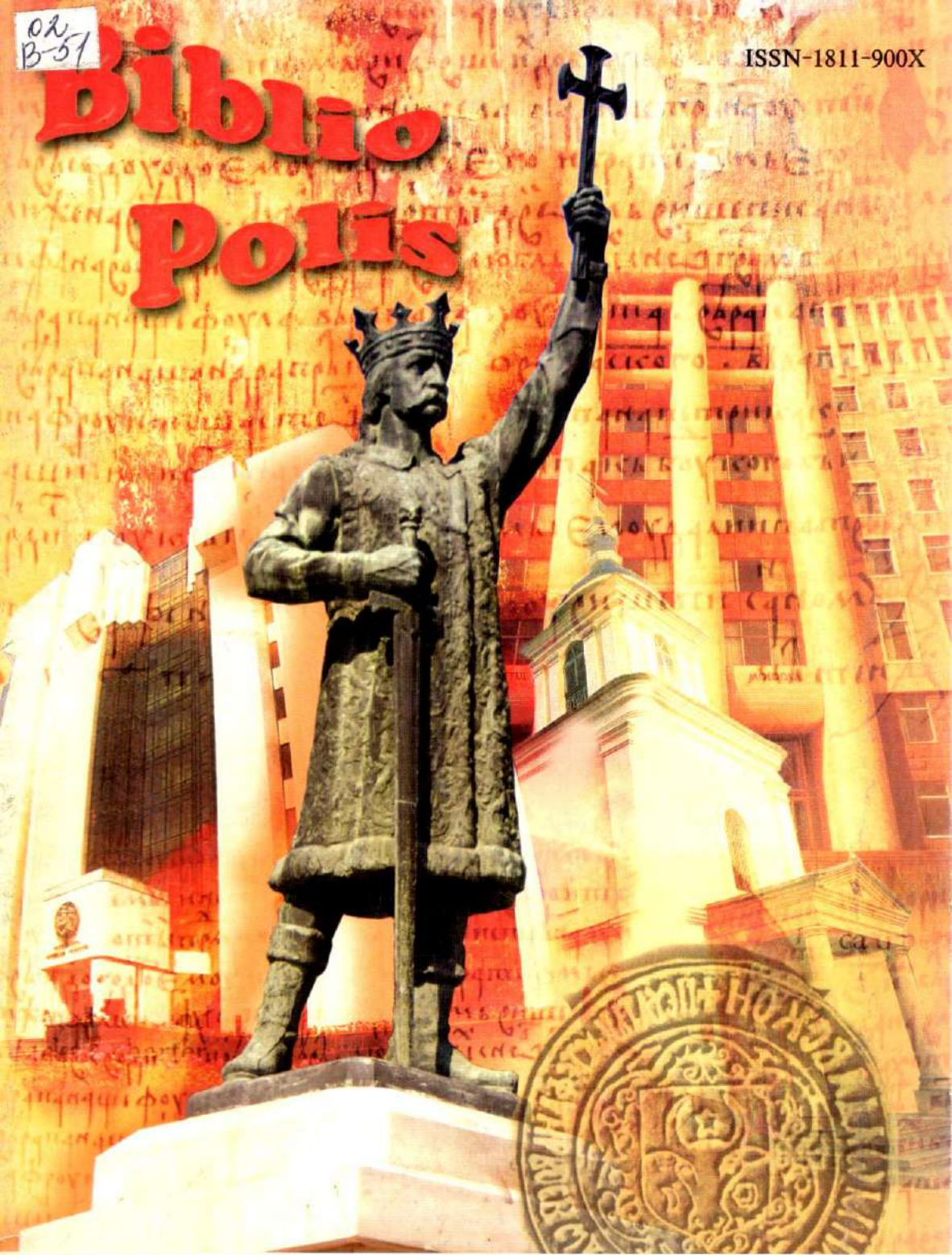

02
B-57

ISSN-1811-900X

Biblio POLIS

Biblioteca Municipală «B.P. Hasdeu» Vol. 11(2004) Nr. 3

Biblio Polis

Revistă de biblioteconomie și
științe ale informării,
editată de Biblioteca Municipală
"B.P. Hasdeu" din Chișinău
Apare din anul 2002
Vol.11 (2004) Nr.3

Director:

Dr. Lidia Kulikovski

Redactor-șef:

Vlad Pohilă

Colegiul de redacție:

*Mariana Harjevschi, Tatiana Coseriu, Ludmila Pânzaru, Elena Vulpe,
Alexandru-Horațiu Friscu, Genoveva Scobioală, Tatiana Ischimji,
acad. Mihai Cimpoi, dr. conf. univ. Nelly Țurcanu*

La apariția acestui număr și-au dat concursul:

Rodica Brinză, Tatiana Coșeriu, Genoveva Scobioală

Tipar executat la "Elan-Poligraf". Tel.: 72-82-07.

CUPRINS / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENTS

EDITORIAL / ПЕРЕДОВАЯ / EDITORIAL

Vlad POHILĂ

O categorie specifică de cititori: chișinăuienii
Кишиневцы: специфическая категория
читателей

The Chisinau inhabitants: a specific
category of readers3

ODĂ BIBLIOTECARILOR / ОДА БИБЛИОТЕКАРЮ / ODE TO THE LIBRARIANS

Gîndurile noastre toate - despre bibliotecă,
despre carte...

Все наши мысли - о библиотеке, о книге...
All our thinks are about the library, about
the book...

❖ *Svetlana NIȚĂ, studentă la USM*
❖ *Neculae POPA, Congresul Mondial Român,
Los Angeles*

❖ *Valentina BRÂNCOVEANU, pictoriță*

❖ *Andrei CONIȘESCU, deputat*

❖ *Mihai BOLOGAN, student ASEM*

❖ *Mihai TAȘCA, jurist*.....5

DE HRAMUL ORAȘULUI / К ПРАЗДНИКУ ГОРОДА / THE CITY DAY

Genoveva SCOBIOALĂ

Primăria Chișinăului într-o ipostază inedită:

(co)editor

Примэрия Кишинэу в новой ипостаси:
издателя

A new a part of the Chisinau Municipality:
(co)editor.....12

Tatiana FEODORUC

Voievodul Ștefan comemorat la BM "B. P.
Hasdeu"

Муниципальная Библиотека им. Б. П.
Хашдеу чит память Стефана Воеводы
Ștefan cel Mare comemorated
at Bogdan Petriceicu Hasdeu

Municipal Library13

POLITICI DE BIBLIOTECĂ / БИБЛИОТЕЧНАЯ ПОЛИТИКА / LIBRARY POLICIES

Dr. Lidia KULIKOVSKI

IFLA - 2004: "Între pereții informației și libertății"

ИФЛА - 2004: "Между информацией и
свободой"

IFLA - 2004: "Between the walls of informa-
tion and freedom".....15

TEORIE ȘI PRACTICĂ / ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА / THEORY AND PRACTICE

Tatiana COȘERIU

Politica calității în contextul managementului
schimbării

Политика качества в контексте
менеджмента изменений

The quality policy in the context of the man-
agement of changes18

Genoveva SCOBIOALĂ

Confuzii terminologice

Терминологический конфуз

Terminological confusion21

EXPERIENȚE AVANSATE / ПЕРЕДОВОЙ ОПЫТ / ADVANCED EXPERIENCES

- Dr. Lidia KULIKOVSKI*
Programe de lectură și instruire pentru copii în SUA
Программы для чтения и обучения для детей в США
Reading and learning programs for children in USA23

VIAȚA FIJALELOR / ЖИЗНЬ ФИЛИАЛОВ / LIBRARY'S BRANCHES LIFE

- Elena VULPE*
Nou donată de carte: de la *Sadoveanu* - la *Ghibu*
Новые книги от *Садовяну* - *Гибу*
New book's donation from *Sadoveanu* to *Ghibu*25

- Tamara MALANEȚCHI*
Adio, vacanță. Ce frumoasă ai fost!...
До свиданья, каникулы. Какими красивыми вы были!
Good bye, holidays. What nice you were!.....28

- Margareta SEBOTARI*
Prin carte dăinuiește spiritualitatea umanității
Духовность человечества продолжается в книгах
The books continue the spirituality of the humanity31

- Stefan POPOVICI*
"Ecolul Eminescu" la CAIE
"Эхо Эминеску" Академического центра Эминеску
"The Eminescu Echo" of the Academic Center Eminescu33

AI NOȘTRI ÎN LUME / НАШИ ЗА ГРАНИЦЕЙ / OUR ABROAD

- Mariana HARJEVSCHI*
Timpul american nu este egal cu timpul moldovenesc
Американское время отличается от молдавского
The American time is not equal to the Moldavian time34

- Irina SPIȚCINA*
"Как здорово, что здесь мы все сегодня собрались..."
"E formidabil ca ne-am întrunit..."
"How fine is to get together today here..."...35

- Maria CUDLESCO*
Bucuria revederii în Crimeea
Радость встречи в Крыму
The joy of meeting in the Crimea37

CARTEA PE GLOB / КНИГА НА ПЛАНЕТЕ / THE BOOK ON THE GLOBE

- Rodica POPOVSCHI*
Bibliotecile suedeze: privire din interior
Шведские библиотеки: взгляд изнутри
The Swedish libraries: a look from inside.....38

CULTURĂ GENERALĂ / ОБЩАЯ КУЛЬТУРА / GENERAL CULTURE

- Dumitru IOANIDE*
Recitindu-l pe I. Kant
Перечитывая Канта
Rereading I. Kant42

OMAGIERI / ПОСВЯЩАЕТСЯ / DEDICATION

- "...Deține în bibliologia noastră o poziție vădit inconfundabilă" (*L. Kullkovski*)
"...Занимает в нашей библиологии, несомненно, важное место"
"...He takes an important place in our bibliology"47

RECENZII ȘI CONSEMĂNĂRI / РЕЦЕНЗИИ И ЗАМЕТКИ / REVIEWS AND NOTES

- Galeria bibliologilor români (*Genoveva SCO-BIOALĂ*)
Галерея румынских библиологов
The gallery of Romanian librarians48

- Eminescu (din nou) în portugheză (*Elena DABIJA*)
Вновь Эминеску на португальском
Again Eminescu in portuguese48

- Clar, cuprinzător și obiectiv despre noi (*Vlad POHILĂ*)
О нас - просто, объективно и полно
Clear and objective about us49

- Paradoxuri poetice din "Librettele" Elenei Vizir (*Vitalie RĂILEANU*)
Поэтические парадоксы "Либретто" Елены Визир
Poetical paradoxes from "Libretto" of Elena Vizir50

- Cea mai mare Marie a muzicii lirice românești (*Vlad POHILĂ*)
Самая большая величина румынской музыкальной лирики
The great figure of Romanian music52

DIVERTIS-CLUB

- Alexandru HORATIU FRISCU*
Cînd Muza zburdă. Cartea pe meridian.
Știați că...
Когда музы гуляют. Книга на глобусе.
Знаете ли вы...
When the Muses laugh. The book on the world. Do you know...51

STAȚI ȘI REFLECȚĂȚI / ПОДУМАЙТЕ / WAIT AND THINK

- Cum percep oamenii mari cartea, lectura, biblioteca...
Как великие мира сего воспринимают книгу, чтение, библиотеку...
How the mighty understand the book, the reading, the library...56

PENTRU AGENDA DVS. / НА ЗАМЕТКУ / FOR NOTES

- Calendarul aniversărilor culturale 2004
Календарь памятных дат на 2004 год
Cultural Anniversaries Calendar 200457

O categorie specifică de cititori: chișinăuienii

Vlad POHILĂ

Trăim într-o epocă a diversităților în continuă creștere... Acest adevăr sare în ochi cu atât mai mult cu cât majoritatea sintem, totuși, "fii și fiice" ai unei epoci a uniformității, monotoniei, unității impuse de un regim totalitar, când ceea ce ieșea din cadrul general, din tiparele trasate de "conducerea cea mai înțeleaptă din lume", era suspect și condamnat.

Cine-și imagina, cu două decenii în urmă, că ar putea exista la noi, de exemplu, categorii diferite de cititori? Nu, pe atunci putea fi un singur fel de cititori: oamenii sovietici, "cei mai avizi cititori, cei mai fideli prieteni ai cărții" etc., etc. Dacă se și admitea - cu mare scîrț, totuși! - o delimitare, ea se putea face între cititorii din bibliotecile academice, adică cei pentru care lectura era o parte a muncii lor, și "toți ceilalți", care găseau (sau trebuiau să găsească!) în citit - expresia cea mai sigură de familiarizare cu ideologia de stat și o șansă sigură de formare, prin ea (prin ideologie, și, parțial - prin lectură!) a "omului nou", "constructor al societății comuniste", al "viitorului luminos"... și tot așa.

După ce ne-am clarificat cu ideologia, care s-a dovedit a fi perimată din start, apoi și cu viitorul, care nu dădea nici un semn că ar fi cit de cit luminos, iată că în societate se produce o spectaculoasă schimbare, datorită căreia iese la suprafață o impresionantă diversitate de opinii, abordări, interese etc. și, în consecință - diferite grupuri, mai mari sau mai mici, de persoane, categorisite pe cu totul alte criterii decît cele cu care ne obișnuisem.

S-a produs o firească diversificare și în sistemul bibliotecar. Iși putea imagina cineva, cu 20 de ani în

urmă, să funcționeze la noi o bibliotecă evreiască? Sau una prioritar pentru deținuți? Dar ce să mergem atât de departe: era greu de conceput existența unei colecții de carte românească aici, unde vorbitorii de limbă română au fost și mai rămîn majoritari...

Iată că am și anticipat o schiță la portretul cititorului de la Chișinău, utilizatorului bibliotecilor din capitala noastră. Pe ultima pagină a copertei acestui număr al revistei *BiblioPolis* puteți vedea, puteți admira! o hartă a bibliotecilor de la Chișinău - idee originală și inspirat realizată de kolegele noastre, Genoveva Scobioală și Rodica Brînză de la Departamentul Marketing. Este cea mai convingătoare dovadă a transformărilor benefice, inclusiv în sensul diversificării exigențelor, intereselor, necesităților culturale, prin care a trecut municipiul, iar o dată cu el - și majoritatea absolută a locuitorilor lui. Fără exagerare, putem vorbi azi de chișinăuieni ca de o categorie specifică de cititori, atât la nivel național, cit și într-un context mai larg, poate chiar mondial. Imaginea utilizatorului de bibliotecă de la Chișinău se conturează cel mai pregnant din... rapoartele anuale ale Bibliotecii Municipale "B.P. Hasdeu"! Chișinăuianul cititor este, în primul rînd, un om cu adevărat avid de carte, de lectură, de informație, de documentare: aproape că fiecare al doilea locuitor al municipiului trece pragul bibliotecilor. Apoi, orașeanul nostru este un cititor modern, care poate și vrea să beneficieze de ultimele realizări în domeniu, inclusiv de accesul la internet și de cartea virtuală. Cititorii din capitală sînt niște poliglotti: ei solicită literatură nu numai în română și rusă, limbi care

dețin aici tradițional înțietatea, dar și în toate limbile de circulație internațională, de la engleză la chineză, precum și în idiomurile vorbite de toate minoritățile etnice de la noi: bulgară, ucraineană, găgăuză, cele două limbi evreiești (idis, ivrit), polonă... Cititorul de la Chișinău are toate șansele de a face lecturi și de a se documenta în biblioteci și/sau filiale, secții specializate: de artă, de drept, strict științifice, reprezentând diferite culturi (rusă, germană, turcă...), pentru copii, pentru persoane dezavantajate, de teologie etc. Funcționarea pe lângă bibliotecile din Chișinău a unui număr mare de cluburi, cercuri, cenacluri, tabere ș. a. determină o varietate și mai mare a ofertei, respectiv, a satisfacerii intereselor profesionale, culturale, de vîrstă etc. Am mai adăuga aici că utilizatorii fondurilor de bibliotecă de la Chișinău sunt niște răsfațați: nicăieri în altă parte nu pot beneficia de servicii de informare-documentare cum e cel de la Sediul Central al BM "B. P. Hasdeu", care e un adevărat centru de informații comunitare: numărul informațiilor solicitate e în continuă creștere, iar cazuri supărătoare de nesatisfacere a intereselor încă nu au fost înregistrate. Nu trebuie neglijat nici acest aspect: generozitatea bibliotecilor din Chișinău. Nu e o metaforă, ci o axiomă această generozitate: cele vreo 40 de biblioteci unite sub patronatul spiritual al lui Bogdan Petriceicu Hasdeu oferă servicii tuturor solicitanților, indiferent dacă au viză de reședință pe bdul Ștefan cel Mare și Sfînt sau la Posta Veche, pe noua stradă Alba Iulia sau în străvechiul sat Băcioi. Mai mult, sălile de lectură și fondurile de carte ale BM sînt accesibile și pentru locuitorii altor sate și orașe din republică. Numai interes și corectitudine să fie, că oricine, practic, își va putea satisface necesitățile de lectură și de documentare. Ar fi nedrept să nu evocăm aici și acum, încă o particularitate a

Chișinăului cititor. E vorba de atitudine favorabilă a autorităților locale față de destinul bibliotecilor și, în consecință - față de cititori. Fără de concursul efectiv și eficient al Primăriei conduse de dl S. Urecheanu, fără doar și poate, alta ar fi imaginea bibliotecilor din municipiu și alta ar fi dispoziția zecilor de mii de orașeni ce trec pragul acestor institutii de luminare a minții și sufletului...

Si cum amintisem de un specific și în context mondial al cititorilor de la Chișinău, trebuie să facem și precizarea necesară: ne refeream, în primul rînd, la accesul la valorile culturale ale minorităților naționale, ale grupurilor etnice de la noi. În capitala Republicii Moldova, printre primele în capitalele republicilor din defunctul URSS, au apărut biblioteci de carte destinate exclusiv acestor categorii de populație. Iar felul cum funcționează ele, trezește interesul și încîntarea altor metropole, chiar din state care s-ar părea că au acumulat o experiență mai bogată în sensul satisfacerii necesităților spirituale ale alogenilor, aolingvilor.

Aceste rînduri au avut ca punct de pornire o frumoasă sărbătoare ce bate la ușă: Hramul Chișinăului. Deși relativ "tinăra", această sărbătoare a devenit, indiscutabil, una dintre cele mai îndrăgite de chișinăuieni și de oaspeții capitalei. Cum am spus mai sus, o bună parte a locuitorilor capitalei sînt și cititori ai bibliotecilor noastre. Lor le adresăm acum cele mai frumoase felicitări și urări, inclusiv dorința de a rămîne și în continuare utilizatori ai sălilor de lectură și ai colecțiilor de carte. Nu simpli beneficiari, dar și buni prieteni ai bibliotecii și ai bibliotecarilor. Este și aceasta o trăsătură a categoriei specifice despre care am amintit în titlu: relația cititor-bibliotecă, trănicia ei, ca o garanție a funcționării tot mai bune a celor mai solicitate institutii ale culturii de la noi.

ODĂ BIBLIOTECARILOR

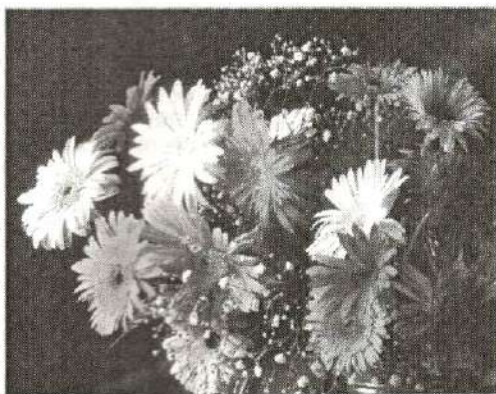
Nu am intitulat întâmplător această rubrică astfel, întru cînta patetic - Odă bibliotecarilor, prin ea subînțelegîndu-se, desigur, ceva mai mult: elogiu cărții, elogiu muncii bibliotecarului, elogiu bibliotecii ca instituție de culturalizare și informare.

Grupajul de materiale de mai jos prezintă o serie de reflecții și opinii despre rostul cărții, despre importanța bibliotecii în viața noastră, despre valoarea muncii de bibliotecar etc. Semnatarii materialelor, iar o dată cu ei și redacția BiblioPolis, au dorit să anticipeze astfel sărbătoarea profesională Ziua bibliotecarului, manifestîndu-și și pe această cale profundul respect pentru activitatea bibliotecilor și a angajaților lor, marea dragoste pentru carte, pentru valorile spirituale în genere. Așa cum subliniază unul dintre autorii găzduiți la această rubrică, este foarte bine că s-a fixat la nivel oficial o zi cînd se motivează dorința beneficiarilor de a aduce bibliotecarilor florile recunoștinței... Însă ei ar merita, cu siguranță, mai des și mai multe

gesturi de grațitudine.

Sincere felicitări și frumoase urări cu ocazia sărbătorii profesionale, dragi colegi! Toată dragostea și recunoștința noastră pentru strădanile Dvs. de a face locuitorii capitalei niște oameni mai instruiți, mai documentați, mai buni, mai generoși!... Iar alte semne ale stimei, prețuirii și grațitudinii, pentru ceea ce faceți zi de zi, le veți afla în fiecare număr nou al revistei noastre...

Redacția BiblioPolis

GÎNDURILE NOASTRE TOATE - DESPRE BIBLIOTECĂ, DESPRE CARTE...

*Svetlana NIȚĂ,
studentă la USM:*

Sunt multe întrebări care necesită un răspuns. Uneori acesta vine spontan, alteori trebuie să pătrunzi în esența lucrurilor. Mă întreb: ce este, totuși biblioteca? Un spațiu unde sunt multe rafturi de cărți, un depozit pentru păstrarea valorilor culturale? Poate fi vorba și despre aceasta, dar nu numai...

Biblioteca este locul unde ne regăsim în sine, putem călători în spațiu și timp pe aripile imaginației ale cărților, descoperim informații utile pentru prezent și viitor.

Bibliotecile reprezintă o putere, o forță pentru binele public. Ele constituie puncte accesibile pentru toți cei ce au nevoie de informații cu ajutorul cărora să poată urca treptele necunoscutului și să poată face față provocărilor cotidiene. Prin prezervarea patrimoniului spiritual și promovarea participării democratice, bibliotecile se adresează grupurilor cu nevoi speciale și din perspectiva genurilor. Prin cooperare cu muzee și arhive, promovează includerea socială și culturală.

Scopul bibliotecilor rămîne a fi unul

major: de a constitui, a organiza, a prelucra, a dezvolta și a conserva colecții de cărți, publicații periodice, alte documente specifice și baze de date, pentru a facilita utilizarea acestora în scop de informare, cercetare, educație sau recreere etc.

Bibliotecile oferă un complex unic de resurse și servicii, contribuind la dezvoltarea unei societăți culte, civilizate. Această instituție este un loc sigur, lipsit de riscuri și cu un pronunțat caracter social, tratându-și în aceeași măsură vizitatorii. Este o poartă deschisă spre noi cunoștințe, spre educare, având la temelie o diversitate de focare destinate schimbărilor.

Prin tradiție, bibliotecile sunt instituții ce conțin informații tipărite sau manuscrise. Astăzi, apariția și răspândirea noilor tehnologii informaționale, constituie un element de antiteză față de imaginea de la început: este tot mai greu să se conceapă o bibliotecă fără literatură virtuală.

Dacă e să vorbim despre cele enunțate mai sus, putem menționa că rolul pe care îl are o bibliotecă în viața comunității este foarte important. Pentru ca bibliotecile să poată face concurență altor instituții ce apar în societatea contemporană, ele trebuie să-și îmbunătățească continuu imaginea, rolul în societate și eficiența.

Un aport considerabil îl are bibliotecarul, care prin munca sa îi dă cititorului o notă de optimism, ajutându-l să se orienteze în oceanul informațional. Cu ocazia sărbătorii naționale a bibliotecarilor, vrem să-i felicităm pe toți cei care au forță să stea o viață printre cărți, să-și împărtășească generos experiența ca adeverați piloni ai culturii, unde cheia de început este cartea. Să rămână mereu așa cum sunt: tineri în noianul de amintiri ale trecutului, plini de viață, răbdători și cu noi forte înaintind pe valurile duse de corabia vieții. Să ne trăiți, dragi și scumpi bibliotecari!

Neculae POPA,
Secretar al Congresului Mondial Român, Los Angeles:

Am părăsit Țara împreună cu soția și cei patru copii, ultimul de un an și trei luni, după 14 ani de așa-zisa libertate comunistă, la care se adăugau cei 14 ani de închisoare, ca deținut politic.

Am vândut tot din casă: mobilă, haine, bibliotecă, dar nu am strâns suficienți bani pentru a plăti biletele de avion pînă la Roma. Aveam bani de tren, dar mi-era teama de a nu fi întorși la frontieră, la controlul bagajelor îți puteau introduce orice ca apoi să te învinuiască și să fii reținut. Atunci am apelat la un fost coleg de închisoare care deja emigrase în Germania, Volkmer Gunter, originar din Brașov, care mi-a cumpărat biletele de avion, așa că în final tot cu avionul am plecat.

Am luat cu noi cei patru copii, ceva mîncare, căci nu știam ce ne așteaptă, schimburi, haine pentru

copii și numai o singură carte, Biblia.

Am lăsat cărți scumpe și dragi mie ca să putem lua suficiente lucruri pentru copii, zicîndu-mi că îmi voi completa biblioteca atunci cînd voi ajunge în lumea liberă, și așa a și fost.

Sunt un visător, om al poeziei, trăiesc încă în trecut și îmi este imposibil să mă despart de Radu Gyr, fără de care astăzi nu aș fi fost ceea ce sunt. Desigur, nu mă despart de Mihai Eminescu, inclusiv de opera lui politică, nici de George Coșbuc, poetul meu preferat.

Cunoscîndu-vă pe voi, românii basarabeni, brazi plantati de strajă la hotarul de răsărit al Neamului Românesc, am avut revelația să dau de un alt titan al literaturii române, Grigore Vieru, pe care de la o vreme îl port cu drag în inima mea.

Valentina BRÂNCOVEANU,
pictoriță:

... Copilaria mi-am petrecut-o în cartierul vechi al Sculenilor, din Chisinau. Am avut norocul să locuiesc într-o casă la sol, cu mulți pomi și grădină. Îmi amintesc cum într-o bună zi am urcat în bătrînul nuc de lingă casă, iar de acolo să urc în pod ca să iau nuci. Acolo am avut surpriza să găsesc, printre lucrurile depozitate, prima carte românească din viața mea - *Grelu de Meronni*. O carte de dragoste, despre viața unei vestite balerine franceze. Eram prin clasa a 7-a. Mi-a plăcut atît de mult, că am recitat-o de mai multe ori. Pe atunci în biblioteca școlară găseai doar cărți în grafie chirilică...

Tocmai asta a fost surpriza cea mare. Era o carte din biblioteca părinților, care făcuseră școală pe timpul românilor.

- *Cum ați trecut de la litere chirilice la grafie latină?*

- Foarte ușor și firesc, intuitiv bănuiam și simțeam că este adevăratul nostru alfabet.

- *Dar ce cărți puteați citi în biblioteca școlară?*

- Sinceră să fiu nu mă prea trăgeam la biblioteca școlară, deoarece aici ti se propuneau numai cărți de propagandă sovietică și comunistă gen *Pavlik Morozov*, *Ceapaev*, *Tinăra gardă* etc. Acele cărți nu se dădeau la citit, erau nu știu cum seci, lipsite de substanță și suflet.

- *Care a fost prima carte din viață, să zicem, mai consistentă? Și care vă e biblioteca preferată?*

- Am început să simt gustul cărților în anii studenției la Colegiul de arte plastice din Chisinau, atunci cînd am citit despre Michelangelo, Rodin, Van Gogh, Brâncuși. M-am împăcat bine cu bibliotecile și mi-am dezvoltat o anumită cultură pentru carte atunci cînd la Chisinau au apărut miraculoasele biblioteci de carte românească, adevărate temple de spiritualitate și civilizație precum "*Transilvania*", "*Onisifor Ghibu*", "*Alba Iulia*". Vizitez cu plăcere Biblioteca Națională, Biblioteca Municipală "B. P. Hasdeu", unde, grație muncii și abnegației bibliotecarilor de aici, poți să găsești orice informație, să te documentezi, ai acces la orice domeniu sau noutate editorială.

Am și o mică, dar prețioasă bibliotecă personală, pe care am adunat-o, mai ales în anii de pînă la 1990, ca toată

lumea bună - din librăriile de carte românească hăt de la Moscova, Lenin-grad, Cernăuți. În așa fel mi-am creat o mică bibliotecă de artă, clasicii picturii universale, literatură artistică.

- *Dnă Valentina Brâncoveanu, nu e un secret că o carte miraculoasă pentru Dvs. o constituie pictura, pinzele... Recent v-ați întors de la munte, dintr-o vacanță de vis în locurile cele mai pitorești din România, o vacanță oferită de emisiunea "Surprize-surprize" de la TVR-1...*

- ... Și sponsorizată de dna Maria Stoian, președintele Agenției de turism rural, ecologic și cultural. Sunt cu adevărat copleșită de tot ce am văzut. Vreau să spun că nu știu dacă am să nimeresc în rai, dar în raiul de pe pămînt am fost... În această o lună și jumătate de sejur am vizitat cele mai renumite pensiuni rurale de peste Prut: "Poiana Mărului" de lingă Brașov, "Munții Bucegi" și "Piatra Craiului", "Făgărașul", "Vrancea", mai multe localități extrem de pitorești din Bucovina și Ardeal.

- *Ce lucrări v-a inspirat dumnezeiasca natură din Țară?*

- Am nimerit tocmai în timpul cositului. Multă lumină, aer, culori - o adevărată oază de inspirație. Bărbații plecau la cosit la 6 dimineața, iar nevestele din urmă clădeau căpițele. Pe la amiază copiii le aduceau ulcioare cu lapte rece covăsit, scos din frigider. Nu voi uita nici mâncărurile tradiționale de la munte - ciulama cu ciuperci și mămăliguță, ciorbă din lapte covăsit și hamei, tocăniță din carne de miel sau mistreț.

Am pictat foarte mult florile de munte: margarete, cimbru, coada-calului, ciuboțica-cucului, măcrișul... Vreau să spun că am întîlnit și o lume deosebită, deschisă spre frumos și comunicare. Ei știu să aprecieze un om de creație. M-au primit și s-au comportat cu mine cu mult respect și dragoste. As dori ca prin intermediul revistei să le multumesc tuturor celor întîlniți pentru vacanța de vis prin raiul celor mai pitorești locuri din România și, în special, doamnelor Andreea Marin de la emisiunea "*Surprize-surprize*" și Maria Stoian, de la Agenția de turism rural, ecologic și cultural.

Consemnare: T. G.

**Andrei CONIȘESCU, deputat în Parlamentul R. Moldova,
președintele Comisiei pentru ecologie și dezvoltarea teritoriului:**

Primul contact cu cartea l-am avut la cinci ani... atunci am învățat literele, din cartea de căpățîi a mamei - Sfînta Scriptură. Era o ediție "populară", format mare, cu litere mășcate și ... latine, căci părinții mei, cu cîteva clase românești, nu știau alt alfabet decît cel latin și, se pare, nici nu aveau nevoie de alte litere.

La școală, în clasa întîi, tin minte, am împrumutat deodată patru cărți, pe care le-am adus să le restituîm chiar a doua zi. Bibliotecara, firește, nu m-a crezut că le citisem și m-a pus să-i povestesc continutul la fiecare... Una din acele prime cărți împrumutate era un basm de Ion Creangă, îmi amintesc bine cu cît entuziasm depănam firul poveștii.

Casa părintească de la Sofia-Drochia, județul Bălți, se afla în apropierea căminului cultural, numit mai des "club". Aici era și biblioteca satească. Probabil că această vecinătate m-a determinat să devin destul de repede cititor și al acestei biblioteci. Mai era însă ceva la mijloc: la biblioteca satului lucra o femeie de excepție, o bibliotecară bună și înțeleaptă, care știa a găsi un limbaj comun cu fiecîre cititor, fie el copil, fie el tîran în vîrstă, dumeaiei stia a face din toți adevărați prieteni ai cărții.

În anii de studenție la Chișinău, în afară de biblioteca universitară, am mai frecventat două biblioteci: actualele Biblioteca Națională și Biblioteca Municipală. De altfel, la Municipală, ca cititor, mă simteam nu știu cum mai bine: poate de aceea că deservirea era mai rapidă, poate pentru că în sala cu geamurile spre artera principală a orașului era mai multă lumină, poate fiindcă era mai puțină lume și parcă mai multă libertate...

Cînd am venit la studii la Chișinău, am mai apucat două librării în care se vindeau și cărți din România: una era pe actualul bulevard Ștefan cel Mare și Sfînt, alta - pe str. Pușkin. După in-

vadarea Cehoslovaciei, în august 1968, de către URSS și alte țări comuniste, dar fără de România, de la noi au dispărut și librăriile românești, tot atunci au fost interzise și abonamentele la ziare și reviste de peste Prut. Din fericire, însă, restricția viza numai RSS Moldovenească, astfel încît calculul celor care au vrut să ne lipsească de această sursă de hrană spirituală nu a fost tocmai eficient. Căci românii basarabeni au început a colînda URSS-ul și pentru a cumpăra cărți din România! Numai de unde nu am achiziționat cărți și discuri românești eu, ca și mulți prieteni și colegi de ai mei: de la Tașkent (Uzbekistan), din Baku (Azerbaidjan), din Kazahstan și Siberia... ca să nu mai vorbesc de Kiev, Moscova, Leningrad (Sankt-Petersburg) sau de Cernăuți și Odesa, unde mergeam, uneori, de cîteva ori pe lună cu un singur scop: de a ne completa bibliotecile personale cu "fructul oprit". Am adunat aproape toate volumele din colecțiile *Biblioteca școlară*, *Biblioteca pentru toți*, diverse dicționare, în special cele din colecția *Albatros*, monografiile și albume de artă... După 1990, cînd copiii noștri au început să învețe la licee după programe românești, nu au dus lipsă de nici un roman sau de vreun poem, eseu, de vreo poezie, piesă dramatică etc., pe care le aveau acasă în ediții dotate cu excelente tabele cronologice și referințe critico-istorice.

În 1990, cînd URSS-ul era de-acum în delir, am contribuit și eu la completarea bibliotecilor basarabene cu carte românească. Datorită bunăvoinței colegilor de la Iași, am adus două camioane de literatură economică, aceste volume completînd de minune fondurile bibliotecii Institutului economiei agrare, unde activam pe atunci în calitate de șef de direcție. Am participat nu numai la selectarea cărților, la îmbarcarea lor, dar și la transportare... căci am fost chiar eu la volanul ace-

lor mașini gigantice de tipul numit "papuc". Atunci am văzut spaima și vigilența idioată a lucrătorilor vamali în fața cărților românești. Dar, repet, era anul 1990, era URSS-ul... Mai trist e că, din câte știu, și acum, la începutul sec. XXI, există o atitudine nu dintre cele mai binevoitoare față de cartea românească, la unele vămi de pe malul stîng al Prutului...

În prezent, beneficiaz mai ales de serviciile Bibliotecii Parlamentului R. Moldova, ale cărei fonduri și colecții sînt tot mai bogate și mai variate, pe an ce trece. Prin serviciul de schimb interbibliotecar obțin orice carte, revistă, alte documente depozitate la Biblioteca Națională sau la oricare alta din țară și dincolo de hotarele ei.

Amintisem de exceptionalele dicționare românești sau bilingve din colecția editurii bucureștene *Albatros*. Ele ne-au ajutat, în multe privințe, să ne cunoaștem și să ne îmbogățim vocabu-

larul în condițiile cînd limba română era în Basarabia pe post de Cenușăreasă. Încă în 1994 aveam pregătit pentru tipar un dicționar de termeni din domeniul finanțelor și băncilor. Anumite împrejurări au fost atunci ostile editării acestui dicționar și iată că am revenit la idee în ultimii ani. Între timp s-au schimbat multe și pentru a garanta calitatea cărții, am luat cițiva coautori, printre care și fiicele mele: Maria, care face masteratul la economie și finanțe în Grecia, și Eliza, doctorandă la ASEM. Mai am un manuscris în lucru... sper să-l definitivez în curînd și să vadă lumina tiparului, nu am nici o îndoială că va trezi interesul multor cititori, e ceva între economie și investigație publicistico-juridică...

Pot spune că am crescut printre cărți, într-un cult al cărții și acest cult este prezent în sufletul tuturor membrilor familiei mele. Viața noastră este greu de conceput fără cărți.

Mihai BOLOGAN, student la Facultatea de cibernetică, statistică și informatică economică, ASEM:

Curiozitatea de copil m-a făcut să răsfoiesc diferite cărțuții și să învăț literele cu mult înainte de a merge la școală. Erau cărțile fraților mei mai mari sau ale verisorilor noștri și, desigur, erau cu litere rusești: îmi păreau bizare, nu știu cum sucite și lățite pe pagină... Diferența am sesizat-o mai ales cînd am deprins și literele latine, mama, profesoară de spaniolă, lucra mai mult cu alfabetul latin și normal că m-a învățat să-l citesc. La liceu, nu am avut a face decît cu literele latine - după 31 August 1989 buchile slave nu mai aveau ce căuta în cărțile românești, în plus am învățat engleza și franceza.

Îmi amintesc bine care a fost prima carte "serioasă" pe care am citit-o în copilărie, se numea *Bambi*, de un autor austriac, dacă nu mă înșel. Pe atunci era în mare vogă un serial cu desene animate inspirat de această povestire despre animale și astfel filmul m-a îndreptat spre carte.

La Liceul *Mircea Eliade* aveam o bibliotecă bună: cine vroia, cine se inte-

resa, putea citi tot ce prevedea programa școlară la literatura română și universală. În ultimele clase de liceu am citit mai multe cărți cu adevărat serioase, căci datorită lor am putut să-mi întregesc viziunea despre lume, mi-am lărgit cu certitudine orizontul cultural. Cred că nu numai eu, dar și alți colegi de liceu îi suntem recunoscători, în acest sens, dnei Veronica Revuțchi, o bibliotecară ce merită calificativul "foarte bună". Dumneaei știa să ne orienteze clar gusturile și interesele, ne recomanda cărți fără de care, desigur, ar fi greu să te consideri un om cult și un om modern.

Ca student la ASEM, beneficiaz de fondurile extrem de bogate ale bibliotecii de aici. Știu că a fost întemeiată prin eforturile rectorului fondator al ASEM, prof. dr. Paul Bran, în prezent - rector la ASE București, de unde și venise la noi la începutul anilor '90, aducînd circa 50 mii volume de literatură de specialitate.

Desigur, folosesc și literatură virtuală,

mai ales la scrierea tezelor. Uneori, din literatura consultată, din cele 15-20 de surse bibliografice, jumătate o constituie așa-numitele e-books. În genere, totuși, dau preferință cărților în format tradițional, astea parcă inspiră mai multă încredere. Nu e vorba de un "tradiționalism excesiv", care ar fi, chipurile, caracteristic multor basarabeni, e la mijloc o percepere pur personală, deși, am auzit această părere și la alți colegi de facultate. În plus, în format electronic nu au fost trecute nici pe departe toate cărțile de care au nevoie specialistii - chiar și în domeniul meu, aparent, un domeniu prin excelență "virtual". Există o opinie că studentul care a scris o teză de an sau de licență avînd o bibliografie alcătuită numai din e-books nu prezintă probe suficiente că a făcut o lucrare în mod creator, că s-a documentat suficient. Și s-ar putea să aibă dreptate cei care cred așa.

Cîndva am fost un cititor exemplar al Bibliotecii *Ion Creangă*, apoi - al bibliotecii de pe bdul Traian și al celei ruse, *Lomonosov*. Recunosc, luat cu studiile la ASEM, mi-am canalizat interesul și

timpul de lectură aproape că exclusiv literaturii de specialitate. Acum, cînd mă aflu în ultimul an de studii, pot spune că am revenit și la alte genuri de literatură. Datorez această revenire și fratelui meu Viorel Bologan, multiplu campion mondial la șah, dar care citește mult, și nu numai în domeniul unde s-a impus, dar și proză, poezie, îi place teatrul. Dacă e să numesc o lectură de ultimă oră, as aminti cu plăcere romanul lui Liviu Rebreanu *Adam și Eva*. Interesul pentru fabulos, metafizic, insolent mi l-au deșteptat și cîteva romane postmoderniste, de Richard Bachs și alți autori din Occident - pe acestea le-am citit grație prietenei mele Tania, care e o mare pasionată de astfel de literatură.

În ciuda aparențelor, bibliotecarii nu au o muncă prea ușoară: cîți cititori, atîtea interese, gusturi, caractere, uneori și... mofturi multe! E bine că există o sărbătoare a bibliotecarilor, e o ocazie sigură de a li se spune un cuvînt de laudă și recunoștință, de a li se înmîna un buchet de flori. Cred însă că lucrătoarele bibliotecilor merită să li se dea mai des flori...

Mihai TAȘCĂ, jurist,
redactorul-șef al Revistei de drept privat:

...Îmi telefonează nu de mult un fost profesor de al meu de la facultate:

- Cînd vei fi la serviciu?

Întrucît apartamentul îmi e și biroul de lucru, l-am întrebat mirat, la care serviciu se referă.

- Păi, la biblioteca... mi-a răspuns.

Abia atunci am înțeles că o bună parte din cei care mă cunosc, văzîndu-mă atît de des la Biblioteca Publică de Drept de pe str. Armenească, iată, consideră că acolo îmi e și biroul de lucru!

M-am împrietenit cu minunatul colectiv al acestei biblioteci la puțin timp după deschidere, în decembrie 2001, cînd domnișoara Mariana Harjevschi, directoarea bibliotecii, a acceptat cu bunăvoință să găzduiască lansarea *Revistei de drept privat*. A fost lume multă, dar probabil - și mai multe emoții, căci, așa cum îmi mărturisise Mariana, era, de la deschiderea B.P.D., prima manifestare cu o astfel de anvergură.

De atunci sunt oaspete frecvent al bibliotecii. Puține sunt zilele în care nu merg aici, pentru documentare. Apoi, orice întîlnire, sedință a colegiului de redacție, dar și alte manifestări, cu acordul binevoitor al directoarei, le fixăm la B.P.D.

Chiar din momentul cînd i-am pîsit pentru prima dată pragul am constatat că biblioteca este una excepțională, atît din punct de vedere al fondului de carte, cît și al dotării cu tehnică. B.P.D. are un fond de carte de drept de peste 10 000 de exemplare, în diferite limbi: cu precădere în română, dar și în engleză, franceză, rusă. În special, grație Fundației Soros-Moldova, colecția B.P.D. continuă să crească mereu. De asemenea, biblioteca mai are un set de calculatoare, la care orice vizitator poate consulta legislația R. Moldova, a României, a multor altor state din lume; practica judiciară a R. Moldova; poate redacta o lu-

crare sau naviga pe Internet. Puține sunt bibliotecile din R. Moldova care se pot mândri cu asemenea performanțe.

Pentru un pasionat de carte de drept, care încă nu a fost la această bibliotecă, îl introduc în atmosfera acestei importante instituții de cultură și documentare.

La intrare, de obicei ești întâmpinat de dna Tania Munteanu, mereu zâmbitoare, amabilă, care este, așa zice, cartea de vizită a bibliotecii. Am remarcat de îndată profesionalismul dnei T. Munteanu. Reușește de minune să se descurce cu toate: înregistrarea cititorilor, eliberarea permiselor, împrumutul pe loc sau la domiciliu etc. Bunăvoința d-ei se manifestă și față de publicațiile de specialitate locale, inclusiv față de *Revista de drept privat*. Ori de câte ori am rugat-o să transmită ceva vreunui coleg sau autor, a făcut-o cu bunăvoință și plăcere. Aceeași amabilitate am constatat-o și la domnișoara Ludmila Pegza, colega de post a dnei T. Munteanu, iar de curând și a dnei Irina Marusciac, revenită la serviciu după o pauză absolut necesară.

La dreapta, în sala de perioadă, își fac serviciul două doamne ce întruchiează experiența și maturitatea în fapte. E vorba de dna Silvia Antufiev, care a dedicat activității bibliotecare peste 20 de ani, și dna Galina Catruc, venită din dragoste de carte la bibliotecă din pedagogie. Aici sunt toate edițiile periodice din dotarea bibliotecii: de la cele naționale la cele din Franța, din Rusia, de peste Ocean.... De fiecare dată când am solicitat vreo revistă, chiar dacă sunt deja destul de numeroase, iar cititorii uneori nu le pun la locul lor, am primit-o de îndată.

La stînga de la intrare se află sala de lectură - mare, spațioasă. Aici își fac serviciul domnișoarele Svetlana Andrițchi și Tatiana Nichifor. E cea mai aglomerată sală. Citeodată nici nu ajung scaune pentru cititori, iar fetele, în asemenea cazuri, mai aduc scaune de la personal.

Sus, la mezanin, se află Dana Turcanu, "stăpîna" calculatoarelor. Pasiunea de carte a făcut-o să îmbine studentia cu serviciul. Și reușește de minune. Orice utilizator al calculatoarelor găsește

explicația solicitată sau ajutorul necesar. De curînd Danei i-a venit în ajutor Ludmila Pegza, la rîndul ei substituind-o pe Angela Ciobanu, care actualmente educă două fete gemene: Ionela și Marilena.

Unicul bărbat membru al colectivului B.P.D. e Nicolae Diminiuc. Este cel care face ca tehnica să funcționeze perfect.

Directoarea Mariana Harjevschi, al cărei birou e mereu aglomerat, este liderul incontestabil al colectivului, nu doar prin postul pe care îl ocupă, ci și prin capacitățile și cunoștințele sale. Deși obligațiile de serviciu îi sunt multiple, găsește timp și pentru orice vizitator care-i trece pragul. De curînd Mariana Harjevschi a plecat în SUA, la o stagiere de un an de zile, la biblioteca Universității Indiana din Bloomington. Dar nu dă uitării nici pe o zi echipa de la B.P.D. - le scrie colegelor mesaje e-mail, se interesează cum le merge treburile, ce mai e nou la noi acasă...

Acesta ar fi, în linii foarte mari, "portretul" colectivului de la Biblioteca Publică de Drept. Cred că angajatele de ai-

ci oferă un exemplu cum trebuie să fie un bibliotecar în epoca modernă. Știu cu certitudine că foarte mulți cititori le elogiază felul cum muncesc, amabilitatea, pregătirea profesională temeinică, cultura generală. Mă bucur sincer pentru realizările membrilor echipei B.P.D. și, profitînd de ocazie - apropiata sărbătoare profesională - vreau, prin intermediul revistei *BiblioPolis*, să-i felicit din suflet pe acești neobosiți slujitori ai culturii și informării, urîndu-le să aibă parte de multe bucurii acasă și la locul de muncă.

Grupaj de materiale îngrijit
de VL. POHILĂ și T. GORINCIOI

Primăria Chișinăului într-o ipostază inedită: (co)editor

Genoveva SCOBIOALĂ,
manager Departamentul Marketing

Îmbold de a așterne aceste rânduri ne-a servit o recentă emisiune interactivă de la postul EURO TV Chișinău, protagonistul căreia a fost dl S. Urecheanu, Primarul General al municipiului Chișinău. Un telespectator, care i-a apreciat frumos activitatea și intențiile, a făcut o constatare cu subtext, dar și cu regret, că nu e prea cunoscut în republică pentru o eventuală campanie electorală. Cu modestie, dl Urecheanu i-a răspuns că îl cunosc bine la Briceeni și Anenii Noi, localități pe unde a activat cândva, dar și foarte mulți sindicaliști, pentru care a fost vreo trei ani lider.

Involuntar, ne-am gândit: oare chiar numai aceste categorii de cetățeni ai Republicii Moldova cunosc personalitatea dlui Urecheanu? Categorie, nu.

Cine nu a vizitat măcar o singură dată capitala și nu s-a folosit de transportul urban, care atât de vertiginos s-a dezvoltat pe parcursul ultimilor ani?

Cine nu a vizitat piețele agricole și industriale, frumos amenajate și generos dotate de Primărie?

Cine nu a participat la evenimentele culturale, organizate și susținute de administrația publică locală?

Cine nu s-a folosit de serviciile Bibliotecii Municipale, a cărei sală de lectură este deschisă 7/7 zile tocmai pentru a fi și în serviciul orașenilor, dar și a oaspeților capitalei în zilele de odihnă?

Șirul întrebărilor ar putea continua, dar ne vom opri aici, concluzionând, că noi nu apreciem la justa valoare contribuția financiară a Primăriei la informare comunitară și educație permanentă. Împrejurările ne obligă să consemnăm o parte din contribuția administrației publice locale din Chișinău la dezvoltarea culturii naționale și preocu-

parea permanentă a conducerii municipale pentru lărgirea accesului la informație și satisfacerea necesităților spirituale ale publicului larg.

Ciudat, dar și adevărat: pe foarte puțini dintre noi, atunci când lecturăm o carte, ne interesează editura la care a apărut sau cine a contribuit financiar la tipărirea ei. Știm că tot mai multe cărți apar datorită sprijinului unor sponsori. Dar mai știm că la activitatea editorială participă și unele primării.

... Cu greu am identificat peste 100 titluri editate cu suportul financiar al Primăriei Chișinău. Din neglijență sau poate din lipsa bunului-simt, nu pe toate lucrările este această remarcă, iar chiar dacă este - puțini îi acordă atenție: "*Cartea a apărut cu concursul Primăriei mun. Chișinău*"...

Cele 119 titluri identificate (cu siguranță numărul lor este mai mare) se disting printr-o arie tematică largă.

O bună parte din această producție e destinată în exclusivitate cititorului vorbitor de limbă rusă: 51 de titluri. Este expresia clară a preocupărilor Primăriei pentru un dialog multicultural într-o societate plurietnică. Cele mai solicitate din tipărirea rusești realizate cu sprijinul Primăriei Chișinău sunt:

Русская литература Молдовы в лицах и персоналиях (XIX-нач. XX вв.): Библиогр. Словарь-справочник. - К.: Инесса, 2003. - 624 с.

Королева Эльфрида, **Петр Леонарди: Жизнь и судьба**. - К.: Инесса, 2002. - 128 с.

Как слово наше отзовется...: Лит. альманах / Ирина Ремизова. - К.: Инесса, 2003. - 224 с.

Cantitativ, cărțile în limba română sunt mai puține, doar 37 titluri, dar, aceste lucrări, adevărate evenimente

culturale, s-au impus prin conținut și prin ținuta grafică, devenind de interes extins în întreaga țară. De la micii cititori care descoperă lumea cu *Micile Americi* - la cel adult, care acumulează capital intelectual, cunoștințe și cultură generală din dicționare, enciclopedii,

titorilor adevărate opere artistice consacrate culturii și civilizației, unele fiind tipărite în colaborare cu edituri europene.

Cu totul remarcabil e și faptul editării de către Biblioteca Municipală, tot cu sprijinul Primăriei, a 37 lucrări - mai multe biobibliografii ale unor personalități de primă mărime - scriitori, cercetători, bibliografi - și a unei serii întregi de publicații cu caracter bibliografic, care valorifică personalități notorii din Chișinău. Aceste volume sunt de un real folos celor interesați de istoria cărții și culturii din Basarabia (Lista integrală a acestor lucrări o puteți accesa pe www.hasdeu.md).

Ne-am referit doar la o parte din contribuția Primăriei la dezvoltarea spiritualității naționale, care, cu certitudine, va dăinui în viitor. Nu e un elogiu dlui Primar, e o constatare plină de admirație și recunoștință. Și mai e, credem, și un exemplu de urmat - pentru conducătorii altor administrații locale, de municipii, raioane, comune... unde lumea este nu mai puțin dornică de a citi, de a se informa, documenta.

*Dovezi ale implicării
Primăriei Municipiului
Chișinău la prosperarea
spiritualității naționale*

monografiilor, lucrări, de o incontestabilă valoare informativă și artistică, care contribuie la integrarea culturii din Basarabia în circuitul valorilor naționale și universale.

Albumele, generos ilustrate, oferă ci-

Voievodul Ștefan comemorat la BM "B. P. Hasdeu"

*Tatiana FEODORUC,
manager Departamentul Relații cu publicul*

"Fost-au acest Ștefan om nu mare de stat... dealtmîntrelea era întreg la minte... la lucruri de războaie mester...", scrie în cronicile apropiate de timpul vieții și faptelor de vitejie ale Marelui Domnitor, supranumit peste veacuri "Mare și Sfînt". Urmașii l-au înălțat la rangul de simbol național și

european, dat fiind că Măria Sa a apărat creștinismul și a stat de strajă la porțile întregului continent fiind - în acest sens - primul moldovean integrat cu adevărat în comunitatea statelor europene, cu secole înaintea creării acesteia *de iure* și *de facto*.

Devenit o dimensiune națională și eu-

ropeană, voievodul Ștefan a fost comemorat cu ocazia celor 500 de ani de la intrarea în nemurire. După Sf. Liturghie și depunerea de flori la monumentul său din centrul Chișinăului, mai mulți oameni de adevărată cultură și simțire artistică s-au întrunit la Biblioteca Municipală "B. P. Hasdeu". Din geamurile Sediului Central au putut vedea statuia din piatră, cu brațul ridicat sus, înălțind cu pioșenie Sf. Cruce, iar pe raftul expozițional - imaginea fotografică a acestuia, pe coperta albumului "Ștefan", lansat aici.

"Ștefan cel Mare și Sfânt este Domnitorul care ne-a apărât gloria, credința și demnitatea națională, de aceea este de datoria noastră, a fiecăruia, să spunem urmașilor ce a însemnat acest nume pentru poporul nostru", a subliniat domnul Primar General al urbei, S. Urechianu, prezent la manifestarea culturală în cauză. Dumnealui a mai menționat că noul album este cea de-a doua lucrare editată cu sprijinul Primăriei și consacrată Marelui Voievod-primul album a fost tipărit în 1997, la 540 ani de la înscăunarea lui Ștefan.

Pe marginea albumului cu imagini fotografice de o înaltă cultură artistică au mai vorbit șeful Direcției Cultură a Primăriei Chișinău, scriitorul Iulian Filip, dna L. Kulikovski, directoarea Bibliotecii-gază, alți oameni de cultură. Aceste personalități ale municipiului au consensnat, în context, că volumul lansat oferă informații deosebit de interesante inclusiv despre istoria adevărată a monumentului și reinstalarea lui la Chișinău. Lucrarea a fost concepută de scriitorul Ioan Mănăscuță și artistul fotograf Mihai Potârniche. Albumul a apărut în patru limbi - română, engleză, franceză și rusă. Are doi cititori: *Comisia Națională a RM pentru UNESCO* și *Primăria municipiului Chișinău*.

Constituind principalul punct de atracție din cadrul manifestării, albumul "Ștefan" a fost apreciat drept o

carte de vizită a țării și a neamului, a urmașilor recunoscători, dornici să-i urmeze pilda de dragoste de țară și de deschidere spre lume oferită de renumitul strămos. Osemintele sfinte odihnesc la Putna, unde a și fost sanctificat la 1992, și unde pe mormînt nu este indicat anul morții. Marmura de acolo cuprinde doar atât: "Și s-a strămutat la vesnicele lăcașuri în anul...". Ca și cum duhul nemuritor al Voievodului plutește de-asupra pământurilor atât de scumpe inimii sale, în căutarea unui continuator pe potrivă.

Declarat de UNESCO Anul lui Ștefan cel Mare și Sfânt, 2004 a pecetluit recunoașterea și cinstirea de către Europa a acestui "Soare a Moldovei", cum era supranumit de principii lumii.

În cadrul manifestării a funcționat o impresionantă expoziție de lucrări ale pictorilor din Moldova închinată Marelui Voievod.

Pe parcursul anului curent, cărțile despre Ștefan cel Mare și Sfânt au fost și continuă să fie cele mai solicitate de către cititorii bibliotecii. Albumul "Ștefan" a venit ca o completare minunată a întregului set de materiale și opere de artă adunate cu grijă de instituția municipală și oferite cu plăcere tuturor generațiilor de utilizatori, dornici să cunoască personalitatea cea mai vestită a neamului. Să cunoască puterea Sa uimitoare de a uni Biserica și Poporul într-o realizare idealurilor sfinte ale unui neam creștin, iubitor de dreptate și frumos.

IFLA - 2004: "Între pereții informației și libertății"

Dr. Lidia KULIKOVSKI,

director general BM "B. P. Hasdeu"

A 70-a Conferință Generală IFLA și-a desfășurat lucrările pentru prima dată în America de Sud, în Argentina, Buenos Aires, în perioada 22-27 august. Tema conferinței, care a adunat bibliotecari din toate colțurile lumii a fost "*Bibliotecile - instrumente pentru educație și dezvoltare*".

Informația și cunoștințele sunt fundamentale pentru educație și dezvoltare ca o necesitate esențială pentru îmbunătățirea calității vieții oamenilor care trăiesc în regiuni în care populația nu beneficiază de un nivel înalt de dezvoltare economică și socială.

În America Latină bibliotecile susțin cerințele de informare ale populației și participă în procesul de instruire prin cooperare cu sistemul educațional, pavează drumul spre cunoștințe, cultură și dezvoltare socială prin oferirea serviciilor și programelor de instruire pentru toți.

Lucrările Conferinței s-au ținut în localul hotelului Hilton și în Centrul de conferințe din Buenos Aires, ambele plasate în inima cartierului Puerto Madero, o arie foarte elegantă, foarte frumos renovată.

Președintele Argentinei, Nestor Kirchner, a salutat cordial participanții la conferință, recunoscând rolul foarte important al bibliotecarilor în prezervarea și difuzarea cunoștințelor și contribuția lor la crearea relațiilor dintre membrii foarte diverși ai comunităților, exprimându-și respectul și susținerea lor, cât și plăcerea de a găzdui conferința și a contribui la buna desfășurare a ei.

Conferința IFLA-70 a fost o oportunitate excelentă pentru Argentina, pentru bibliotecarii argentinieni de a reflecta, discuta, împărtăși experiența

și cunoștințele cu colegii din toată lumea. Această experiență profesională, cu siguranță, va fi un prim pas spre reevaluarea rolului bibliotecii și bibliotecarilor din Argentina și din întreaga regiune latino-americană.

Organizatorii au oferit traducere simultană în șase limbi: germană, spaniolă, franceză, engleză, portugheză și rusă.

Sesiunea de deschidere a inclus cuvântul de salut al președintelui IFLA Kay Raseroka, urmat de un eseu al scriitorului argentinian Tomas Eloy Martinez *Cartea în era globalizării*.

Sesiunea plenară a conferinței a fost un eveniment deosebit susținut de Adolfo Perez Esquivel, laureat al Premiului Nobel. Discursul său "*Între pereții informației și libertății*" a fost unul distinct ca actualitate, ca valoare, primit excelent de publicul bibliotecar.

Prezența acestor personalități a adăugat valoare conferinței și a accentuat solidaritatea oamenilor de cultură și știință cu bibliotecarii, cu rolul și misiunea bibliotecilor în societate.

Tot în prima zi de lucru a conferinței a avut loc sesiunea UNESCO în cadrul căreia s-a făcut o trecere în revistă a realizărilor IFLA la Summitul Mondial "*Societatea Informațională*", realizată de Abdul Waheed Khan, director general UNESCO, sectorul *Comunicare și Informare* și un forum consacrat instruirii informaționale. Altă sesiune UNESCO a consacrat-o programului "Memoria lumii" în America Latină.

De un interes deosebit s-a bucurat masa rotundă cu tema "*Telecentre și bibliotecă: cooperare în crearea unei societăți a cunoștințelor*" organizată

de Institutul Goethe din Germania.

Toate diviziunile structurale au avut sesiuni de comunicări la care s-au abordat probleme actuale, tendințe de dezvoltare și oportunități de colaborare în domeniu.

Secțiunile *Bibliotecii publice* și *Bibliotecii pentru publicul general* au organizat o ședință comună cu genericul "*Inovații în bibliotecile publice orientate spre trecerea cu succes a prăpastiei digitale în America Latină*". Evident că toate comunicările au fost din regiune - Chile, Peru, Columbia, Argentina. Alte ședințe ale secțiunii *Bibliotecii publice* au fost consacrate unor subiecte ca: statistica și evaluarea bibliotecilor publice, promovarea activității de bibliotecă, construcții de bibliotecă, bibliotecile publice în procesul de democratizare, competențe profesionale. Cele mai bune comunicări vor fi traduse și utilizate pentru instruirea bibliotecarilor noștri.

Noua secțiune a IFLA *Bibliotecii metropolitane* a ținut o sesiune cu tema "*Bibliotecile metropolitane - unelte de învățat*" moderată de Frans Meijer, directorul Bibliotecii Publice din Rotterdam, Olanda. Dintre comunicările prezentate menționez doar câteva: "*Bibliotecile din Barcelona - un program central al politicii culturale a orașului*", Marta Clari J Padros (Barcelona, Spania); "*Proiecte multimedia în noua bibliotecă*", Liv Saeteren (Oslo, Norvegia); "*Bibliotecile ca spațiu de fuzionare - posibilități și oportunități*" (Tay Ai Cheng, Singapore și Nora Luaces, Argentina).

Un eveniment important s-a produs în cadrul sesiunii secției pentru copii și tineret, care a prezentat Liniile directoare "*Servicii de bibliotecă pentru copii*", în limbile engleză și spaniolă.

După patru ani de lucru continuu, în sfârșit au fost finalizate și editate Liniile directoare "*Servicii de bibliotecă pentru copii*". La elaborarea lucrării au participat bibliotecari, experți profesioniști din 15 țări. Scopul Liniilor directoare este de a sprijini implementarea serviciilor bibliotecare pentru copii în biblioteci de diferite

mărimi și cu diferite posibilități financiare.

După o lungă căutare a celei mai bune modalități de exprimare, atît prin conținut cit și ca formă a fost găsită o variantă echilibrată. Liniile directoare sunt bazate pe Manifestul IFLA/UNESCO cu privire la bibliotecile publice, Liniile directoare pentru dezvoltarea bibliotecilor publice și Liniile directoare "*Servicii de bibliotecă pentru adolescenți*". Ele includ utilizatorii bibliotecilor pentru copii, calitățile și abilitățile necesare bibliotecarilor care trebuie să satisfacă necesitățile acestor utilizatori, definesc tipurile și criteriile de selecție a materialelor, mărimea colecțiilor, oferă recomandări referitoare la localuri și servicii adecvate. Ele recomandă cooperare cu alte institutii și agenții și pun accent pe importanța imaginii publice a unei biblioteci pentru copii.

Este un document - cadru necesar pentru bibliotecarii pentru copii, bibliotecarii din școli, studenții și profesorii din domeniul bibliotecar și informațional, pentru decidenții și finanțatorii, document pe care-l așteptăm și noi cu nerăbdare.

Secțiunea *Management și marketing* a pus accentul pe probleme de management și dezvoltare a personalului, în special pe noile competențe profesionale dictate de lumea digitală, necesare în activitatea cotidiană a bibliotecilor.

Alte subiecte abordate în cadrul conferinței IFLA au fost cele legate de tehnologii informaționale, lectură, instruire informațională, probleme de perfecționare profesională, servirea persoanelor dezavantajate, acces gratis la informații și libertatea de exprimare

Conferința IFLA 2004 din Argentina a fost o rară ocazie și mare oportunitate pentru bibliotecarii din toată lumea să cunoască bibliotecile din America Latină și experiența lor, iar pentru bibliotecarii și decidenții argentinieni - să ridice standardul calității serviciilor în bibliotecile lor.

Pentru o mai bună informare asupra conferinței accesați www.ifla.org/conferences

IFLA are în structura sa Secțiunea revistelor de biblioteconomie și știința informării (Library and Information Sciens Journals, în continuare LIS), care anul trecut și-a celebrat cea de-a 25-a aniversare. Misiunea acestei secțiuni este să "servească ca mijloc de a aduna împreună revistele de biblioteconomie și știința informării, editorii, autorii, utilizatorii lor și să susțină un forum internațional de discuție a ideilor, împărtășirea experienței și dezvoltarea proiectelor comune". Scopul principal al secțiunii este de a promova standarde înalte pentru revistele de specialitate bazate pe prioritățile profesionale IFLA.

Obiectivele secțiunii sunt următoarele:

1. Diseminarea informației despre noile dezvoltări ale revistelor de biblioteconomie, în special cele în format electronic și studierea impactului dezvoltării tehnologice asupra revistelor;
2. Identificarea criteriilor comune de evaluare a revistelor de biblioteconomie în scopul îmbunătățirii calității lor;
3. Monitorizarea revistelor noi și furnizarea asistenței pentru editori, autori, mai ales către cei din țările în curs de dezvoltare;
4. Încurajarea publicării comunicărilor de înaltă calitate de la conferințele profesionale.

În acest an, în cadrul Conferinței de la Buenos Aires, Secțiunea LIS a organizat o sedință cu tema "Revistele de biblioteconomie și știința informării pentru educarea profesională continuă". Au fost prezentate peste 25 de articole/comunicări. Subiectele abordate de competitori au susținut tema propusă de secțiune. Printre ele nominalizez cele mai importante: "Impactul LIS în dezvoltarea perspectiveilor manageriale a profesiei" (W.A. Weerasooriya, Sri Lanka); "Popularizarea instruirii informaționale în China în era economiei bazate pe cunoștințe" (Tang Shanhong, China); "Relația între

articolele revistelor de specialitate și educarea profesională" (Linda Ashcroft, Marea Britanie); "Lectura revistelor profesionale pentru creșterea profesională" (Shu-Hsien L. Chen, USA); "LIS - instrumente-cheie în dezvoltarea profesională" (Alan Poulter și David McMenemy, Marea Britanie); "Transfer de experiență și inovații prin periodicele de specialitate" (Daniel Jorge Sanabria Barrios, Mexic) etc.

Au mai fost prezentate comunicări din Islanda, Noua Zeelandă, Malaysia, Grecia, Thailanda, Uganda, Africa de Sud, India, Coreea, Ungaria, Spania, Canada, țări care au vrut să-și împărtășească experiența de editare a revistelor de biblioteconomie și utilizarea lor în procesul de perfecționare profesională.

Dar, pentru că lucrările conferinței s-au ținut într-un stat din America Latină, foarte mult spațiu le-a fost oferit țărilor de pe acest continent. Chiar comunicarea de deschidere a fost "Reviste de biblioteconomie și științe ale informării latino-americane", susținută de Ruben Urbizagastegui Alvarado. A urmat comunicarea "Contribuția revistelor de biblioteconomie la instruirea profesională în Argentina", elaborată de un grup de autori în urma unei cercetări la nivel național. De fapt, Argentina, țara gazdă a conferinței, nu a avut nici o revistă de specialitate până în anii '90. Astăzi se editează șapte reviste, printre care și "Information, cultura y sociedad" în jurul căreia s-a vorbit. Au urmat comunicări din Peru, Chile, Mexic etc.

Secțiunea LIS a publicat appendixul comunicării lui Ruben Urbizagastegui "Reviste LIS din America Latină", fapt care ne dă posibilitate să încercăm o analiză. Cele mai multe reviste de specialitate are Brazilia, tocmai 15. La fel ca și Argentina, șapte titluri are Mexic, Chile, Columbia, Venezuela cite două titluri; Cuba, Costa Rica, Peru editează cite trei titluri, iar Puerto Rica, Uruguay, Praguay doar cite o revistă de biblioteconomie și științe ale informării.

Politica calității în contextul managementului schimbării

Tatiana COȘERIU,
director-adjunct al
BM "B.P. Hasdeu"

Viziune. Misiune. Valori. Strategii. Politici. Sunt ingredientele managementului schimbării, unde concurența și competitivitatea sunt inerente și implicite. Calitatea serviciilor, produselor, calitatea resurselor umane este o nouă filozofie prin care se atinge viziunea, se realizează misiunea vis-avis de valori.

Responsabilitatea socială a bibliotecii publice desemnează obligațiile bibliotecii față de client, comunitate, societate. Aceste obligații vizează calitatea și sunt menționate în misiune, documente de reglementare, politici.

Managementul schimbării impune definirea unui concept viabil al calității care de fapt specifică dimensiunile sociale ale instituțiilor de informare și documentare. Scopul elaborării unui sistem al calității este acela de a satisface nevoile clientului (utilizatorului), de a stabili o infrastructură flexibilă care să răspundă rapid cerințelor de schimbare ale societății.

Politica calității, promovată de Biblioteca Municipală este un nou model de cultură a instituției noastre, având scopul de a orienta spre client toate activitățile și procesele și de a le optimiza, astfel, încât să-i aducă beneficii pe termen lung.

Pentru a argumenta de ce avem nevoie de o politică în domeniul calității să facem o incursiune istorică privind calitatea.

- Lumea a fost creată în șase zile și după fiecare zi Dumnezeu a zis – "a fost bine făcut" (După *Geneza*);

- "Dacă un zidar a construit o casă și ea se dărâmă omorînd pe cei aflați în ea, zidarul va fi și el omorît" (Co-

dul lui Hammourabi, capitolul CCXI, anul 2150 î.H.);

- Mormintul lui Rekh-Mi-Re din Theba (Egipt, 1450 î.H.) – reprezintă un egiptean care verifica, în prezența tăietorului de piatră, perpendicularitatea unui bloc de piatră cu firul de plumb;

- În Evul Mediu corporațiile dictau reguli clare și aveau un sistem de control care garantau clienților conformitatea produselor;

- "Dacă fabricile noastre, printr-un lucru îngrijit, vor asigura calitatea produselor noastre, această va duce la creșterea intereselor străinilor pentru a se aproviziona de la noi și banii lor se vor scurge către regat". (Din raportul lui Colbert adresat lui Ludovic XIV, 3 august 1664);

- Petru I, Vaguette de Gribenval (inspector al artileriei) acordau atenție sistemului de control privind calitatea armelor;

- George Edwards delimitează funcțiile calitate și fabricare (1920);

- Walter Shewhart implementează statistica în calitate de mijloc pentru verificarea calității (1931);

- Dr. A.V. Feigenbaum publică lucrarea *Calitatea ca o metodă de conducere* (1945);

- Edward Deming și Joseph M. Juran pun bazele calității în industria japoneză (după al doilea război mondial);

- Crearea Comitetului Tehnic nr. 176 în cadrul ISO cu sarcina de a elabora standarde în domeniul managementului și al asigurării calității (1979);

- Comisia Europeană introduce CALITATEA în Cartea Albă intitulată *Dez-*

voltare, competitivitate, locuri de muncă (1993);

- Consiliul de Miniștri a inițiat o Rezoluție intitulată semnificativ *Politica europeană de promovare a calității sau calea Europei către excelență* (DOC.CERTIF 95/1) (1994)

Managementul calității este un imperativ major al dezvoltării BM și se axează pe trei dimensiuni:

- Realizarea și menținerea calității dorite de client prin utilizarea planificată și eficientă a resurselor umane, materiale și financiare.

- Încrederea clientului în calitatea serviciilor și eventual, a produselor furnizate prin implementarea unui sistem de calitate.

- Aplicarea managementului schimbării.

Politica calității BM este un ghid care arată unde intenționează să ajungă biblioteca în domeniu. Ea este parte componentă a politicii generale a bibliotecii, nu se referă numai la calitatea serviciilor și produselor, ci și la fiecare proces și activitate în ansamblu.

Logica BM referitoare la calitate se bazează pe următoarele criterii:

- nimic nu este perfect, deci totul poate fi îmbunătățit cu participarea întregului personal;

- toate componentele BM au o importanță egală în realizarea calității totale.

Misiunea politicii noastre în domeniul calității este *orientarea spre client, pentru a-i identifica cât mai exact nevoile, cerințele și a le satisface deplin prin serviciile prestate și produsele furnizate.*

Obiectivul nostru principal este *menținerea certificării pentru sistemul de management al calității și obținerea poziției de lider în domeniul nostru de activitate.*

Atributele noastre de bază sunt: *promptitudinea, corectitudinea și competența – pentru servicii, iar încrederea, amabilitatea și respectul constituie fundamentul relațiilor dintre*

noi și clienții noștri.

Devizele noastre sunt: *"Prin experiență și eficiență la nivel de excelență", "Cîstigăm în prezent – construim pentru viitor", "Succesul nostru este reprezentat de succesul clienților noștri".*

Politica în domeniul calității este primul pas al Bibliotecii Municipale în managementul calității care se realizează în baza unor principii. Principiile sunt niște rigori pentru instituție în ansamblu, care cuprind:

Principiul 1: Orientarea spre client

Considerăm dorințele utilizatorilor – ocazii favorabile pentru biblioteca noastră.

Furnizăm, oferim, livrăm exact ceea ce doresc utilizatorii noștri

Aplicarea principiului "*Orientarea spre client*" conduce la următoarele acțiuni:

- Înțelegerea întregii game de necesități ale clienților și așteptărilor acestora cu privire la produse, servicii etc.

- Asigurarea unei abordări echilibrate între nevoile și așteptările clienților, instituției, comunității.

- Comunicarea acestor nevoi și așteptări în instituție, măsurind satisfacția clientului și acționând asupra rezultatelor.

Principiul 2: Conducerea

Managerii trebuie să creeze și să mențină mediul intern adecvat implicării personalului în realizarea obiectivelor pe care și le propune biblioteca. Aplicarea principiului "*Conducerea*" necesită următoarele acțiuni:

- Managerii trebuie să fie activi, să devină exemplu pentru instituție, să înțeleagă și să răspundă exigențelor schimbării.

- Să stabilească o viziune clară asupra viitorului instituției, departamentului.

- Să stabilească liniile directoare ce trebuie urmate la toate nivelurile instituției.

- Furnizarea resurselor necesare

către angajați și oferirea libertății de acțiune cu responsabilitate.

- Incurajarea și recunoașterea contribuției angajaților.

- Promovarea unei comunicări deschise.

- Educarea, formarea și antrenarea personalului

Principiul 3: Implicarea totală

Oamenii, la toate nivelurile, constituie esența instituției. Prin implicarea totală ei utilizează abilitățile și competențele pentru beneficiul bibliotecii. Aplicarea principiului necesită următoarele acțiuni:

- Oportunități de dezvoltare, de îmbunătățire a competențelor, cunoștințelor și experienței personalului.

- Împărtășirea liberă a cunoștințelor și experienței în echipe și grupuri.

- Buna prezentare a bibliotecii către consumatori, comunității locale și întregii societăți

- Satisfacția în muncă, mândria de a fi parte a bibliotecii.

Principiul 4: Răspuns rapid

Calitatea se situează în aria de acțiune definită de exigentele utilizatorilor, concurenților și instituției, zonă cunoscută ca "triunghiul magic al calității". Răspunsul rapid la aceste exigente duc la certificarea bibliotecii pe piața biblioteconomică. Prin răspuns rapid:

- construim o bibliotecă care să răspundă nevoilor prezente ale utilizatorilor și care să fie capabilă să răspundă și miine;

- analizăm schimbările imediate care au loc în comunitate, pentru a pune la punct idei și structuri care să permită bibliotecii să răspundă eficient acestor schimbări.

Principiul 5: Perspective pe termen lung

Obținerea calității înseamnă orientarea spre viitor. Strategiile, planurile și resursele alocate trebuie să reflecte acest angajament și se adresează perfecționării personalului, evoluției

tehnologice și altor factori care au impact asupra calității. O parte esențială a acestui angajament pe termen lung o constituie revizuirea regulată și evaluarea progresului față de planurile pe termen lung.

Principiul 6: Sistemul de măsurare

Măsurăm succesul în raport cu așteptările utilizatorilor. Evaluarea activității în ansamblu, compararea activității cu obiectivele propuse, acțiunea asupra diferentelor este un bun indicator pentru realizarea principiilor anterioare.

Principiul 7: Dezvoltarea profesională

Un concept de bază al calității este că orice lucru poate fi îmbunătățit. O filozofie mai veche de management spune: *Încă nu este rupt, nu-l repara.* Conform noii filozofii de management a BM această afirmație devine: *Dacă nu este rupt, îmbunătățește pentru că, dacă nu o faci, o va face altcineva.* Acesta este conceptul perfecționării continue la BM.

Principiul 8: Parteneriat

Prin construirea parteneriatului intern și extern se determină existența unei comunicări regulate, abordări comune ale evaluării progresului, mijloace de modificare ale obiectivelor și metode de adaptare la schimbări, provocări și competiții.

Stabilirea politicii în domeniul calității prezintă pentru BM avantaje importante:

- determină conducerea bibliotecii să-și definească clar concepția privind calitatea;

- fiind comunicată într-o formă imperativă și uniformă, aceasta îi va conferi legitimitate și va reduce la minim interpretările greșite;

- oferă un sistem de referință în managementul calității;

- înlesnește efectuarea unor analize comparative între rezultatele activității practice și principiile de politică.

Confuzii terminologice

*Genoveva SCOBIOALĂ,
manager Departamentul
Marketing*

Managementul, funcție fără de care nu poate activa eficient nici o bibliotecă, implică unele tehnici care interesează mai multe tipuri de activități: marketing, relații publice, reclamă, promovare ș.a., dar care împreună au același scop principal – stabilirea și menținerea imaginii bibliotecii prin comunicare și colaborare cu publicul, urmărind în permanență extinderea segmentului de utilizatori.

Esential pentru imaginea unei biblioteci este să faci lucruri bune și "să spui cu tărie acest lucru", prin "lucruri bune" înțelegându-se oferirea informațiilor de calitate și servicii ireproșabile, cu maxim de eficiență și cu efort rațional.

Imaginea unei biblioteci constă din:

- ❖ Management performant
- ❖ Marketing și relații publice profesionale
- ❖ Codul etic al personalului.

Aceste activități complexe contribuie la formarea mesajului esențial al unei biblioteci. Folosind aceleași tehnici și metode, adeseori apar confuzii la utilizarea unor termeni ce desemnează aspecte diferite ale respectivelor activități.

În cele ce urmează ne vom referi la activitatea de **Relații Publice** într-o bibliotecă publică, sintagmă foarte des confundabilă, atât din cauza traducerii nepotrivite (relații cu publicul), cit și a neînțelegerii corecte a sensului.

Prin noțiunea de "**Public Relations**" (**Relații Publice**), apărută în Occident încă de la începutul sec. 19, se subînțelegea o comunicare unilaterală – de la o organizație / instituție către public.

Pe parcursul anilor fenomenul în cauză a fost supus unor evoluții importante, devenind o comunicare bilaterală, care implică și activitatea de cer-

cetare, de planificare a serviciilor și persuasiune a publicului asupra eficienței activității de bibliotecă. Or, nu mai schimbul de idei generează opinii, schimb de informații, acțiune și este un element indispensabil pentru funcționarea optimă a bibliotecilor.

Specialiștii în **Relații Publice (RP)** au propus mai multe definiții pentru această noțiune, numind **RP** "profesia cu o mie de definiții".

După profesorul M. Regneală, specialist în biblioteconomie și știința informării, **Relațiile Publice sunt o funcție a managementului care permite definierea și menținerea identității unei organizații prin ameliorarea comunicării externe și interne.**

RP interne sunt relațiile dintre angajații bibliotecii pentru a asigura informația la timp, favorizând, astfel, bunul mers al instituției.

RP externe sunt relațiile care acordă o atenție deosebită publicului, relațiile de colaborare și parteneriat, relațiile cu mass-media. Acestea urmăresc asigurarea și menținerea încrederii diferitelor categorii de public, atragerea și implicarea lor în activitatea acestora.

Tradusă, însă, neadecvat, noțiunea de **RP** în mediile de informare deosebi e utilizată și în sensul de "relații cu publicul".

Titulatura de "**relații cu publicul**" reprezintă numai un segment din **RP** – contactul cu publicul larg căruia îi oferă informații, îi prestează servicii și diverse programe culturale.

Prin **RP**, însă, înțelegem un ansamblu de mijloace folosite de bibliotecă pentru a crea un climat de încredere și bună colaborare nu numai cu beneficiarii ei, dar și cu alte persoane: între angajații bibliotecii, organele administrative, mass-media, alte instituții de cultură.

Așadar, aceste două noțiuni nicidecum nu desemnează aceeași activitate și nu pot fi utilizate ca sinonime. E o confundare regretabilă a două activități diferite, care comportă sensuri diferite, și având tehnici distincte. Comun pentru ele este operarea cu ajutorul aceluiași instrument de bază – comunicarea, conștientizând, astfel, rolul transparenței și implicării publicului în procesele decizionale.

Pentru a evita confuziile, pe lângă termenul de **RP** se mai folosește și cel de **Public Affairs (Afaceri Publice)**, care pentru o instituție de cultură pare nu prea potrivit, "afacerile" nefiind compatibile cu cultura. Mai potrivită pentru bibliotecă ar fi, totuși, expresia "**Relații Publice**", o noțiune mai largă, care vizează toate persoanele și organizațiile cu care contactează biblioteca în scopul stabilirii relațiilor favorabile cu publicul larg și crearea imaginii pozitive în societate.

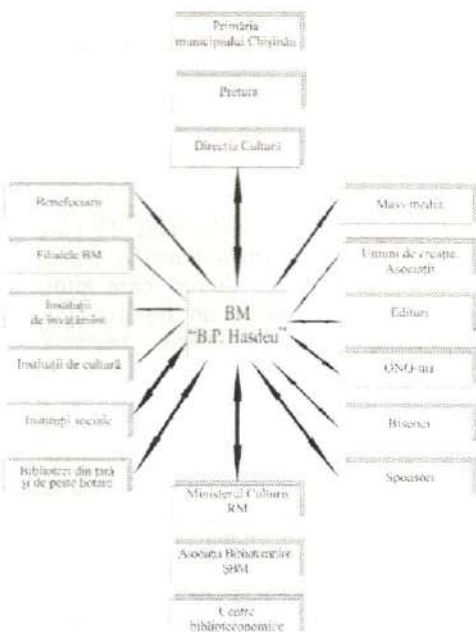
Tehnicile de lucru utilizate de **RP** sunt preluate din marketing, reclamă, publicitate și se intersectează mai ales ca finalitate, impunând și ele unele clarificări terminologice.

Reclama – are menirea de a atrage atenția unui produs sau serviciu în scopul comercializării.

Publicitatea – este o modalitate de a populariza produsul (serviciul) în scopul de a-l menține în centrul atenției publice. Aceste două domenii ar putea fi doar niște funcții ale **RP** în atingerea scopurilor promoționale și de comunicare.

Marketingul este un sistem complex de studiere a cererii orientat spre satisfacerea necesităților utilizatorului și crearea unui avantaj competitiv.

Relațiile Publice, însă, constituie o funcție complementară a marketingului care ajută la realizarea scopurilor organizatorice, prin crearea unui mediu favorabil de activitate și a unei imagini care să definească locul bibliotecii în cadrul altor instituții de cultură, făcând uz de instrumentele publicității. Ele trebuie să pună în evidență informația sau serviciul, pentru a capta

atenția publicului. La baza **RP** se află efortul de a convinge, ceea ce presupune cunoaștere, argumentare, rațiune. În acest sens ele nu pot fi o alternativă la **propagandă**, care reprezenta pe timpuri impunerea opiniilor și a convingerilor în mod conștient și constant. Acum propaganda poate fi mai curând un termen "istoric" și nu ar trebui să reprezinte o sursă de confuzie. Persuasiunea operează cu niște metode mult mai subtile, bazate pe credibilitate, încrederea și receptivitatea publicului – principii democratice care separă **RP** de propagandă. O bibliotecă nu poate funcționa eficient dacă nu cunoaște suficient de bine comunitatea în care activează: utilizatorii, partenerii, angajații. Iar fără **RP** adecvate nu poate să funcționeze eficient nici democrația. E necesar de monitorizat permanent opinia publică, obținând un feed-back real, încercând ca acesta să fie luat în considerare în activitatea de viitor.

Cele mai importante activități de **RP** sunt:

- ❖ Informarea permanentă a publicului despre serviciile și produsele oferite
- ❖ Consultarea publicului și armoni-

zarea activității la doleanțele lui

- ❖ Asigurarea transparenței accesului la informație
- ❖ Activitatea de promovare a valorilor cu caracter general uman
- ❖ Formarea și menținerea imaginii
- ❖ Colaborarea cu alte instituții
- ❖ Conlucrarea cu colaboratorii alți servicii
- ❖ Convingerea prin argumente raționale pentru a câștiga încredere
- ❖ Asigurarea unei comunicări eficiente.

Prin urmare, **RP** reprezintă o activitate universală, la baza căreia stau două repere principale – informarea și comunicarea. Important e ca la beneficiar să ajungă exact informația de care are nevoie pentru a-și forma sau schimba atitudinea față de bibliotecă.

RP nu implică angajarea în bibliotecă a noilor specialiști - e necesară, doar multiplicarea competențelor și creșterea responsabilităților acestora. Și dacă luăm în considerare că principalul ingredient în activitatea unei biblioteci este utilizatorul (consumatorul), putem aprecia mai bine amploarea și influența **RP**, care se ocupă de relațiile dintre organizație și publicul implicat în activitatea acesteia.

În pofida utilizării mai puțin extinse (la ora actuală, cel puțin) a termenului de **Relații Publice**, activitatea lor se aplică (uneori chiar și inconștient) în fiecare bibliotecă. Principalul e să nu producem confuzii noi, bibliotecarii, atunci când folosim această terminologie specifică limbajului de specialitate.

EXPERIENȚE AVANSAȚE

Programe de lectură și instruire pentru copii în SUA

*Dr. Lidia KULIKOVSKI,
director general BM "B. P. Hasdeu"*

Bibliotecile publice americane creează și lansează programe și evenimente prin care influențează și angrenează oamenii în servicii și programe de bibliotecă. Prin aceste programe și servicii, bibliotecile încearcă să conecteze oamenii la resursele bibliotecilor, să susțină și să satisfacă necesitățile și interesele lor, realizându-și în așa fel rolul lor de sprijin al procesului de studiu și instruire. Bibliotecile publice americane în acest proces adună capital social, cultivă și sprijină interacțiunea, creează legături și relații în sprijinul comunității.

În ultimii ani multe biblioteci publice s-au transformat în puncte importante și vibrante ale comunităților pe care le servesc. Ele îndrumă copiii să citească, încurajează adolescenții să-și descopere potențialul, ajută adulții să-și realizeze obiectivele contribuind la creșterea/realizarea personală, individuală.

Mai multe state din SUA susțin anual programe de lectură și instruire pentru

publicul general. "New York-ul citește cu voce tare", este un exemplu de astfel de program, care a atras o varietate de biblioteci. Susținut din anii '90, programul a implicat participarea unor celebriități locale, profesori, oameni de afaceri, părinți și lideri ai comunității. Erau invitați ca să citească cu voce tare, apoi să discute despre valoarea lecturii pentru succes și studiu pe parcursul vieții. Tema, la nivel de stat, a programului "Citim cu voce tare 2004" (1 aprilie) a fost "Citim în jurul lumii...@ biblioteca noastră". Alt exemplu la nivel de stat a fost programul "Lecturile verii la Biblioteca de Stat din New York".

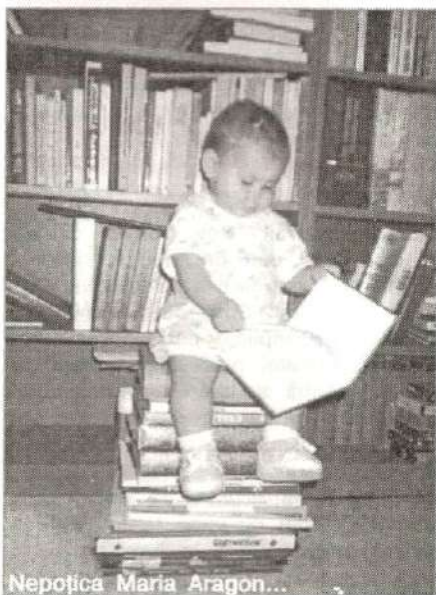
În toate aceste programe prevalează acțiunile numite "lecturi de familie". Scopul lor este de a promova importanța lecturii și instruirii împreună cu familia, în familie. Două exemple bune sunt evenimentul anual din Illinois "Lecturile nopții în Illinois" (24 noiembrie) și "Familia învață" a Bibliotecii Publice din

Los Angeles.

Într-o ascendentă dezvoltare și promovare pe întreg teritoriul USA sunt programele de lectură pentru copii de toate vârstele, începând chiar cu noii născuți.

În statul New York, bibliotecile publice de pe întreg teritoriul statului organizează distracții, reprezentații, spectacole și alte activități de recreere legate de lectură pe durata întregii veri. Tema anului curent este "2004: New York-ul este roșu, alb și albastru. Aveți grijă ca toți copiii să citească" și are ca obiectiv dezvoltarea dragostei de lectură, de carte.

Bibliotecile publice urmăresc realizarea unui obiectiv ambițios - de a obține un impact maxim de la aceste programe. Și cred că reușesc acest lucru: în fiecare vară, ele sunt acostate de copii dornici de a participa la programele de lectură pe durata vacanței.

Nepoșica Maria Aragon...

Programele de vară sunt interesante, atractive, orientate spre diferite necesități și diferite niveluri de dezvoltare intelectuală și emoțională. Biblioteca Publică din New York organizează multe activități pentru diferite categorii de vârstă: "E timpul bebelușilor", "Programul picilor", "Pe Web: copiii și părinții împreună", "Ora povestilor" etc. De la

bebeluși, pici, pînă la adolescenți organizează activități pe vară și pe tot parcursul anului și Biblioteca Publică din Boston, Biblioteca de Stat din Texas, care chiar ne-a oferit un manual de organizare a activităților de lectură cu copii de vîrstă foarte mică - 3-5 ani.

Aceste aspecte ale activității bibliotecilor publice sunt încurajate și susținute la nivel național de o campanie puternică de promovare care include elaborarea unor seturi de materiale, postere "Born to read" (Născut ca să citești), programe, recomandări, concursuri, oferirea de granturi și organizarea multor activități printre care cea mai mare "Săptămîna Națională a cărții pentru copii", care se desfășoară anual între 15-21 noiembrie. Asociația Bibliotecarilor Americani asigură instruirea bibliotecarilor referitor la organizarea activităților de promovare a lecturii, recomandă anual o temă pe care bibliotecile o susțin în programele lor și face bilanțuri ale rezultatelor anuale.

Bibliotecile americane realizează cu succes "Manifestul UNESCO cu privire la bibliotecile publice", care stipulează că: "Bibliotecile publice trebuie să dezvolte și să ofere servicii de lectură la copii de la o vîrstă foarte fragedă".

Pentru a cunoaște mai mult despre felul cum bibliotecile publice organizează servicii și activități de lectură copiilor, vă recomandăm să consultați următoarele sit-uri:

Festivalul Asiatic al copiilor -
www.asianchildrensfest.com

Săptămîna bibliotecilor australiene -
www.alia.org.au/advocacy/alw/2004/

Servicii de instruire la bibliotecile din California - www.literacy-works.org/clis/dls.html

Lecturi 2004. Canada -
www.cbc.ca/canadareads/

Clubul de lectură de vară din El Paso - www.elpasotexas.gov/summer-readingclub

Săptămîna Națională a cărții pentru copii - www.cbcbooks.org/html/bookweek.html

Săptămîna Națională a bibliotecilor -
www.ala.org/nationallibrary.htm
New York-ul citește cu voce tare -
www.nysl.nysed.gov/libdev/readaloud/index.html

Noi donații de carte: de la Sadoveanu - la Ghibu

Elena VULPE,
director BP "O. Ghibu"

Recent, Biblioteca publică "Onisifor Ghibu" a primit un nou lot de carte din partea Bibliotecii Metropolitane București, lot destinat completării și dezvoltării colecțiilor noastre.

Cele **1.365 volume** reprezintă producția editorială curentă din România și cca 50 CD-uri, în valoare estimativă de 35 945 342 lei.

Menționăm că donația s-a efectuat prin intermediul schimbului interbibliotecar, în conformitate cu Protocolul privind colaborarea culturală între Primăriile municipiilor București și Chișinău, încheiat în 1991, în cadrul Programului de colaborare dintre Ministerele Culturii din România și R. Moldova.

Această modalitate de schimb transfrontalier s-a realizat datorită unui Proiect de acțiuni inițiat de Direcția Cultură Chișinău și BM "B. P. Hasdeu", care și-au propus astfel să stimuleze și să sprijine cooperarea culturală, să încurajeze schimbul informațional și să promoveze diversitatea culturală.

Obiectul acestui transport l-a constituit și donația de 6269 u.b. în valoare de 6 537 308 lei, provenită de la cititorii BM București pentru completarea colecțiilor de cărți și publicații ale BM "B. P. Hasdeu" și filialelor sale.

Mulțumim și pe această cale celor două prestigioase biblioteci în persoana directorilor generali: Florin Rotaru și Lidia Kulikovski pentru sprijinul acordat, cit și Fundației Culturale "Onisifor și Octavian Ghibu", pentru bunăvoința de a asigura transportul tur-retur.

Referindu-mă la setul de publicații care a intrat în dotarea BP "O. Ghibu", trebuie să menționez tematica

diversă și de larg interes pentru toate categoriile socio-profesionale ce constituie comunitatea noastră de cititori. Este un fond substanțial, selectat conform unor rigori ce corespund politicii moderne de achiziție și, efectiv, va îmbogăți substanțial spectrul tematic al colecției existente, impulsionând iminent dezvoltarea culturală a beneficiarilor noștri.

Volumele donate răspund unor varii domenii: cărți de referință, de specialitate, albume, breviare de artă și estetică, filozofie, politică, pedagogie, religie, beletristică, bibliografie școlară, sport-turism ș. a.

O colecție specială reprezintă cartea de sinteză, de investigație în complex și în plan sincretic asupra evenimentelor majore ale istoriei, culturii, civilizației. Ele ne mențin în mediul științei și cercetării, în spațiul circulației ideilor, atenți la orientările și progresul actual conținând informații exhaustive cu caracter enciclopedic, reprezentate prin dicționare, enciclopedii, antologii, albume.

Această listă poate fi completată cu dicționare generale, mici dicționare, dicționare de buzunar și bilingve, de cuvinte perechi, de rime, enciclopedii: *Dicționarul etnologilor români (Datcu, I.)*, *Enciclopedia de istorie a României*, *Enciclopedia antichității (Matei, H.)*, *Dicționar de mitologie (Lazarescu, G.)*, *Dicționar juridic selectiv*, *Dicționar filozofic*, *Dicționar de maxime comentat (Vianu, T.)*, *Dicționar al bunei cuviințe (Paschia, Gh.)*, *Experiența libertății. Mic dicționar (Zamfir, M.)*, *Mic dicționar de astronomie* ș. a.

Diversitatea lingvistică și culturală oferă celor interesați de studierea limbilor moderne un număr impunător

de dicționare bilingve: englez, german, francez, spaniol, italian, rus, bulgar.

Remarcăm și importante lucrări lexicografice, de lingvistică și știință literară, dicționare de limbă și literatură română contemporană.

Savurind frumusețea limbilor europene, să cultivăm și să repunem în drepturi limba maternă și literatura națională ne îndeamnă exegeții prin următoarele titluri: *Scurtă istorie a lingvisticii și Dicționar al greșelilor de limbă* (Graur, A.), *Figurile limbajului* (Fontanier, P.), *Melodia vorbirii în limba română* (Dascălu-Zinga, L.), *Studiul de literatură română modernă* (Cornea, P.), *Antologia criticilor români* (Simion, E.), *Scriitori contemporani* (Poantă, P.), *Cronici literare și recenzii* (Călinescu, G.), *Dicționar de literatură română contemporană* (Popa, M.), *Dicționar de avangardă literară românească: scriitori, reviste, curente*.

Un număr impunător de volume reconstituie izvoare științifice prin avizul cercetătorilor referitor la sensul istoriei, al continuității și al culturii. Istoria noastră nu mai acceptă entuziasmul cultural și solicită imaginea timpului bazată pe document și arhivă. *Jocul periculos al falsificării istoriei* impune *Cercetări socio-genetice și psihogenetice* (Elias, N.), urmărind *Unitate și continuitate în istoria poporului român*, alături de *Istoria mentalității românești* (Popescu, C. T.) și *Marele probleme ale istoriei* (Diehl, Ch.).

Efectele comunicării - o perspectivă culturologică (Constantinescu, M.) solicită studierea unor *Semne vitale. Tendințe care dau contur viitorului nostru comun. Probleme globale ale omenirii* din perspectiva prezentului și inspirați *Din problemele culturii europene* (Bagdasar, N.) cu care se confruntă opinia publică mondială.

Exemplul unor *Figuri reprezentative din istoria universală* (Iorga, N.), *Figuri bizantine* (Diehl, Ch.) sau *Mari figuri ale diplomației românești*, care au influențat cursul istoriei, impun o

nouă viziune analitică asupra lumii antice și europene prin cercetări și autoreflexii, concepte de etnie, istorie și politică din *Istoria Romei* (African), *Istoria Imperiului Otoman* (Decei, A.), *Istoria Elveției*, *Cum trăiau vechii greci*, fie în baza unor *Documente sociale orale* (Rostas, Z.) sau prin note de *Anchete anii 80. Aspecte văzute din exil* (Andronescu, Ș.), pentru a contura *Istoria văzută de aproape* (Teodorescu, R.) în context cu *Filozofia contemporană. Orientări și stiluri de gândire semnificative* (Boboc, A.).

În căutarea succesului, obținerea carierei profesionale și prosperării omului modern are nevoie de modele. *Puteri și influențe* îi poate oferi creatori de geniu din toate sferele cunoașterii umane, personalități marcante ale culturii și civilizației, dinastii, fondatori și distrugători de imperii: *Burebista și epoca sa* (Crișan, I.), *Alexandru cel Mare* (Briant, P.), *Hitler și nazismul* (David, C.), *Procesul de la Nürnberg* (Heydecker, J.; Leeb, J.), *La persoana întâi: Convorbiri cu Vladimir Putin* (Ghivorkyan, N.) sau cu alte somități îl vor determina să accepte sau să condamne opinii pentru a obține convingeri și a delimita ce înseamnă *Putere și privilegii. O teorie a stratificării sociale* (Lenski, G.).

Veche de când lumea, problema eului incită mințile de-a lungul veacurilor. *Clasic și modern în știința eredității* (Gavrilă, L.), *Discurs asupra metodei de a călăuzi bine rațiunea* susținut de *Rene Descartes* vă va îndemna spre studierea conceptului ontologic și sociologic, filozofic al modernității prin *Exerciții fenomenologice asupra filozofiei...* (Cernica, V.), *Studii de filozofie și estetică* (Vianu, T.), *Gândirea filozofică română* (Rebreanu, M.) până a ajunge la semnificațiile profunde ale ființei și existenței umane, ținând cont de obligațiile și *Drepturile omului și problemele globale contemporane* (Voiculescu, M.).

Și pentru a ne relaxa și a nu obosi mintea cu problemele globale ale

omenirii, să ne gândim la cele veșnice și la sănătatea sufletului, la cel ce veghează la valorile spiritului uman, lecturând volumul semnat de *Simion Chris, Dogmatica fericirii*, să ne luminăm prin *Extazul creștin (Simion, N.)*, *Să-l cunoaștem pe Dumnezeu (Pacher, J.)* pentru a înfrunta intemperiiile și a exista plenar *Între iadul deznădejdii și iadul smereniei*, în care ne aflăm așa cum ne povătuiește *Cuviosul Silvan Athonitul*, pentru că *Și bogații plâng (Rodeva, I.)*.

Să nu uităm a ne consola prin autotraining cu un *Tratat de meditație* cu *Bailey Alice*, pentru că în *Cartea profeției milenului*, *John Hogue* ne prognozează împreună cu *George Ștefănescu* unele *Ipoteze biblice* spre liantul fericirii prin *Pledoarie pentru viață lungă (Bujor, O.)*.

În ajutor ne vine *Dicționarul sănătății* care ne recomandă *Ce trebuie să știm pentru a fi mereu sănătoși (Gheorghiu, A.)*, efectuind zilnic un *Tratat elementar de medicină internă (Fodor, O.)*.

Vă recomandăm aceste cărți utile pentru a vă crea o dispoziție bună și a vă delecta cu *Cultura divertismentului (Constantinescu, M.)* și a savura în continuare din hrana spirituală a cugetătorilor de valoare din literatura universală și cea română, consultând bibliografia din *Cărțile de înțelepciune în cultura română și în civilizația europeană modernă (Duțu, A.)*, aparținând unor mari nume ale culturii românești: *Eminescu*, *Blaga*, *Caragiale*, *Eliade*, *Coșbuc*, *Cioran*, *Ionescu* ș. a.

Zăbovind la *Coloana infinitului. De prin scrieri de demult* și admirind *Chipurile spirituale (Vulcănescu, M.)* din *Clasicii noștri (Streinu, V.)* sau *Scriitori contemporani (Poantă, P.)*: *Anton Pann (Cornea, P.)*, *Ion Barbu (Petrescu, I.)*, *Heliade – o bibliografie (Angheliescu, M.)*, *Marin Preda. O filozofie (Smeu, G.)*, *Camil Petrescu (Pelvas, I.)* ș.a. vom ajunge la supremația cugetului, levitând spre dimensiuni astrale.

Și pentru ca în peisajul splendid creat de *Arta abstractă (Brion, M.)* și *Maeștri ai picturii universale* să descoperim *Viețile pictorilor (Vasari, G.)*, *Pablo Picasso (Valentin, A.)*, *N. Griegorescu (Oprescu, G.)*, avem nevoie de o atmosferă plăcută din *O istorie a muzicii universale (Ștefănescu, I.)* dezvăluită prin *Viața lui Beethoven* pentru a simți efectele eufonice armonioase ale diverselor genuri muzicale.

Acum, în armonie putem vorbi cu *Hegel, Despre artă și poezie*, admira *lubirile lui Goethe (Stern, L.)* sau ale lui *Eminescu, 100 documente noi*.

Și, în sfârșit, înarmați cu o doză de *Umor celebru (Lăzărescu, A.)*, să parcurgem *Istoria Hollywoodului (Ford, Ch.)* vizionând senzaționalele *7 capodopere ale filmului mut (Caranfil, T.)* sau poate extravagantul *Ibsen și teatrul invizibil (Vartic, I.)* ca mai apoi, documentați de *Studii de estetică (Schopenhauer, A.)* să ne convingem, a cita oară, că *Teatrul ca lumea (Ionescu, M.)* este.

Iar *Omul creația perfectă* rămâne a fi chiar alături de *Natura dezlănțuită* sau de *Oamenii Salamandra și Giganții* acoperiți de mister și legendă, temerar înfruntând *Luptătorii robotizați* sau *Felinele mari*, pot opri *Atacul dinozaurilor*, *Pericolele din adâncuri* și *Valul ucigaș* din *Insula diavolului* și folosi *Mumiile în ajutorul medicinei moderne* – aceste și alte teme sunt tratate în colecția de CD care vor completa fondul AV existent.

Vizionare plăcută a 50 de CD Discovery Chanel de audiență generală la Mediateca bibliotecii.

Setul oferă o panoramă convingătoare (chiar dacă parțială) asupra imensului și variatului material informațional din multiple domenii ale cunoașterii. Departe de a fi o *Învățare deplină (Bunescu, V.)* sau o *Inițiere în CorelDRAW (Matei, S.)*, intenția noastră e mai degrabă a trezi curiozitatea și apetitul, singura și profitabila soluție e cea a lecturii. Vă invităm.

Adio, vacanță. Ce frumoasă ai fost!...

Tamara MALANEȚCHI,
Biblioteca "Alba Iulia"

A cincea vară consecutiv, la 1 iunie – Ziua Internațională a copiilor, biblioteca *Alba Iulia* își deschide primatele ușile pentru copiii din cartierul Buiucani și nu numai.

Anul curent, tabăra "Vara 2004" a fost un eveniment, plin de surprize, energie benefică, idei și realizări. Astfel, punind cu toții umărul (de la

cel mai mic participant până la administrația sectorului Buiucani), am reușit să avem o lună de activitate productivă și interesantă.

Cartea rămâne, indiscutabil, nucleul unei biblioteci. Dar în procesul de informatizare a societății prin intermediul noilor tehnologii informaționale, mai accesibile, mai rapide, cartea își pierde din prestigiu și importanță. Pierde și societatea, în goană după informație mai complexă și accesibilă.

În această situație, e destul de dificil să-l provoci pe copil la **lectură**, să-i cultivi dragostea și atracția pentru carte. În cadrul taberei, lectura s-a făcut, ținând cont de mai mulți factori: sala pentru copii a bibliotecii care te provoacă, colectivul taberei (copii noi, diferiți, care abia se cunosc; se citește mai întâi la dorință, fără a obliga; se comentează, punându-se în valoare atât

forma textului cit și conținutul de idei; se ține cont de capacitățile și abilitățile fiecăruia, îndemnând și încurajând, nicidecum obosindu-i și presindu-i).

Lecturile cu voce tare au decurs sub genericul "Ștefan, Ștefan, Domn cel Mare", fiind implicați și copiii, și educatorii, trecându-se deseori la recitaluri de poezie și

cîntec. Am aflat multe legende despre viața Domnitorului, inspirându-ne din creația scriitorilor Dim. Bolintineanu, V. Alecsandri, P. Ispirescu, C. Partole, C. Dragomir s. a.

La o oră de suflet și de voie bună cu C. Dragomir copiii s-au ales cu două

cărți (una de P. Ispirescu și a doua – o culegere semnată de C. Dragomir), din care am citit, studiat și pe care micuții le vor avea acasă pe măsuta de lucru.

Întîlnirea cu scriitoarea C. Partole le-a prilejuit copiilor multă bucurie. Din creația dnei C. Partole, în timpul lecturilor, am spicuit un fragment pentru o scenetă potrivită Anului Ștefan cel Mare.

Un moment aparte în activitatea taberei au fost **excursiile**. Copiii s-au odihnit bine, s-au jucat și distrat la Grădina Botanică, la Valea Morilor, în pădurea din vecinătatea bibliotecii. Au aflat multe lucruri interesante la Muzeul Național de Istorie (unde am făcut o poză în grup lângă copia sabiei lui Ștefan cel Mare), la Muzeul de Etnografie și Istorie Naturală.

O zi deosebită s-a dovedit a fi **15 iunie – Ziua comemorării lui Mihai**

Eminescu. Am depus flori la bustul Poetului, am citit versuri, am făcut poze, am luat cunoștință mai îndeaproape cu Aleea Clasicilor. Tot în această zi am fost găzduiți cu o deosebită căldură de redacția ziarului *Florile Dalbe*.

Cîteva zile mai tîrziu, în incinta bibliotecii pentru copii *Gh. Asachi*, ne-am adunat cu mulți alți participanți ai taberelor de vară din municipiu să vorbim despre Mihai Eminescu în cadrul cenei "Conștiința Națională", moderator C. Dragomir.

În aceeași bibliotecă, am fost invitați la Finala Concursului republican radiofonic "Ștefan, Ștefan, Domn cel Mare". Participanții la tabără s-au manifestat prin recitaluri de poezie, de pian, cîntece patriotice.

Ultima duminică a lunii iunie a fost o surpriză plăcută pentru noi toți, grație sprijinului autorităților locale. Vicepreședintele Victor Anton a intervenit pe lângă firma "Transporturi Internaționale de pasageri", director Mihai Reus, care ne-a pus la dispoziție un maxi-taxi cu un excelent conducător auto. Astfel, am avut bucuria unei excursii în afara orașului: la Mănăstirea Căpriană și în Poiana Eminescu de la Scoreni-Strășeni.

La Mănăstirea Căpriană am avut posibilitatea să asistăm un pic la Sf. Liturgie, să ascultăm superbul cor de bărbați, să vedem Biserica "Sf. Gheorghe" (ctitorită de Ștefan cel Mare) în reconstrucție, să savurăm din frumusețea dealurilor împădurite, locurilor ce încă mai țin minte trecutul nostru. În Poiana lui Eminescu, era

în plină desfășurare Festivalul dedicat comemorării lui M. Eminescu. Aici copiii au cunoscut pe viu scriitorii consacrați precum M. Cimpoi, T. Știrbu, I. Ciocanu, cit și renumiți interpreți de muzică populară: M. Iliut, M. Sarabaș, grupul etnofolcloric "Haiducii" cu T. Ungureanu ș. a. Publicistul Constantin Tănase a oferit copiilor de la tabără o carte cu dedicații.

Vîrsta variată (7-14 ani), preferințele, nivelul de dezvoltare divers ne-au solicitat o atitudine diferențiată, organizînd **jocuri**: sportive, cognitive, distractive, creative, de masă.

Dintre **expozițiile** tematice de carte pentru copii, organizate în bibliotecă, am evidențiat pe cea cu genericul "Că prin Neamul său în lume Ștefan Vodă n-a murit...". Pentru desfășurarea programului dedicat comemorării lui Mihai Eminescu am apelat la expoziția numită "...Fiind copil, păduri cutreieram...". Atractivă și impresionantă a fost și expoziția de carte nouă - "Curiozități editoriale pentru copii".

O practică mai veche ne-a dovedit că **concursurile** constituie o formă reușită și accesibilă de activitate în cadrul taberei. Din lecturi individuale, cognitive unii copii au selectat materiale pe cele mai variate teme: ghicitori, proverbe și zicători,

fauna și flora planetei, geografie, istorie, curiozități. Această formă de activitate implică toți participanții.

Campionatul taberei la șah și dame i-a provocat pe mulți la acest joc al agerimii.

În anul curent biblioteca *Alba Iulia* a găzduit Concursul de desen mural pentru copiii defavorizați din municipiu - "O provocare pentru cei mai buni", organizat în colaborare cu Departamentul "Servicii informaționale pentru persoane dezavantajate" al BM "B. P. Hasdeu". Mulțimea de participanți și de lucrări expuse e o dovadă în plus că această formă de activitate, e necesară și, din start, reușită.

Finalul concursului a fost o adevărată sărbătoare: Valeria Sirbu, 13 ani, Premiul Mare cu "Oul de aur", Premiul I - Valentin, 8 ani, și Marius Malanetchi, 10 ani; Mihai Popa, 14 ani, Andrei Pătrașcu, 12 ani; Premiul II - Nicoleta Crițac, 6 ani; Premiul III - Iuliana-Laurenția Roșca, 10 ani, Iulian Conovalenco, 13 ani, Valeria Drobca, 5 ani; mențiuni - Parfentie Dumitrita, 12 ani, Victoria Boboc, 12 ani, Sirbu Valeria, 13 ani, Octavian Morăraș, 11 ani și Roman Roșca, 12 ani. Premiile au cuprins cărți, caiete, creioane colorate, vopsele, seturi de jocuri, invitații la spectacole cu păpuși la Teatrul Municipal "Guguță" și la Teatrul Republican "Licurici".

În ultima zi a lunii ne-am deplasat la Teatrul municipal de păpuși "Guguță", unde am avut prilejul să vizionăm dar și să participăm la premiera spectacolului "Facă-se voia noastră", dedicată celor 500 ani de la trecerea în neființă a lui Ștefan cel Mare.

Accesul copiilor, al treilea an consecutiv, la **noile tehnologii informaționale** este o posibilitate obișnuită pentru beneficiarii copii de la *Alba Iulia*. ABC-ul computerului a devenit unul din cele mai solicitate programe în cadrul taberei. Copiii au deprins să culeagă texte, să picteze, să macheteze, să navigheze în

internet, să-și deschidă o adresă electronică, să lectureze cărți electronice, să descopere jocurile din colecția "Să ne jucăm pe calculator".

În cadrul videofilmotecii am vizionat filmele istorice "Mihai Viteazul", "Mircea cel Bătrîn", "Nemuritorii", prezentînd momente de glorie ale neamului nostru. Documentarul "Constantin Brâncuși", însoțit de expoziția personală de fotografii "Constantin Brîncuși la Paris" (autor - medicul Adrian Musteată), a fost a adevărată revelație pentru toți, dîndu-ne posibilitatea să cunoaștem și să înțelegem mai bine personalitatea și opera marelui sculptor.

Șezătoarea literar-mizicală "La Putna bat clopotele în zi de iulie" s-a desfășurat cu mari emoții, la **1 iulie** cîntecul "La moartea lui Ștefan-Vodă" a răsunat mai viu și de mai multe ori pe parcursul șezătorii. Apoi premiile - cărți, diplome de participare, semne de carte personal realizate la computer și cite un număr de revistă "Bobostar" au încheiat festivitatea solemnă "Adio, tabără!".

Colegii noștri de la bibliotecile publice pentru copii și de la alte biblioteci cu servicii pentru copii-filiale ale BM "B. P. Hasdeu", prezenți la festivitatea de închidere a taberei au rămas plăcut surprinși de cele văzute și auzite. Întrunindu-se mai apoi la o masă rotundă cu genericul "Tabăra de vară, servicii pentru copii în vacanța mare. Schimb de experiență", aceștia au luat cunoștință mai îndeaproape de programul, regulamentul, raportul de activitate cu copiii în tabără, de materialele elaborate de copii la calculator.

Tabăra "Vara 2004" a fost o reușită avansată deoarece s-a implicat tot colectivul, am avut susținerea colegilor și voluntarilor, concursul administrației, iar închiderea taberei a fost un moment culminant, cînd prietenia și recunoștința au cucerit sufletele tuturor. Și un pic de tristețe ca la despărțire.

Prin carte dăinuiește spiritualitatea umanității

Margareta CEBOTARI,
șefa sălii de lectură, Biblioteca "Ovidius"

O direcție importantă a activității Bibliotecii publice *Ovidius* o constituie munca de cercetare, inclusiv de elaborare a unor bibliografii.

O realizare cu totul recentă a echipei de la *Ovidius* este lucrarea bibliografică **Sub semnul istoriei: Cărți vechi și rare în colecția Bibliotecii Publice Ovidius** (sfârșitul sec. XIX- prima jumătate a sec. XX): Catalog / alcăt.: L. Ciobanu, M. Cebotari; responsabil de ed. L. Kulikovski; coord. E. Butucel; lector Vlad Pohiia. – Chișinău, 2004. A fost elaborată cu scopul de a aduce în atenția publicului cititor fondul de carte veche pe care îl detine biblioteca, colecție ce s-a constituit prin generozitatea colegilor de la Biblioteca Județeană Constanta, cu care colaborăm din anul 1994. Datorită acestei colaborări am acumulat un număr destul de impunător de lucrări relevante, inclusiv ediții mai rar întâlnite în bibliotecile Chișinăului. Catalogul cuprinde 502 descrieri bibliografice ale unor cărți apărute în anii 1882-1950, în România, Basarabia, Bucovina și în străinătate, în limbile română, engleză și franceză.

Biblioteca *Ovidius* detine și o colecție de periodice vechi. **Revista Fundațiilor Regale**, publicație lunară de literatură, artă și cultură generală, s-a editat la București în anii 1934-1947 și a avut o influență pozitivă asupra dezvoltării literaturii și culturii interbelice române, beneficiind de colaborarea celor mai de seamă scriitori, critici, istorici literari, oameni de știință și cultură: D. Caracostea, Al. Rosetti, Camil Petrescu, Octavian Goga, C. Rădulescu-Motru etc. Am inclus doar o enumerare cronologică a volumelor de revistă de care dispunem (din păcate, sint și lipsuri în colecțiile anuale). O lucrare cu descrierea detaliată a conținutului fiecărui număr de revistă ne-am propus s-o efectuăm în viitorul apropiat.

În cele ce urmează, voi încerca să fac o caracterizare a tipăriturilor din fondul de carte veche și rară, incluse și în catalogul sus-numit. Desigur, fondul de **Lingvistică. Filologie. Literatură** este cel mai substanțial, dotat cu volume vechi (223 titluri) și cuprinde operele unor valoroși scriitori clasici și moderni, străini și români, lucrări de filologie generală, de istorie a limbii române, gramatici. Enumerăm unele titluri: *Aristofan. Broastele* (București, 1925); *Homer. Iliada* (București, 1923); *Platon. Dialoguri* (București, 1922); *Galsworthy, John. Tenebre* (London, 1933); *Shakespeare. Regele Lear* (București, 1942); *Goethe. Stella; Clavigo; Egmont* (București, 1925); *Moliere. Școala femeilor* (București, 1922). Din scriitorii români putem evidenția unele nume și opere relevante: *Caragiale, Ion Luca. Opere* (București, 1950); *Cazimir, Otilia. Poezii* (București, 1939); *Hasdeu, B. P.* (3 titluri); *Iorga, Nicolae* (4 titluri); *Isanos, Magda. Țara luminii* (București, 1946); *Macedonski, Alexandru. Poema rondelurilor* (București, 1926); *Neculce, Ion. Cronica. Vol. 1.* (Craiova, 1942); *Slavici, Ioan. "Tribuna" și tribunistii* (Orăștie, 1896); *Stancu, Zaharia. Albe: poeme* (București, 1937) etc. Dintre lucrările de istorie literară, critică, teorie literară merită să amintim: *Ibrăileanu, G. Scriitori și curente* (Iași, 1930); *Barțiu, Gh. Studii și articole* (Sibiu, 1912); *Bogdan-Duică, G. Istoria literaturii române moderne* (Cluj, 1923). Sunt prezente în acest compartiment și lucrări despre viața și opera unor scriitori cu renume: *M. Kogălniceanu* (2 titluri), *B. P. Hasdeu, Gheorghe Asachi, Ion Creangă* (3 titluri), *Ion Heliade-Rădulescu* (2 titluri); *Edgar Poe, Giacomo Leopardi, Voltaire, Lev Tolstoi, A. Puskin* etc.

Bine reprezentat este și domeniul **Is-torie** (78 titluri). Aici pot fi remarcate edițiile princeps din opera lui N. Iorga (16 titluri), documente inedite adunate

în culegerile: *Documentele lui Ștefan cel Mare. Vol 2. Hrisoave și cărți domnești 1493-1503; Tractate, acte omagiale, solii, privilegii comerciale, salv-conducte, scrisori. 1457-1503* (București, 1913); *Vintencu, A. Documente moldovenesti din Bucovina* (Cernăuți, 1929) ș. a. Ar putea fi incluse în seria "Oameni celebri" un șir de ediții consacrate personalităților marcante din istoria umanității: *Bainville, J. Napoleon* (Paris, 1931); *Teodorescu-Braniste, T. Leon Gambetta* (București, 1924); *Dragomir, S. Avram Iancu* (București, 1926); *Duzinchevici, Gh. Cuza-Vodă și revoluția polonă din 1863* (București, 1935); *Iorga, N. Viata și domnia lui Barbu Dimitrie Știrbei, Domn al Țării Românești. 1849-1856* (Vălenii de Munte, 1940).

Fapte inedite din istoria Basarabiei le găsim în cartea *The Political Status of Bessarabia / by A. Popovici* (Washington, 1931). Volumul este înzestrat cu multe fotografii de epocă, care reprezintă vederi ale locurilor memorabile ale Chișinăului: monumentul lui Ștefan cel Mare și Sfânt, Catedrala Adormirii Maicii Domnului și Clopotnița în aspectul ei original, de pînă la demolare. Tot din domeniul istoriei este și unica lucrare de acest autor editată la Chișinău: *Ciobanu, Șt. Cultura românească din Basarabia sub stăpînirea rusă (1923)*.

Biblioteca noastră deține și multe lucrări vechi din domeniile **Științe sociale** (60 titluri) și **Filozofie. Psihologie** (55 titluri). Aici regăsim mai multe ediții din opera filosofilor renumiți români: *P. Andrei* (2 titluri), *I. Brucăr* (2 titluri), *Ioan Petrovici* (9 titluri), *C. Rădulescu-Motru* (8 titluri) și traduceri din opera filosofilor străini: *Boiethius, Saint-Simon, Sextus Empiricus etc.*

Numeroase cărți vechi sunt deja apreciate de utilizatori, fiind solicitate destul de frecvent spre consultare. Studenții, profesorii au cerut pentru studiu astfel de cărți din domeniul **psihologiei** și **pedagogiei**: *Fay, H. M. Inteligența și caracterul. Anomaliile lor la copii* (București, 1934); *Payot, Jules. Educația voinții* (București, 1921); *Antonescu, G. G. Pedagogie generală* (București, 1930); *Lazăr, Victor. Creșterea în fami-*

lie: Carte scrisă pentru mamele române (București, 1914). În compartimentele **sociologie și politică** s-au făcut mai multe solicitări la ediții vechi: *Stahl, H.H. Tehnica monografiei sociologice* (București, 1934); *Tarde Gabriel. Legile Sociale* (București, 1924); *Aristotel. Politica* (București, 1924); *Petrescu, N. Anglia: Societatea, Statul, Civilizația* (București, 1939); *Gusti, Dimitrie. Sociologia războiului* (București, 1915). Cel mai des au recurs utilizatorii noștri la monografiile de **analiză și sinteză literară**: *Belciugăteanu, Anita. Poezia lui Giacomo Leopardi* (București, 1928); *Popescu-Telega, Al. Romancero* (București, 1947); *Mazilu, D. R. "Lucefărul" lui Eminescu: Expresia gândirii* (București, 1937) și la lucrări din domeniul **istoriei**: *Iorga, N. Manualul pentru istoria universală al studentului din anul preparator al facultății de litere: Vol. I: Evul Mediu* (București, 1933); *Giurescu, C. Noi contribuții la Studiul marilor dregători în sec. XIV și XV* (București, 1925); *Iorga, N. Istoria românilor. Vol. VIII: Revoluționarii; Vol. IX: Unificatorii* (București, 1938); *Podea, Titus. Transilvania* (București, 1938).

Deseori sunt solicitate edițiile în care se reflectă tradițiile, obiceiurile populare: *Colinde* (București, 1938); *Marian Sim., Fl. Sărbătorile la români* (București, 1898); *Pamfile, T.; Lupescu, M. Cromatica poporului român* (București, 1914); *Oprescu, Gh. Arta țărănească la români* (București, 1922). O profesoară a rămas uimită de cantitatea și calitatea informațiilor selectate din aceste cărți (pentru un curs facultativ despre obiceiurile populare, propus elevilor). La îndemnul ei și mulți elevi din clasele V-VI și-au purtat pașii spre biblioteca noastră, pentru a regăsi frumusețea timpurilor trecute, fapt din care concludem că anume cartea este un liant al generațiilor.

Cele expuse mai sus ne dovedesc, încă o dată, că civilizația umană este o sumă de cunoștințe și amintiri acumulate de generațiile anterioare. Iar cărțile, și respectiv, lectura, îi fac pe oameni moștenitori ai experienței acumulate de generații, la care se apelează în permanență.

“Ecoul Eminescu” la CAIE

Ștefan POPOVICI,
bibliotecar CAIE

“Cunoaște oricînd universul luminii Eminescu”, acesta este sloganul ziarului “Ecoul Eminescu”, publicație lunară informativ-bibliografică editată de Centrul Academic Internațional Eminescu (CAIE). De ce “Ecoul Eminescu”?

Ecoul este răsunetul perpetuu al creației Poetului care, deși ajuns astăzi la 115 ani de nemurire, rămîne actual.

Cunoașterea vieții și operei poetului este facilitată prin toate mijloacele accesibile la CAIE: posibilitatea de a-l studia pe Eminescu atît prin formula clasică – tipărituri, manuscrise, ediții periodice cit și prin metode moderne – o colecție de CD-uri, casete audio, video, acces la Internet.

Oricînd îl puteți cunoaște și descoperi pe Eminescu, deoarece informația ce ține de viața și activitatea sa este accesibilă și în formă electronică pe Internet, 24 de ore, în orice zi a săptămîinii...

Universul lui Eminescu este o lume aparte, plină de farmec, în care oricine poate pătrunde dacă își dorește acest lucru. Universalitatea lui Eminescu este indiscutabilă deoarece acesta este cunoscut ca poet, filosof, prozator, gînditor, om politic și de o cultură spirituală vastă. Scrierile sale dau dovadă de cunoașterea profundă a celor mai diferite orizonturi. Opera eminesciană este tradusă și cunoscută în mai mult de 64 de limbi în întreaga lume.

Lumina e cea a astrului stins din viață, dar viu în memoria omenirii peste nemărginirea timpului. Prin această publicație, vom reflecta activitățile desfășurate de către CAIE, care are misiunea de a valorifica și promova viața, opera și activitatea poetului prin diverse acțiuni de informare, cercetare, științifice și culturale. Oricine are dreptul de a fi utilizator al resurselor Centrului, indiferent de vîrstă, ocupație, naționalitate, cetățenie, stare fi-

zică sau socială, convingeri politice și religioase.

Începînd cu 15 iunie, au fost lansate trei numere, cu un tiraj de 250 de ex. fiecare. În titlu este plasat cite un citat din cugetările lui Eminescu – acesta este unul reprezentativ pentru fiecare număr aparte. Rubricile permanente sunt: “Poezia lunii” (“Oricîte stele”, “Doina”, “Iubită dulce, o, mă lasă”), “Mărturii despre Eminescu” (I.L.Caragiale, I.Slavici, N.Iorga), “Invitație la lectură”, “Eveniment” (“Autorul arborelui nemuririi – 70 de ani de la naștere”, “Victor Crăciun – promotor al valorilor române”, “Veronica Micle – poezie și destin”) și “Enigme eminesciene”. Publicația mai cuprinde prezentarea creației eminesciene din colecția CAIE în diferite limbi: “Eminescu în suedeză”, “Eminescu văzut de francezi”, “Eminescu în engleză”... , opiniile diferitelor personalități, din alte țări, care au fost în vizită la CAIE. Opera eminesciană a răsunit din sufletele oaspeților, în limbile: suedeză, engleză, franceză. Ziarul conține articole ce reflectă evenimentele ce au loc cu diferite ocazii: simpozioane, lansări de carte, cenacluri, recitaluri de poezie etc. Au fost reflectate: comemorarea lui Eminescu la 15 iunie, Anul lui Ștefan cel Mare la CAIE, inaugurarea salonului “Carte frumoasă...”

Interesul cititorilor este evident, deoarece tirajul a fost epuizat, puterea “Ecoului” se simte și de peste hotare. Deja am primit mesaje de la eminescologi: Serghei Coloșenco și Nicolae Mitulescu din Bărlad...

Suntem deschiși spre colaborare, așteptăm opinii și propuneri la adresa noastră: Centrul Academic Internațional Eminescu,

bd. Dacia 20, MD 2043

Chișinău, Republica Moldova.

e-mail: caie@personal.ro, tel: 77-14-03

www.ctj.md/ecoul

Timpul american nu este egal cu timpul moldovenesc

Mariana HARJEVSKI,
Biblioteca publică de Drept

Continuu, de câteva săptămîni, să mă tot întreb: de ce americanii mereu se îngrijorează de timp, de ce mereu caută să știe cit e ora? Frecvent se uită la ceasuri, își verifică cu meticulozitate corectitudinea acelor ceasornicelor, chiar și a celor de la calculator.

"Cit e ora?", "Oare nu am întîrziat?", "Care este termenul limită al proiectului?", "Cit timp s-a scurs de cînd a început cursul?"... Aceste întrebări le poți auzi oriunde: în stațiile de autobuz, pe holurile universității, în stradă, în timpul unei conversații amicale etc. Americanii par a fi obsedați de timp, de orar, de agendă, de "termeni prestabilii", de "date limite" etc.

Deși timpul, este doar o idee – un concept intelectual – americanii vorbesc despre acesta ca despre ceva material. Timpul la ei poate fi "economisit", "cheltuit cu grijă", "corect utilizat" sau "pierdut din prostie". Americanii obișnuiesc să vorbească despre timp nu ca despre ceva obișnuit, ci e considerat ca ceva chiar sacru. Timpul este o sursă pe cit de valoroasă, pe atît de limitată pentru fiecare american în parte.

"Timpul costă bani" - e o frază care deja nu mai cere explicații. Unii pot spune cu voce tare, alții chiar rugîndu-se: "Cit de mult și-ar dori ca ziua să mai dureze încă vreo citeva ore pentru a finisa lucrul început!..". Se plîng mereu: "Nu ne ajunge timp", "Iarăși s-a sfîrșit ziua prea repede" etc. Și deoarece timpul este atît de scump, orice secundă valorează, necesită a fi "organizată" sau "alocată" pentru o activitate anume. În mediul american, unde timpul este mereu "pe fugă", unde fiecare e în criză de timp, se cere ca fiecare acțiune să fie realizată în termenele stabilite. Aceasta se consideră că ți-ai

utilizat bine timpul.

Mai mult decît în alte părți, "a fi la timp" în America este un semn de respect. Aceasta înseamnă că fiecare respectă timpul celeilalte persoane. A fi exact la ora stabilită sau a fi conform orarului, e un semn de seriozitate, angajament profesional și respect pentru persoană. Și vice versa, a întîrzia, înseamnă a fi nepolitic și neorganizat.

Fiecare își cronometrează timpul. Fiecare își setează ceasul la o ora stabilită – pentru a nu întîrzia, pentru a fi la timp. Timpul "dictează" ziua și noaptea. Societatea americană e una bazată pe principiul "orientare spre realizare", ceea ce înseamnă că dacă ai realizat ceva, înseamnă că ți-ai organizat timpul corect.

Ideea de a fi la timp și a nu întîrzia – este un concept fundamental, care mișcă societatea în a-și organiza mai bine timpul. A fi la timp este definit ca ceva "precis, rigid" și nu poate fi "schimbat". Dacă cursurile încep la ora 13.00, se așteaptă ca studentul să ajungă cu 1-2 min. înainte pentru a-și pregăti caietul și stiloul, iar profesorul chiar cu 10 min. pentru a se asigura că sala este amenajată, ușa este deschisă, echipamentele sunt în funcțiune. Doar în situații cu caracter social, unde, de exemplu, cina sau recepția e anunțată la ora 7.00, se acceptă de a întîrzia cu 5-10 minute, dar nu se recomandă. La fel, dacă o întîlnire "socială" a fost anunțată între orele 7.00 – 9.00, atunci se consideră că se poate veni în orice timp între ora de start și poți pleca la orice oră înainte de a lua sfîrșit întrunirea.

La început e foarte complicat să te acomodezi la timpul american, în mod special pentru cei ce vin dintr-o țară unde timpul e "flexibil" și poate fi

schimbat. Ți dai seama foarte bine că timpul îți dictează viața și atunci primul pas e... agenda. Și nu doar asta, ci să știi bine lecția de a o urma, "a respecta" agenda întru totul.

Timpul în America a fost o provocare pentru mine personal. Aici deja nu mă mai gîndesc cum să-l cheltui, ci cum să-l investesc, sau cum să-l economisesc. Regula de a fi la timp se rezumă la cum îți organizezi viața. E foarte complicat să apreciezi cum americanii abordează conceptul. Pentru ei deja e ceva obisnuit, chiar natural să-și organizeze timpul, aceasta face parte din "cei șapte ani de acasă". Și nici nu își imaginează cum e să nu știi ce vei face miine. Pentru americani, a face modificări în orar deja creează probleme. Nu în zadar H. Ford spunea că "timpul se consumă altfel decît materia". Așa că, "ține-te de ceas", "ai în vizor agenda"! Activitatea trebuie finisată pînă a începe vacanța sau a pleca la picnic cu prietenii ori a merge în vizită cu familia.

La fel, americanii i consideră normal, chiar binevenit de a face un singur lucru în același timp, de a finisa o activitate înainte de a începe alta. Astăzi e în vogă să se vorbească despre activitate multi-direcțională, dar aceasta pe moment se referă la lucrul în echipă. În mediul academic, exact ca și în cel de business lucrurile sunt foarte clar stabilite. Fiecare își urmează agenda. Nimic nu poate avea loc dacă nu a fost planificat. Întreruperile sunt limitate, și nu s binevenite.

În America, dacă ai întîrziat, riști să

nu te întîlnești cu persoana respectivă, să vezi coada autobuzului. Chiar la prima ședință a "studenților boboci" profesorii te atenționează că orice întîlnire cu profesorul urmează a fi stabilită din timp prin posta electronică sau telefon. Nici o întîrziere cu tema pentru acasă nu trece pe alături, fiecare student trebuie să prezinte în mod obligator lucrarea la termenul stabilit, altfel poți avea rezultate negative la sfîrșitul trimestrului. Și toate acestea sunt prevăzute în programul analitic al fiecărui curs în parte.

Studentii americani pot depune plîngerii dacă un student, membru al echipei de lucru, întîrzie cu partea sa de implicare. Dacă o persoană îți spune că nu poate veni, pentru că deja are o întîlnire, nicidecum nu înseamnă că nu poate veni și te ignoră, ci pentru că cu adevărat e ocupat.

Mă aflu în America doar de cîteva săptămîni, dar atît de mult îmi doresc să mă "virusez" de această "idee a timpului". Știu foarte bine că bursa obținută JFDP (Junior Faculty Development Program = Program de perfecționare pentru tineri profesori, finanțată de Guvernul SUA și administrată de Consiliul American) nu prevede aceasta, și nici într-un syllabus al Școlii Biblioteconomie și Știința Informării de la Universitatea Indiana din Bloomington nu este scris, dar atît de mult îți influențează involuntar viața, încît cu adevărat îmi doresc să fiu "în pas cu timpul".

*Bloomington, Indiana,
început de septembrie 2004*

"Как здорово, что здесь мы все сегодня собрались..."

*Ирина СПИЦЫНА,
директор Библиотеки им. М. В. Ломоносова*

Этими словами из песни Олега Митяева обычно открывается и закрывается ежегодная Международная конференция библиотечных и информационных работников, широко известная в мировом профессиональном сообществе под названием "Крым". Именно

библиотеки одними из первых начали создавать и создают новую социокультурную действительность, обеспечивая право личности на информацию и свободный доступ к ней.

От того, насколько библиотеки следуют принципу открытости, доступнос-

ти зависит и характер того общества, того читателя, того гражданина, которого они формируют. Более 10 лет мы работаем в новых условиях. А перемены, которые произошли за это время, велики. Во-первых, библиотеки полностью сменили идеологическую ориентацию, реформировали библиотечную деятельность. И при этом не только сохранили, но и приумножили свой профессиональный потенциал.

Конференция "Крым" - это форум, на котором делятся новыми идеями, планами, обмениваются опытом. Главной заслугой конференции можно считать создание новой профессиональной среды, нового уровня общения, что, безусловно, влияет на самосознание библиотечно-информационных специалистов, укрепляет престиж профессии. Тема конференции "Крым -2004" звучала так: "Роль библиотек, издательств и производителей информационной продукции в эволюции современного общества".

Основные тематические направления заседаний постоянных секций и семинаров были самыми разнообразными, отражающими самые актуальные проблемы и направления в деятельности библиотек:

- "Автоматизированные библиотечные системы и технологии",
- "Электронные библиотеки",
- "Библиотеки и музеи в общем пространстве информации и культуры",
- "Формирование и сохранность фондов библиотек",
- "Библиотечные кадры, профессия и образование",
- "Дети, компьютеры и Интернет, проблемы чтения и информационной грамотности глазами школы и библиотек",
- "Правовая и бизнес-информация",
- "Сельская библиотека",
- "Корпоративные библиотечно-информационные системы" и многие другие темы.

Кроме этого на форуме ежедневно

проходило более 20 так называемых **параллельных мероприятий**, проходивших в разных аудиториях. И конечно возникали трудности именно с выбором, т. к. хотелось побывать везде...

Для себя я выбрала специальное мероприятие конференции День Института Толерантности, презентацию проекта "Библиотека - территория то-

лерантности при поддержке Института "Открытое общество" (Фонд Сороса).

Особая часть программы Конференции - выездные мероприятия, которые предоставили возможность познакомиться с библиотеками и музеями Крыма, с его древними памятниками, великолепными

заповедными местами. И одним из таких мест стал знаменитый Коктебель...

"Я сам избрал пустынный сей затвор
Землю добровольного изгнания,
Чтоб в годы лжи, падений и разрух
В уединении выплавить свой дух
И выстрадать великое познание..."

(Максимилиан Волошин)

Крым и Волошин нераздельны. Есть Крым Пушкина и Мицкевича. Есть Крым Грина и Сельвинского. Есть Крым Айвазовского. Коктебель стал домом Волошина, в котором ему удалось создать долговременную и дружную артель художников. Радушный и гостеприимный, он всегда ждал друзей. На свет, далеко видимый из окон дома, съезжались поэты, живописцы, музыканты, учёные, артисты. Будучи общительнейшим из русских поэтов, Максимилиан Волошин собирал силы новой литературной, живописной, мыслящей России. Он радовался встречам и горевал по поводу невстреч. И верил, что человек от рождения гений, что в нём заложена энергия солнца. Даже внешность Максимилиана Волошина была необычной. Она останавливала внимание и запоминалась своей несхожестью с окружающими. Кому-то он напоминал древнего грека-философа, другим - итальянского художника эпохи Возрождения, третьим - скитаю-

șeșoia po Ucraina bandurista. Poet prožit piatședșat let. No v etoi žizni est' izvestnaia zavereșnenost'. V nei, kak v pesne, sușestvuet načalo, prodolženie, konec. Tolko seičas prișlo vrema, kogda o žizni i tvorčestve poeta i hudožnika možno govorit' vo vse' golos.

Vozmožnost' provedenia takih meropriiatii pojavilas' blagodar' tesnomu kontaktu orșkomiteta konferenții s křm'skimi bibliotekar'iami, rabot-

nikami muzeev i predstavitel'iami ministerstva kul'tury Avtonomnoi Respubliki Křm. I odnim iz glavnykh itogov privlečenje vnimania k ser'eznym problemam, kak bibliotek, tak i muzeev Křma. Vs'akaa strana, bud' ona bol'shoi ili malen'koi, zai-interesovana v tom, što by e' horoșo znali i što by u ne'e byli druž'ia. Biblioteka - eto most, perekinutyi v družie kul'tury, a most predusmatřivaet dvostronnee dvizhenie...

Bucuria revederii în Crimeea

*Maria CUDLENCO,
directorul bibliotecii publice Crihana Veche – Cahul*

În perioada 5 - 13 iunie 2004, cu suportul financiar al Fundației Soros, am participat la cea de-a 11-a Conferință Internațională "Crimeea - 2004", care a avut loc în orașul Sudak, Ucraina, și a intrunit peste 1.500 reprezentanți din 40 de țări.

Conferința s-a desfășurat sub genericul: "Bibliotecile și resursele informaționale în știință, cultură, învățământ și business". Programul a cuprins seminare, comunicări, mese rotunde, prezentări, expoziții. În cadrul celor 17 secțiuni au fost prezentate comunicări pe diverse teme:

- ✓ Infrastructura informațională mondială și societatea informațională
- ✓ Bibliotecile electronice
- ✓ Formarea și păstrarea fondurilor
- ✓ Copiii, calculatorul și Internetul
- ✓ Biblioteca - centru de informație și cultură în comunitate
- ✓ Servicii informațional - bibliotecare - persoanelor cu dizabilități ș. a.

Am asistat cu plăcere și interes la seminarele secțiunii a 15-a - "Educația copiilor în epoca Internetului și a computerelor". Un interes deosebit au prezentat comunicările colegilor din Moscova, Nikolaev, Sevastopol etc.:

- ✓ "Bibliotecile și tehnologiile informaționale"; "Copiii și Internetul"; "Web site-ul bibliotecii - oglinda activității ei"; "Bibliotecile și parteneriatul social"; "Școala și biblioteca - aspecte noi de cooperare".

Dr. Gerald Brown, reprezentantul Asociației Internaționale a bibliotecilor școlare din Canada a comunicat despre cultura informațională ca rezultat al instruirii în programul "Biblioteca modernă și serviciile informaționale". Captivantă a fost și relatarea despre voluntariatul în bibliotecă. Încadrându-mă în discuții, am avut posibilitatea de a prezenta și a promova biblioteca publică din Crihana Veche, pe care o reprezint; am făcut un schimb de opinii și ziare cu echipa redacției ziarului local "Gondje - Bobocelul", editat de elevii școlii din or. Starii Křm.

De asemenea, am mai participat la seminarele :

- ✓ "Deservirea persoanelor cu dizabilități"; "Biblioteca - centru de informație și cultură în comunitate".

Am asistat și la prezentarea bibliotecii "M.I. Rudomino" din Moscova, avind următorul subiect: "Biblioteca și toleranța".

Am putut stabili legături de colaborare cu biblioteca centrală pentru copii din or. Nikolaev, Ucraina; cu biblioteca regională pentru copii Evenski, Rusia; cu firma Center Com, distribuitoare de literatură.

Participarea la conferință a fost pentru mine o posibilitate de a-mi lărgi orizontul de cunoștințe profesionale, iar unele lucruri noi aflate acolo le voi aplica în practică și nu am nici o îndoială că aceasta experiență nouă va fi benefică pentru utilizatorii bibliotecii noastre.

Bibliotecile suedeze: privire din interior

Rodica POPOVSCHI,
Catedra Biblioteconomie și
Asistență Informațională, USM

Stagierea la Școala de Biblioteconomie (Colegiul Universitar din Boras, Suedia), în cadrul proiectului de schimb de profesori și studenți finanțat de programul Linnaeus Palme, mi-a permis, mie și celor două studente participante în proiect, să ne familiarizăm cu activitatea bibliotecilor suedeze.

Suedia are un sistem bibliotecar dezvoltat, mai mulți autori străini remarcând că această țară posedă din abundență biblioteci excelente de diferite tipuri și niveluri¹. Cele mai importante segmente ale Sistemului Suedez de Biblioteci le constituie bibliotecile publice, bibliotecile academice (*voi folosi acest termen pentru a desemna bibliotecile universitare și științifice*) și bibliotecile companiilor din sectorul privat. De aceea, în cadrul cursului sus-numit ni s-a oferit oportunitatea de a examina trei cazuri particulare, fiecare dintre ele reprezentând unul dintre aceste segmente – Biblioteca Colegiului Universitar din Boras, Biblioteca Publică din Boras și Biblioteca companiei farmaceutice AstraZeneca, în scopul stabilirii modalității în care diferite tipuri de biblioteci activează și coexistă.

Biblioteca Colegiului Universitar din Boras. Această bibliotecă a fost cazul pe care am încercat să ne bazăm înțelegerea modului în care funcționează bibliotecile academice. Sistemul bibliotecilor academice din Suedia constă din aproximativ 50 de biblioteci, inclusiv Biblioteca Regală, bibliotecile universităților și colegiilor universitare, precum și câteva biblioteci științifice speciale. În acest context biblioteca Colegiului Universitar din Boras este un caz care prezintă interes deosebit, deoarece din Colegiu face parte și Școala Suedeză de Biblioteconomie și Știința Informării (una dintre cele mai importante institutii de instruire a bibliotecarilor și specialiștilor în dome-

niul informării), așa că de la început biblioteca a fost concepută ca un model pentru studenții de la biblioteconomie – aici trebuiau să învețe cum să organizeze o bibliotecă și se pare că a rămas un model pînă în prezent.

Dat fiind că biblioteca universitară are menirea de a susține procesul de învățămînt și cercetare și cum procesul de învățare este perceput ca unul foarte activ pentru studenți în această țară, rolul pregnant al acestui tip de bibliotecă este de a asigura accesul la diferite tipuri de resurse. În cazul Bibliotecii Colegiului Universitar din Boras, bugetul fiind același pentru ultimii trei ani, iar necesitățile și cererile utilizatorilor fiind tot mai complexe, s-a încercat soluționarea situației prin găsirea unui echilibru între achiziția resurselor în format tradițional și electronic (dacă în anul 1999 doar 22% din revistele abonate erau în format electronic, apoi în 2002 cota lor a crescut la 44%). Abonarea la revistele electronice face posibilă accesarea a 6.000 de reviste (studenții colegiului avînd posibilitatea de a le accesa nu numai din bibliotecă, dar și de la orice terminal, prin intermediul paginii Web a bibliotecii, fiecare student posedînd un număr de identificare și o parolă, prin care confirmă ca are dreptul de acces la aceste resurse). Biblioteca oferă accesul la peste 70 de baze de date (bibliografice și full-text). Colecția de cărți electronice biblioteca o califică drept fiind într-o fază incipientă.

Completarea colecțiilor se bazează

pe cererile utilizatorilor și pe o excelentă comunicare cu toate instituțiile care fac parte din Colegiul Universitar (instituțiile ar fi echivalente cu facultățile în cadrul instituțiilor noastre de învățământ superior). Modalitatea construirii colecțiilor bibliotecii prin găsirea echilibrului între documentele în format tradițional și alte forme noi este o formă de adaptare la noile cerințe ale mediului academic și ale comunicării științifice.

Gama de servicii în această bibliotecă este foarte diversificată: pe lângă accesul la colecția de cărți și reviste tipărite, biblioteca asigură studenților și cadrului didactic accesul on-line la diferite resurse electronice (cărți și reviste electronice, catalogul electronic, enciclopedii, baze de date bibliografice și full-text), posibilitatea de a comanda copii de articole din anumite reviste care nu se află în colecția bibliotecii, iar uneori nici în țară. Personalul bibliotecii este mereu preocupat de necesitățile studenților care își efectuează studiile la distanță, asigurându-le diferite servicii. În acest context, biblioteca Colegiului devine mai mult un punct de acces la diferite resurse, decât un loc fizic, unde utilizatorii pot consulta anumite publicații doar vizitându-le. Biblioteca tinde spre ceea ce numim bibliotecă a viitorului, încercând să-și depășească hotarele fizice. Un alt argument în favoarea acestei afirmații ar fi și proiectul în care sunt implicați bibliotecarii din biblioteca respectivă, ca și alte biblioteci suedeze, proiect numit "Bibliotecarul la datorie", care are menirea de a șterge distanța dintre utilizator și bibliotecar, oferind beneficiarului o asistență la distanță prin intermediul calculatorului, în regim de chat.

Un alt aspect care merită să fie menționat este preocuparea (reală, nu afișată) pentru competențele informaționale ale utilizatorilor bibliotecii. Instruirea beneficiarilor a devenit o prioritate, un departament întreg al bibliotecii având funcția de instruire a beneficiarilor. Misiunea lor este de a-i ghida pe beneficiari în resursele exis-

tente și de a-i înarma cu abilități de regăsire, evaluare și utilizare a resurselor informaționale. Preocuparea bibliotecarilor pentru diversificarea formelor de instruire este remarcabilă. Experiența Bibliotecii Colegiului Universitar din Boras demonstrează că conceptul de "information literacy" (cultură informațională), atât de discutat astăzi, nu este doar un termen nou pentru activitatea de instruire bibliografică a utilizatorilor². Este mai degrabă o viziune nouă asupra instruirii utilizatorilor și o provocare pentru bibliotecă. Deși din discuțiile cu bibliotecarii am aflat că o mare parte dintre ei au ales cariera de bibliotecar anume din cauza că le place mediul academic dar nu doreau să devină învățători, în noile condiții s-au pomenit în acest rol pe care l-au evitat și pare să le placă. Prezentările pe care le fac în fața studenților sunt structurate, clare și interesante, deci se pare că fac față cu succes noilor provocări.

Impresionantă este și capacitatea de cooperare între bibliotecile de acest tip. Responsabilitatea de coordonare a activității bibliotecilor universitare și științifice îi revine Bibliotecii Regale. Unul dintre cele mai mari proiecte de coordonare este catalogul național LIBRIS, la care participă 33 de biblioteci: inclusiv Biblioteca Colegiului Universitar din Boras. Acest proiect are un impact major asupra procesului de catalogare. Deși a fost conceput ca un instrument pentru bibliotecari, la momentul actual are o utilitate mare și pentru utilizatori. O altă manifestare a colaborării strânse este și sistemul de împrumut interbibliotecar, care funcționează extrem de intens.

Biblioteca Publică din Boras. Practica la această bibliotecă ne-a oferit posibilitatea de a ne convinge că bibliotecile academice și bibliotecile publice reprezintă, de fapt, două lumi diferite. Deoarece misiunea unei biblioteci publice este diferită de cea a unei biblioteci academice, la fel sunt și colecțiile, și serviciile. În Suedia bibliotecile publice sunt văzute ca un instrument al politicii publice educaționale și

constituie o parte integrală a procesului de democratizare³. Astfel misiunea bibliotecii publice este de a contribui la integrarea socială a diferitelor segmente ale comunității: copii, persoane de vîrsta a treia, imigranți, persoane cu dizabilități ș.a. - spre care bibliotecile își orientează serviciile.

Serviciile pentru copii sunt variate și tind să educe un viitor adult - utilizator al serviciilor de bibliotecă. Această încercare de a educa este vizibilă chiar și în modul de organizare a colecțiilor. Tradiția de a dărui fiecărui nou-născut din comunitate o carte, poate fi și ea privită ca o modalitate de educare a viitorului utilizator.

Serviciile pentru persoanele cu deza-bilități sunt proiectate în așa fel încît să le asigure accesul la documentele și serviciile bibliotecii în modul cel mai convenabil pentru ei.

Preocuparea pentru imigranți se manifestă chiar în politica de achiziții - în anul 2002 în bibliotecă puteau fi consultate cărți și reviste în peste 35 limbi, inclusiv în română. (Surpriza noastră a fost să găsim la Biblioteca Publică din Goteborg o carte a lui Grigore Vieru).

Conceptul de "învățare pe durata întregii vieți" pare să influențeze mult activitatea bibliotecilor suedeze, creînd spații pentru cei care învață, neavînd statutul oficial de studenți.

Impresionant este și modul în care bibliotecile încearcă să "ajungă" la diferite segmente ale comunității, elaborînd un sistem de servire a persoanelor de vîrsta a treia care nu au posibilitatea să viziteze bibliotecile, a persoanelor din închisori, de deservire la locurile de muncă (fabrici, alte unități economice, departamentul de pompieri etc.). Biblioteca are și un sistem dezvoltat de filiale.

Referitor la cooperare, ea se manifestă atît la nivel de rețea (biblioteca publică și filialele ei, bibliotecile școlare și gimnaziale), cît și cu alte biblioteci publice. Ca și în cazul bibliotecilor academice, bibliotecile publice din Suedia au și ele un catalog comun - BURK, care cuprinde peste 2 mln de

înregistrări. În Suedia există o organizație, numită BTJ, care asigură anumite servicii bibliotecilor publice în mod centralizat. Menirea BTJ este de a contribui la o dezvoltare rațională a serviciilor și activităților de bibliotecă. Împrumutul interbibliotecar în cadrul rețelei bibliotecilor publice este la fel foarte bine organizat. În ceea ce privește structura organizațională a bibliotecii, ea se bazează pe echipe, activitatea fiecăreia fiind orientată spre un anumit tip de servicii (proiecte). Funcția liderului de echipă este de a coordona activitatea echipei. Nu există o structură ierarhică foarte rigidă.

Biblioteca AstraZeneca (Molndal).

Am menționat că bibliotecile companiilor sunt și ele considerate o parte a sistemului suedez de bibliotecă, dar în presa suedeză de specialitate nu se rezervă prea mult spațiu descrierii activității acestui tip de bibliotecă. De obicei companiile mari (gen Volvo, de exemplu) au biblioteci foarte bune, dar ele sunt închise pentru publicul din afara companiei. Acest lucru este cauzat în mare parte și de faptul că bibliotecile în asemenea cazuri susțin activitatea departamentelor de cercetare, căzînd sub incidența politicii de securitate a companiilor respective. În acest context, vizita la Biblioteca AstraZeneca (una dintre marile companii farmaceutice) a fost o oportunitate de a ne familiariza cu specificul activității acestui tip de bibliotecă. Evident, colecția bibliotecii date poartă un caracter foarte specializat. Achizițiile sunt făcute la sugestia și comenzile utilizatorilor (specialiștii, cercetătorii din cadrul companiei). Printre serviciile pe care le prestează biblioteca sunt: accesul la cărți și reviste în format tradițional, dar și la resurse electronice - reviste, cărți, baze de date în domeniul medicinei, biologiei, farmaciei (inclusiv o bază de date "Planet", care conține înregistrări privind toate produsele companiei), accesibile prin site-ul companiei. De asemenea, funcționează un sistem de cerere a documentelor, care permite de a face comandă a copiilor articolelor (din reviste care nu se

află în colecția bibliotecii), în baza unui acord cu Biblioteca Britanică.

Ca și în cazul bibliotecilor academice, bibliotecile companiilor tind să devină mai mult un punct de acces la resursele informaționale, decât un loc fizic, care trebuie vizitat pentru a obține un document.

Cooperarea e foarte puternică la nivel de rețea internă. Compania fiind foarte mare, este dispersată în țară. De ex., biblioteca din Molndal, pe care am vizitat-o, este doar una dintre cele opt, cite există în cadrul companiei. Cooperarea dintre ele le permite abonarea la peste 5.000 de reviste electronice. Funcționează și împrumutul interbibliotecar tradițional, în cadrul rețelei interne.

Una dintre problemele cu care se confruntă bibliotecarii este perceperea minimalizată a valorii bibliotecii în cadrul companiei (problemă cu care nu se confruntă bibliotecile academice). Bibliotecarii consideră drept o prioritate să elaboreze anumite campanii pentru a-și mări vizibilitatea în cadrul companiei.

Concluzii. Informația, experiența și impresiile obținute pe durata examinării acestor trei cazuri particulare au devenit un suport pentru următoarele concluzii:

1. Sistemul suedez de Bibliotecă este dezvoltat și eficient, atât datorită bogatelor tradiții existente în domeniu, cât și influenței unor factori externi. Bibliotecile sunt niște sisteme deschise și vulnerabile, în cazul Suediei acești factori externi fiind benefici pentru bibliotecă. În primul rând, putem vorbi despre influența benefică a factorilor politici, la nivel de stat biblioteca fiind recunoscută drept instituție foarte importantă. Se recunoaște importanța și valoarea bibliotecilor prin diferite acte legislative, dar și la nivel real, guvernul este preocupat de condițiile de lectură din țară, în politica culturală a țării bibliotecile sunt incluse ca instrumente esențiale. În al doilea rând, putem vorbi despre influența tehnologiilor informaționale noi. Suedia es-

te o țară foarte avansată în acest sens, tehnologiile noi fiind aplicate în toate sferile de activitate umană: bibliotecile implementează anumite tehnologii considerate moderne încă din anii 1970; 90% din populația țării are acces la calculator (conform unui sondaj la nivel național, din 2002), majoritatea are acces la Internet, ceea ce creează exigențe noi față de organizațiile informaționale și bibliotecile au fost nevoite să se adapteze la aceste cerințe noi, modernizându-și în permanență activitatea. În al treilea rând, putem vorbi despre influența unor factori demografici și culturali – locuitorii Suediei, conform unor studii sociologice internaționale au un nivel de instruire înalt, ceea ce mărește intensitatea utilizării bibliotecilor. Conceptul de "învățare pe durata întregii vieți" (life long learning) este în Suedia o realitate, ceea ce iarăși duce la utilizarea mai intensă a resurselor bibliotecare, astfel încât valoarea bibliotecilor devine și mai evidentă. Din păcate, anumiți factori demografici au (sau vor avea) un impact negativ asupra bibliotecilor – descreșterea numărului populației va duce la micșorarea bugetelor locale, iar filialele bibliotecilor vor avea de suferit consecințele. Astfel, nu în ultimul rând, trebuie menționați și factorii economici. Pe de o parte, Suedia se bucură de o faimă bine meritată datorită investițiilor sale generoase în sectorul public – inclusiv învățământ, lectură și bibliotecă. Pe de altă parte, filialele și bibliotecile mici se confruntă cu problema micșorării bugetelor.

2. Conceptele ca "centralizare", "cooperare", "integrare" par a fi extrem de importante pentru activitatea bibliotecilor suedeze, fapt care generează eficiența lor impresionantă. Am menționat în articol cataloagele LIBRIS și BURK, ca exemple de cooperare între bibliotecile de anumite tipuri. Colaborarea merge mai departe, a fost lansat un nou proiect - Bibliotek.se – o interfață unificată a

celor două cataloage, pentru a scuti beneficiarii de eforturile de a căuta în două cataloage pentru a localiza anumite resurse. Proiectul este coordonat de Biblioteca Regală (din partea bibliotecilor academice) și BTJ, organizație sub egida Asociației Bibliotecare Suedeze (din partea bibliotecilor publice). Alt exemplu de cooperare ni-l oferă sistemul foarte eficient de împrumut interbibliotecar.

3. Bibliotecile suedeze de diferit tip sunt orientate spre utilizatorul real, nu declarat. "Beneficiarii fac bibliotecă" - e un fapt recunoscut de toți

bibliotecarii. O altă fațetă a acestei orientări spre beneficiari o constituie și preocuparea pentru instruirea beneficiarilor.

Am făcut o încercare de a sistematiza impresiile adunate pe durata cursului nostru practic. Multe impresii și emoții pe care le-am avut rămân în afara acestui articol; mai rămâne recunoștința pentru amabilitatea și bunăvoința cu care am fost tratați în aceste biblioteci, unde ne-am simțit "regi" în calitate de utilizatori și colegi respectați în calitate de "practicanți".

¹ Glasgow, E. Libraries in Sweden // Library Review. - Vol.51, Nr.6. - P. 301

² Thorhauge, J. Information literacy - old wine in new bottles or a new field for librarians? // Scandinavian Public Library Quarterly. - 2003. - Nr. 1. - P.3

³ Lidman, T. Libraries in Sweden / Swedish Institute - 1991.

CULTURĂ GENERALĂ

Recitindu-l pe I. Kant (280 de ani de la naștere)

Dumitru IOANIDE,
Centrul Academic Eminescu

"Kant și-a pus viața în paranteze, de dragul soperei, el și-a impus această liberă constrângere de sine, nu conform datoriei, ci din datorie, dintr-o datorie lăuntrică și absolută, izvorită din propria sa rațiune(...). El și-a înlocuit nu atât viața prin gândire cât a conceput gândirea ca singura viață posibilă și cu adevărat demnă".

Ion Ianos

Immanuel KANT (1724 - 1804), filozof german. Prof. univ. la Konisberg. Intemeietorul filozofiei clasice germane.

A elaborat, independent de Laplace, o ipoteză cosmologică evoluționistă (*Istoria generală a naturii și teoria cerului*). Sistemul filozofic al lui Kant (idealismul transcendențial) este expus în *Critica rațiunii pure* (teoria cunoașterii), *Critica rațiunii practice* (etica) și *Critica puterii de judecată* (estetica și teoria finalității).

Investigând procesul cunoașterii, Kant consideră că necesitatea și universalitatea judecăților științifice provin din formele apriorice ale sensibilității (spațiul și timpul) și din categoriile apriorice ale intelectului (substanța, cauzalitatea ș.a.). Intelectul uman nu poate accede la cunoașterea "lucrurilor în sine", ci numai a "fenomenelor".

Etica lui Kant se edifică pe ideea categoricului imperati, a datoriei, care se împlinește pe terenul opozițiilor dintre imperiul ideal al scopurilor și realitatea empirică, iar estetica definește autonomia și universalitatea fenomenelor ar

tistice. În planul ideilor politice Kant este un reprezentant ilustru al iluminismului. Deși a analizat fenomene și evenimente din lumea întreagă, I. Kant nu a cunoscut decît intuitiv lumea, căci în întreaga-i viață nu a părăsit nici o dată orașul natal Konigsberg (după cel de-al doilea război mondial anexat Rusiei și supranumit Kaliningrad).

Scrierile lui Immanuel Kant, toate împreună, fac "Biblia filosofilor" (M. Eminescu) și cuprind în sine produsul material și intelectual al unei opere de filosofie elaborate cu peste două secole și jumătate în urmă de către un gînditor de excepție, a cărui viață ordonată și studioasă a devenit legendă.

Sunt lucrări geniale care odihnesc acum, pentru noi, trăitorii Mileniului III, în felul cuminte de a fi al cărților, dar a căror materialitate și spiritualitate imediată tănuiește / închide o pasiune, un proiect existential și atîtea elemente de cultură umană. Spiritualitatea și materialitatea lor, însă, nu pot fi păstrate decît numai prin (re)descoperirea, lecturarea, înțelegerea și interpretarea actualizatoare a acestora. Și oricît de multe ar fi ele, așa-numitele "*lecturi kantiene*", orice analiză / lectură implică o viziune / opinie, un anumit limbaj, diverse presupozitii și decupaie, adică fiecare cu punctul /aspectul său de vedere și modul / felul său de interpretare, ceea ce este un lucru firesc, dar asta încă nu înseamnă că domini, printr-un fel de survolare absolută, istoria filosofiei kantiene.

A vorbi despre "*adevărul Kant*", Kant – omul, Kant – profesorul, Kant – savantul nu înseamnă nici pe departe a cădea în himera vechii metafizici dogmatice pe care Immanuel Kant însuși a repudiat-o. Trebuie să știi a selecta gîndurile ca să poți conta pe acordul presupus între ce spune și ce vrea să zică (beneficiarul fiind chemat să știe a citi printre rînduri, să poată intui subconștientul, să nu se teamă a vedea nevăzutul), între ce a vrut să zică autorul și ce spune opera lui, între ce crede fiecare din noi ce presupune opera și ce exprimă / redă ea de fapt. Așadar, nu există un Kant în sine, ci există o operă a sa, multiple și diverse perspective

asupra ei: punctul de vedere al lui Kant – omul asupra lui însuși, a lui Kant – filosoful asupra filosofiei sale, al contemporanilor lui Kant, al filosofilor moderni, istorici sau critici, asupra lui Kant și contemporanilor acestuia. De aci pornind, admitem ipoteza că atît marele gînditor Immanuel Kant cît și întreaga sa operă filosofică stă sub semnul totalității deschise și este ca o confluență și o convergență a unor diverse și multiple semnificații care se prelungesc, se implică, se întretaie, nici una nefiind suficientă numai prin sine și fiecare trimițînd spre a fi abordată și înțeleasă, la toate celelalte. Problema constă în a explica, în măsura posibilului, "*specificitatea perspectivelor și metodelor, și de a face să se întîlnească, să se susțină, să se controleze, să se consolideze și să se critice mutual în orizontul hermeneutic înglobat care le conține și le depășește. A priori, nici o abordare culturală, nici o disciplină formală, nici o perspectivă sau metodă oferită de științele socio-umane și istorice nu este de exclus ca irelevantă*" (Vasile Tonoiu). În cazul dat, tipul de coerență se schimbă cu tipul de coerență aleasă, dar nici unele, nici celelalte tipuri nu se suprapun, spre a forma, să zicem, "adevărul total". Indiferent de situația creată, trebuie să distingem cu grijă, spre a le putea apoi reuni, între a face dintr-o anumită operă de filosofie (kantiană – D. P.) obiect de investigație științifică *stricto-sensu* și a recurge într-un fel informal și difuz, în *actu-exersito*. Între două extreme – științifică *stricto-sensu* și culturală *lato-ser-su* – vom situa lectura, interpretarea și critica imanent filosofice, ca modalități ale însăși creației filosofice. "*Opera este produsul finalist și înzestrat cu valoare al unui creator moral, susținea academicianul Tudor Vianu, care, întrebuițînd un material și integrînd o multiplicitate, a intro-*

duș, în realitate, un obiect calitativ nou. Acest obiect calitativ nou este original și simbolic în cazul operelor filosofiei și ale științei. El este imutabil original și iluminat simbolic în cazul operelor de artă.

Distincția dintre operă-realitate și operă-obiect, de care trebuie să ținem seamă, oricât s-ar deplasa și reorganiza, nu numai că ne permite, ci ne și obligă într-un fel să nu atribuim imediat realului ceea ce este al reprezentării", întrebându-ne continuu ce este realul în sine și care este reprezentarea la care trebuie să ne oprim. Sau, în manieră kantiană zis, "cerul înstelat deasupra mea și legea morală în mine".

Privind opera ca orizonturi de realitate, observăm cum un ontologic aparent închis, suficient doar sieși, este reorganizat și rearticulat de un ontocultural și un ontoistoric, care funcționează simultan ca medii de preluare și de deschidere a operei.

Cel mai frecvent întâlnite sunt asimilările operei de filosofie cu opera de artă sau de știință, asimilare care, odată acceptată, "devine, în opinia filosofului român V. Tonoiu, sursă de instrumente analitice și valorizatoare, de judecări critice, de filtru recuperator și interpretativ. Devianțele sunt plasate mai ales în plan logic-lingvistic, luându-se ca referință anumite canoane de inteligibilitate și raționalitate sintactic-semantice proprii "jocurilor de limbaj" înrădăcinate în moduri de viață statornicite și comportînd o relativ bună fiabilitate (). În principiu, nu există un asimilator ultim (asimilator al tuturor asimilatorilor analogici) și nici sistem de referință absolut".

Jean-Claude Piguët, în *L'oeuvre de philosophie*, editată la 1960, menționa că asimilarea unei opere de filosofie cu cea de știință sau artă "este sugerată de anumite obiective, mijloace, stiluri de filosofie proprii celei dintii, care o înclină efectiv spre una sau cealaltă, și corespunde, pe de altă parte, sensibilității noastre (de cititor, de critic sau de interpret - D. P.) preferințele fie la unitatea armonioasă

a diverselor părți ale unui sistem, la jocul intern al ideilor care se desfășoară aidoma unor teme muzicale, care nu pot fi izolate de contextul lor trăit și existențial la dimensiunea imaginarului, fie la adevărul fiecărui element la raționalitatea conținuturilor de gândire". Așadar, limbajului filosofiei, în plan mai restrîns, i se caută un model acceptabil (sau chiar desăvîrșit - D. P.) în limbajul teoretic al științei realului sau în cel expresiv al artei.

Printre perspectivele cu virtuți asimilatorii (cit și diferentiatore - D. P.) asupra limbajului logicii filosofice, ce țin de regimul de lectură și interpretare, reținem una care se anunță și se articulează la intersecția unor preocupări independente de neoretică, teoria argumentației, studiul strategiilor și discursurilor rațiunii practice, hermeneutică. Oricum, problema referinței limbajului filosofic depășește sursele semanticii logice, lingvisticii și retoricii, pentru a face apel la angajarea într-o hermeneutică filosofică. Plecînd de la operă, explicitatea referinței are ca miză sensul cuvintelor **realitate** și **adevăr**, care devin problematice, în cazul cînd devin / se transformă în gânduri speculative. Atunci cînd e vorba de ele, "a înțelege, opinează Hegel în *Prefața de istoria filosofiei*, înseamnă cu totul altceva decît a pricepe numai sensul gramatical al cuvintelor și a ține în suși, desigur, dar numai pînă la nivelul reprezentării. De aceea poți cunoaște afirmațiile, propozițiile sau, dacă vrei, opiniile filosofilor, poți să fi avut mult de a face cu temeiurile și expunerile unor astfel de opinii și să-ți fi scăpat lucrul principal, în ciuda tuturor acestor străduințe, și anume să-ți fi scăpat înțelegerea propozițiilor". În *Prefața la Fenomenologia spiritului*, el vine cu părerea că "maniera de a stabili o propoziție, de a respinge deopotrivă prin argumente propoziția contrară nu este forma în care poate să apară adevărul". Mai modern spus, gîndirea filosofică în demersul ei efectiv, susține și Constantin Noica, nu este

thetică, conștient tematică și "ea se desfășoară în orizontul unor cercuri dialectice în raport cu care teza nu reprezintă decît un moment abstract: adevărul ei este unul de participare, de depășire-regăsire, iar nu de posesiune nemijlocită".

Orice modalitate de obiectivare (pozitivă sau negativă) a operei filosofice conferă un statut mai mult sau mai puțin delimitat următoarelor demersuri: lectură, acumulare, receptivitate, înțelegere, explicație, istorie, critică a filosofiei, fiecare implicînd o alegere. "Diferitele tipuri de lectură, consemnează Jean Starobinsky, aleg și extrag anumite structuri preferențiale. Nu este totuna dacă interogăm un text în calitate de istorici, de sociologi, de psihologi, de stilistici sau de iubitori ai frumuseții pure. Căci fiecare dintre abordările acestea are drept efect schimbarea configurației întregului, crearea altui context, decuparea altor frontiere în interiorul cărora va domni o altă lege de coerență". Însă o inteligibilitate globală a sensului nu poate rezulta din juxtapunerea, ci din reangajarea activă a acestor detotalizări, "deliberată, în expunerea lui Vasile Tonoiu, într-un proiect hermeneutic el însuși filosofic, susținut și generator de filosofic. La acest nivel, cercul dialectic al hermeneuticii – care este mai degrabă un cerc de cercuri niciodată tîhnind în perfectă închidere –, inaparent și local chiar distrus prin obiectivări metodice și construcții local autosuficiente și autoconsistente, redevine manifest și inevitabil: adică de asumat printr-o poziție în filosofie, mai bine spus prin tematizare filosofică". De aici rezultă că multe cîmpuri teoretice, pe diverse căi independente, au scos în lumină aporii comparabile care au impus modificarea unei strategii, adică alternativei brutale începe să i se substituie o dialectică fină. Astfel, explicația și comprehensiunea din poli ai unui raport de excluziune sunt revalorizate ca momente relative ale procesului complex de interpretare, care se sprijină, se implică și se verifică reci-

proc. Chestiunea adevărului este una care se presupune pe sine, dar presuposițiile sale, oricît ne-am strădui, nu pot fi totuși pe deplin elucidate, "întrucît nu există pentru noi, mediteză dl Tonoiu în urma cercetărilor operei kantiene, nici adevăr accesibil sub forma unui dat pur, nici adevăr deja gata articulat sub forma unei construcții a priori. Adevărul este întotdeauna de făcut. Ca atare, el se precedă și totodată se anunță, ne luminează, dar ne rămîne și enigmatic. În pluralitatea de discursuri, de științe, metode de comprehensiune, traversate de această idee unificatoare și regulatoare adevărului, filosofia n-are privilegiul unei *instanțe ultime*, a toate și definitiv fondatoare și autofondatoare, a toate și definitiv creatoare și autocreatoare. Dar are o sarcină proprie: ea trebuie să fie acel discurs în mediul căruia ființa problematică a adevărului se poate arăta și plecînd de la care întreprinderea comprehensiunii poate începe să se înțeleagă pe sine, ca sarcina de altfel infinită".

Perspectivile de abordare a operei filosofice pot fi tratate în mai multe feluri: 1) la nivelul cel mai de suprafață, adică prin confruntare cu ceea ce Kant însuși a explicat (cum ar fi, de pildă, raportul dintre filosofie și știință, filosofie și morală, filosofie și teologie, filosofie și artă, filosofie și retorică etc. – D. P.); 2) la nivelul practicii filosofice efective, care nu concordă în mod obligatoriu cu declarațiile metafisice; 3) la nivelul încercărilor / provocărilor în interesul de a deschide această operă cit mai multor genuri de lectură, înțelegere, interpretare și critică.

În cadrul viziunii amintite, opera lui Immanuel Kant "*va fi în măsură să dea o nouă vigoare și să deschidă noi orizonturi eforturilor filosofului din Königsberg de a debloca filosofia din cele două impasuri simetrice: dogmatismul și scepticismul; să dea noi inspirații unor deblocări asemănătoare din cîmpul cercetărilor și reflecțiilor metafisice*" (V. Tonoiu).

Immanuel Kant a adoptat un tip

aparte de limbaj filosofic, derivat din modul german de gândire, cu o frază barocă și amplă, dificil de descurcat și de înțeles. Lectorul capodoperelor sale, utilizator mai mult sau mai puțin versat în materie de cauză, făcând un efort să înțeleagă problemele deloc simple pe care le supunem atenției noastre, este chemat să mai facă un efort spre a le cunoaște în modul în care au fost ele expuse.

Pină și în cele trei *Critici*, care duc faima filosofiei kantiene, întimpinăm destule dificultăți de limbaj și de înțelegere a fluxului gândirii savantului. Dar anume ele, poate chiar în cea mai mare măsură, atrag și incită la confruntare. Te simți și te vezi captivat de astfel de idei ca demnitatea omului, forța de atracție a frumosului, puterea creatoare a unei judecări logice etc. Și tot el, gânditorul, vine să ne demonstreze, posibil fără să vrea, că nu este doar un narator arid în redarea opțiunilor sale filosofice, ci și unul cu multă simțire și imaginație. Lecturând *Critica rațiunii pure*, cititorul va întâlni multe pasaje frapante, prin care Kant ne demonstrează că și cunoștințele a priori au o limită de aplicare, dincolo de care devin pură fabulație. Să urmărim un fragment. "Porumbelul ușor, lovind în zbor liber aerul a cărui rezistență o simte, și-ar putea imagina că el ar reuși și mai bine în spațiul vid. Tot astfel Platon a părăsit lumea sensibilă, fiindcă ea puneja intelectului limite prea înguste și s-a aventurat dincolo de ea pe aripile ideilor în spațiul vid al intelectului pur".

Kant se dovedește a fi și un scriitor cu umor. Astfel, în *Critica facultății de judecare*, dînsul ne explică desfătarea produsă de jocul liber și variat al senzațiilor prin câteva glume: "În Surate, un indian asistă, la masa unui englez, la deschiderea unei sticle cu bere; prefăcută în spumă, berea se revarsă din sticlă, ceea ce provoacă marea uimire a indianului, care și-o manifestă prin multe exclamații; la întrebarea englezului: ce găsești aici atât de uimitor? el răspunse: nu mă mir că se revarsă, ci cum de ați putut s-o băgați

în sticlă". Despre așteptarea încordată, destinsă prin dezvăluirea trucului, filosoful spune următoarele: "dacă un alt poznas povestește cu lux de amănunte () despre un negustor care, întorcîndu-se din India în Europa cu toată averea prefăcută în mărfuri, a fost silit de o furtună puternică să arunce totul peste bord și s-a supărat atât de tare, încît în aceeași noapte i-a albit peruca, noi rîdem și ne facem plăcere". Toate acestea nu sunt decît străluciri de gîndire trecute prin limbaj.

Ideile lui Immanuel Kant sunt, în primul rînd, ideile unui clasic al filosofiei universale, iar mesajul pe care îl transmite este cel care le-a făcut perene în spațiul și timp, dar opera kantiană mai trebuie, totuși, scrupulos lecturată, cercetată și studiată, deoarece ea ascunde încă atîtea nestemate ce-și așteaptă descoperitorii și pe care Kant nu a mai dispus de timp să ni le pună la dispoziție. Savantul însuși ne-a lăsat acest îndemn în *Critica rațiunii pure*: "nu e nimic extraordinar () să înțelegi un autor chiar mai bine decît s-a înțeles el pe sine însuși, și anume prin comparația ideilor pe care le exprimă asupra obiectului său, dat fiind că el nu determinase îndeajuns conceptul lui și că, astfel, uneori el vorbea sau chiar gîndea împotriva propriei sale intenții".

Marele Mihai Eminescu, care a cunoscut în profunzime opera kantiană, încercînd să facă și una din primele traduceri în limba română a *Criticii rațiunii pure*, avea să ajungă la următoarea concluzie: "*Immanuel Kant are puterea de sugestione și de călăuzire chiar pentru începătorii care vor să gîndească. Kant e un bun prieten și, în același timp, un bun profesor pe care-l recomand tuturor. () Ca și în Biblia creștinilor, scrisă pentru mulțime, tot așa veți găsi și în Kant adevăruri pe placul și înțelesul tuturor. Nu vă îngroziți cînd îl luați în mînă, căci adîncimile de cugetare la dînsul au orizonturi clare de primăvară, care te cheamă spre înțelegerea lumii".*

...Deține în bibliologia noastră o poziție vădit inconfundabilă

În luna septembrie, luna stelelor, florile ei preferate, Natalia Goian rotunjește o frumoasă vîrstă. Momentul aniversar este poate cel mai potrivit pretext pentru a trece în revistă realizările dumnezei.

Dna Natalia Goian și-a consacrat toți anii muncii de pedagog-bibliotecar, a slujit profesia și instituția încercînd să dea acestei activități ritmuri, vibrații, trăiri creatoare. S-a identificat de peste 28 de ani cu o prestigioasă instituție, Universitatea de Stat din Moldova, dar și cu problemele și succesele bibliotecilor noastre.

Doctor în pedagogie, conferențiar universitar, Natalia Goian s-a impus de mult ca un pedagog-formator, cercetător valoros, profund și onest, autor al multor articole, studii, manuale universitare, mult apreciate de colegii d-ei dar și de numeroși beneficiari: studenți, bibliotecari, profesori, ziariști, toți doritorii de a cunoaște istoria adevărată a biblioteconomiei basarabene.

Dna Natalia Goian este o sinceră și intransigentă apărătoare a cărții și bibliotecii, a valorilor noastre spirituale, mai ales în condițiile în care RM se mai află în căutarea identității sale naționale. Cunoașterea și stăpînirea cu desăvîrsire a domeniului i-au oferit putere, creativitate, demnitate profesională, rost adînc și voința de a face să sporească semnificația profesiei de bibliotecar și a bibliotecii.

Sistemul Național de bibliotecă a cîștigat mult prin colaborarea dnei Natalia Goian, prin implicarea și prezența d-ei în viața științifică și culturală, în activități de anvergură. Are o prestanță profesională ireproșabilă, o imagine pozitivă în mediile profesional și uni-

versitar, cu implicații deosebite în dezvoltarea biblioteconomiei, informării și documentării, asigurarea accesului la informație. Natalia Goian deține în biblioteconomia noastră o poziție vădit inconfundabilă.

Împreună cu colegii săi de la Catedra de biblioteconomie și asistență informațională, prof. dr. N. Goian acordă un sprijin permanent dezvoltării activității informațional-bibliotecare, Sistemului Național de bibliotecă prin manifestări de instruire continuă nu numai pentru cei din învățămîntul superior, dar pentru toate categoriile de bibliotecă (publice, speciale, științifice).

Toate cele expuse mai sus sunt recunoașterea valorice ale pedagogului, bibliologului și omului de știință Natalia Goian.

Am avut în repetate rînduri ocazia, mai ales în ultimii ani și, e drept, mai mult prin viu grai, să mă refer la personalitatea Nataliei Goian. Astăzi scriu cu un profund respect pentru un coleg, pentru un pedagog consacrat, pentru un conducător științific, pentru un prieten.

Rar am întîlnit atîta tenacitate și dăruită consacrare. A reușit foarte multe în viață, alături de realizările profesionale. Cred că N. Goian cunoaște un mod deosebit de a-și valoriza viața și de a o trăi efectiv. A crescut doi copii, i-a aranjat, a construit o casă. Este conștientă că trăim Azi pentru că a existat Ieri, iar Mîine va fi pentru că noi trăim Astăzi.

Acum, cînd Natalia Goian adaugă un lustru frumoasei sale vîrste, îi amintesc sărbătoritei celebrul dicton – "Fugit ireparabile tempus". Dar au trecut cu rost acești ani. Să irosești cu rost încă atîția!

Vivat! Crescat! Floreat!

dr. Lidia KULIKOVSKI

Galeria bibliologilor români

Lucrarea* este un omagiu adus numeroaselor personalități din domeniul științei despre carte, a căror activitate prodigioasă în slujba cărții merită să fie cunoscută de posteritate.

Categorisiți în: **Precursoři, Fondatori, Bibliologi uitați, Teoreticieni și practicieni**, autorii ne propun o sinteză care conturează și completează cu informații sigure personalitatea unor fruntași ai culturii române.

Ani buni au fost interesați de problemele cărții, ale organizării bibliotecilor și ale cercetărilor bibliografice, mutind accentul de la aspectul teoretic la cel de ordin practic. Activind cu pricepere și perseverență, bibliologii prezentați în *Galerie* au devenit un exemplu

de muncă neobosită și pasionată pentru dezvoltarea spiritualității.

Una dintre aceste figuri luminoase ne-a fost nu numai contemporană, dar și deosebit de apropiată nouă – Traian BRAD, care prin strădanie și dăruire a impus schimbări în procesul informativ-formativ al bibliotecilor, în modernizarea și transformarea lor în centre de informare și documentare.

Calitățile lor profesionale și morale pot servi nu numai specialiștilor în domeniu drept model al intelectualului dominat de cultul cărții și al culturii.

Genoveva SCOBIOALĂ.
Departamentul Marketing

*Buluță, Gh., Petrescu, V. *Galeria bibliologilor români*. - Târgoviște: Ed. Biblioteca, 2003. - 96 p. - Colecția PATRIMONIUM.

Eminescu (din nou) în portugheză

Recent, colecția CAIE s-a îmbogățit cu o nouă apariție editorială: Mihai Eminescu, *Poezii/Poesias*, București, 2000, ediție bilingvă româno-portugheză, îngrijită de Micaela Ghițescu. Volumul cuprinde o selecție variată din opera poetică a lui Mihai Eminescu. Sunt incluse atât poeme traduse în Portugalia de către profesorul Victor Buescu, în colaborare cu poetul Carlos Queiroz, cât și versiuni braziliene datorate poetului Luciano Maia. Cartea mai conține un tabel cronologic, articolele lui Mircea Eliade *Eminescu – poetul neamului român* (tra-

ducere din portugheză de Ștefan Mera) și *Camoës și Eminescu* (traducere de Anca Ferro). Același articol îl găsim și în ziarul român-portughez *Diaspora română și moldavă*, nr.1 din aprilie 2004.

Cum a ajuns acest ziar la noi? O bibliotecară basarabeană, îndrăgostită de carte românească și de tot ce este legat de ea, în virtutea condițiilor de existență de la noi, este plecată în Portugalia la muncă...

... Unica alinare a sufletului îi rămâne comunicarea cu cei apropiați și prin intermediul diasporei românești din

Portugalia. Pentru Dorina, dorul de baștină este un motor al vocației sale de bibliotecar, mai ales în străinătate. Ea organizează activități culturale pentru compatrioții nostri. De

curind, venind acasă, a vizitat Centrul Academic Internațional Eminescu și ne-a adus acest ziar româno-portughez, în care este inserat "Lucașfârul" ("Vesper") în traducerea lui Dan Caragea, și articolul lui Mircea Eliade *Camões și Eminescu*, și acesta publicat în întregime.

E un gest lăudabil, care merită a fi pus în preajma unui act de mare cultură cum se prezintă editarea în portugheză a creației eminesciene.

Elena DABIJA,
director CAIE

Mihai Eminescu. Poezii=Poemas / M. Eminescu: trad.: Carlos Queiroz, Luciano Maia, Victor Buescu. - Bucuresti: Fundația Culturală Libra, 2000. - 248 pag.

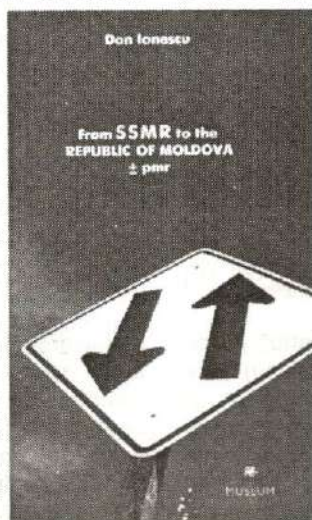
Clar, cuprinzător și obiectiv despre noi

Această carte neobișnuită ne-a și parvenit într-un chip mai puțin obișnuit: de la Praga, datorită conaționalului și bunului nostru amic Teodor Buzu, un pictor cu vocație europeană, dar și cu un destin european.

Astfel, colecția de donații și cărți cu dedicații a BM B. P. Hasdeu" s-a îmbogățit cu încă o achiziție de valoare. Titlul volumului, credem, spune multe deja; tradus din engleză, el ar suna cam astfel: *De la RSSM la Republica Moldova plus/minus rmn**. Numele autorului - Dan Ionescu, la sigur că spune și el multe... Director al redacției române a postului de radio *Europa Liberă*, Dan Ionescu a asigurat transmisiunile de la Munchen, apoi de la Praga, profesionalism și profunzime, discernământ și rafinament, orizont larg și spirit obiectiv... Cei care ascultă și acum Radio Europa Liberă vorbesc tot mai des de o simțită scădere a nivelului emisiunilor și nu este

exclus că acest declin să fie legat tocmai de plecarea de la Praga a dlui Dan Ionescu.

Volumul la care ne referim trebuie asimilat unei cronici a Basarabiei, de la 1989 pînă în 2002, cu firești incursiuni în istoria noastră general românească, dar și cu analize de ordin istoric și geopolitic vizind statele cu care soarta ne-a împreunat, împotriva voinței și a firii lucrurilor: Rusia și Ucraina. Deschizind cartea lui Dan Ionescu, descoperi că istoria cea mai recentă a Basarabiei sovietizate începe... de la alfabetul latin și limba română, mai exact, de la lupta pentru ele. Urmează Independența Republicii Moldova, războiul provocat de Kremlin în Transnistria, reculul entuziasmului de la 1989-1991, revanșa comunistilor filorosi prin gasca partinică a agrarienilor, o nouă tentativă de revenire la democrație și românism, în fine, "viforul roșu" din februarie 2001...

Se pare că nimic, mai mult sau mai puțin semnificativ, nu rămâne în afara câmpului de observare al cronicarului de la *Europa Liberă*: nici manifestațiile studenților de la Chișinău pentru menținerea în învățămînt a limbii, literaturii și istoriei române, nici tragicomedia cu autonomia găgăuză, nici înălțările și prăbușirile partidelor de opoziție, nici martiriul patrioților sechestrați de regimul criminal de la Tiraspol... Factorul, mai bine zis focarul de tensiuni transnistrean e mereu în vizorul lui Dan Ionescu: primejdia pe care unii (mulți!) politicieni și analiști din Vest aveau s-o perceapă abia nu de mult, acest pericol devastator nu numai pentru noi, dar și pentru întreaga Europă, a fost prezentat ca atare, de către conaționalul nostru de la *Europa Liberă*, încă de la cristalizarea lui, în 1991-1992.

Obiectiv și vizionar, Dan Ionescu prezintă în cartea sa o panoramă pe cît de cuprinzătoare, pe atît de clară a situației geopolitice a R. Moldova. La baza materialelor incluse în volum stau, neîndoios, comentariile și analizele făcute de autor de la microfonul *Europei Libere*. În versiune engleză, unele din aceste analize și comentarii au fost tipărite în reviste de

genul faimoasei *Transition*, în diverse rapoarte privind starea de lucruri în Balcani, în Europa Centrală și de Sud-Est sau în spațiul ex-sovietic. O parte din articole au fost inserate în anuarele celebrei Enciclopedii Britanice. Astfel, Dan Ionescu a furnizat Occidentului de-a lungul unui deceniu și mai bine informații complete, exhaustive și maxim posibil de corecte, obiective despre noi. Tot astfel, Dan Ionescu și-a onorat cu brio o datorie pe care, în fond, nu o avea ca angajat și ca șef la *Europa Liberă*, dar în suflet cu certitudine o avea: de a spune adevărul despre românii de la est de Prut acolo unde acest adevăr parcă e dorit, dar parcă nu se dorește să fie chiar gol-golot, ci cumva fardat cu sulemeneli de sorginte dacă nu rusă, apoi la sigur cosmopolită. Profităm de ocazie pentru a-i spune dlui Dan Ionescu, pentru acest efort, un *Multumim frumos - sincer și infinit*. Cine va consulta cartea la care ne-am referit aici, va merge pe drumul cel drept spre noi, fără a se abate spre Răsărit, de unde veneau și vin... da, razele soarelui, dar înaintea lor, de multe ori – tunurile, tancurile, rachetele.

Vlad POHILĂ

* Dan Ionescu, *From SSMR to the Republic of Moldova* ± p.m.r. – Chișinău: Museum, 2002 (Combinatul Poligrafic). – 200 p. – (În lb. engl.).

Paradoxuri poetice din "Librettele" Elenei Vizir

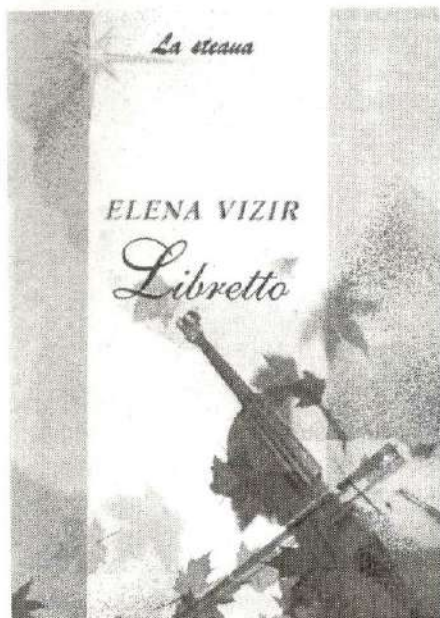
Placheta de versuri "Libretto" (Editura "Prut Internațional", Chișinău) este, cum s-ar zice, un volum compozit, iar Elena Vizir încă își "face vocea" în vederea incursiunilor ulterioare în spațiile poemelor sentimentale. Un lucru însă pare a fi conturat clarisim, autoarea se desprinde de sine pentru a se regăsi în versuri destul de "fragile" cu afectul preocupărilor de a numi unele lucruri destul de exact. Însă această extremă simplitate are o tensiune lirică neobișnuită: poezia există dincolo de cuvinte, ca o realitate invizibilă și cu-

cerită greu: "Eu nu-s un pic de ploaie/ și nu sunt bob de rouă,/ și nu-s o picătură/ de apă de izvor,/ ci sunt un strop de suflet,/ fiintă în văpaie,/ sunt inimă în două/ de simplu muritor." (Monologul lacrimii, p. 49). Confesivă în adevărata sa substanță, lirica Elenei Vizir se impersonalizează prin exprimarea acestei dramatice aventuri a creației. Aproape toate poeziile se grupează într-un ciclu unitar, într-o suită de gravuri lirice despre cele trăite de tînăra autoare. Elocvențele, pronunțările voit banale au scopul să protejeze

prin imunizare, spațiul genuin spre care versul se deschide continuu: "Fie și cu ghimpi,/ Însă veșnic verde,/ Să-mi rămii în timp/ Fără a te pierde./ Ți voi fi în preajmă/ Salcie mlădie./ Frunzele-mi mireasmă/ Între crengi ți-adie./ Iar când s-or usca,/ Face-s-or fărime,/ Tu te-î apleca/ Să le dai țărinei./ Fi-vei veșnic verde,/ Nu doar pînă-n toamnă, - / Pînă se va pierde/ În tăcere/ o doamnă..." (Te vreau brad, p. 50). Insolită prin conștiința realului poeziei, Elena Vizir a făcut din ea elementul central al creației sale. Visele și bucuria, nostalgiile și frumoasele speranțe, toate sunt dispuse de această prezentă, afirmată cu o certitudine pe care nimic nu o poate incita. O altă dominantă a acestui volum este trecerea realului în fabulos, relația dintre cele două planuri fiind însă nu de opoziție, ci de mijlocire: "Încătușat, înlăntuit și adormit/ În pat de lemn sau în perine moi./ Tresari în somn, visînd ce n-ai dorit:/ C-a mai rămas un spațiu între noi./ Că peste el nu poți pasi./ Că nu știi modul cum l-ai suprima/ Și sperî, în vis, c-atunci cînd te-î trezi/ Desertul dintre noi s-a ruina." (Pasivitate, p. 13). Lirismul acționează ca un revelator de simultaneități imprevizibile. Adevărat poetă se vrea un fel de "mag-muzical" prin aceste "librette" care centrează iubirea prin ipostazierea celor doi parteneri în funcție nu de fazele sentimentului, ci de câteva situații fundamentale figurate prin multiplicarea personajelor.

S-au scris și se mai scriu încă versuri izvorite din cele mai bune intenții, care însă nu se ridică pe un fior autentic, așa încît aversurile lirice ale Elenei Vizir, torentul în care par forțat împinse cuvintele, sunt dublate de o vehementă în interiorul imaginii. Versul debutantei noastre e foarte departe de calofilie, de metaforă sentimentală. Am crede că autoarea și-a intuit perfect virtualitatea, orientîndu-se spre o poezie vie, ușor perceptibilă. În "Libretto" Elena Vizir scrie "pentru toți îndrăgostiții", dar nu-și acordă desigur versul cu așa zisul stil comun al nouăzeciștilor. Iată de ce, între poezii debutanți

de azi, autoarea, totuși, a izbutit să reconcilieze bine dezideratele capitale ale liricii – o expresie în genere rezonabilă și un mesaj gemene: "De voi pleca subit/ În ploaie și vînt,/ Lovită de-o putere,/ Fără a lăsa testament de avere,/ Iertare fără a-mi cere.../ Provizoriu,/ Al meu suflet va nimeri-n purgatoriu./ Arzînd,/ Măruntaiele vor scoate pară multicoloră:/ Visările vor arde ca mugurii – cafeniu,/ Cutezanța – ca cerul – albastru,/ Durerea, desigur, - liliachiu./ Bunătatea – galben – ca as-

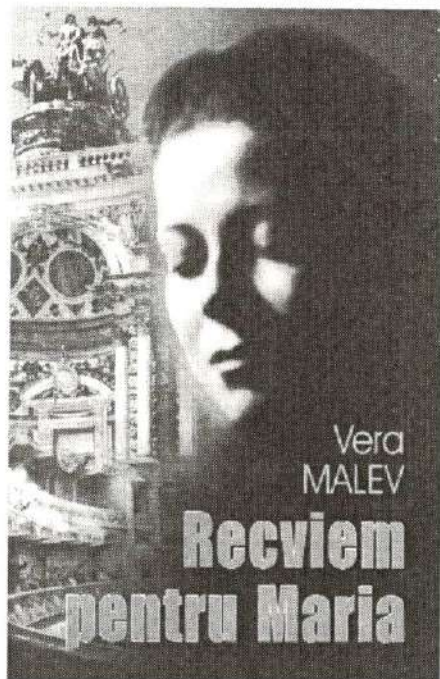
trul;/ Rușinea va scoate pară purpură,/ Ranchiuna – probabil, sură./ Cînd va ncerca Ploaia/ s-aline vâpaia,/ Cînd va vedea Vîntul/ Că-i gata mormîntul,/ Cenușa multicoloră,/ Travestită în auroră/ Vor înălta-o spre Dumnezeu/ În dungi de curcubeu." (Schimbarea la față, p. 46).

Cu regret, peste unele poezii originale, Elena Vizir propulsează și versuri care nu doar eclipsează reușitele, dar lasă și o impresie de versuri ocazionale. Mai așteptăm și alte volume scrise de Elena Vizir, sperăm, în gama do-major.

Vitalie RĂILEANU,
colaborator Centrul Național
de Hasdeologie

Cea mai mare Marie a muzicii lirice românești

Am citit recent o curioasă statistică: fiecare a 20-a româncă se numește Maria... Acest prenume, care în conștiința noastră este asimilat obligatoriu numelui Maicii Domnului, a devenit cu adevărat emblematic în muzica românească: Ma-

ria Tănase, Maria Lătărețu, Maria Drăgan, Maria Ciobanu, Maria Bieșu, Maria Dragomiroiu, Maria Iliuț, Maria Sarabas... Și, desigur, Maria Cebotari! Numai 39 de ani i-a hărăzit Domnul Mariei Cebotari, dar câtă strălucire i-a asigurat într-o viață atât de scurtă și dramatică!

Până pe la finele anilor '80 ai secolului trecut acest nume – Maria Cebotari, și vocea ei de soprană fără seamăn, erau prezente numai în uzul melomanilor din Occident. Deși atât la Chișinău, cât și la București, erau în viață încă mulți oameni care o cunoscuseră "pe vi-ne", o auziseră și o admiraseră, "pe viu", aici nu se putea vorbi despre un nume atât de glorios al Basarabiei și al întregii românimi. Numai de aceea pen-tru că ea cîntase în faimoase săli ale

unor teatre de operă frecventate la timpul lor și de căpeteniile naziste și juca-se în filme care plăceau și acestor căpetenii, inclusiv în pelicula *Odesa în flăcări*, considerată ca o creație profund antisovietică. Este adevărat, în dicționa-rele de specialitate de la București nu-mele Mariei Cebotari a fost totuși inclus și în anii de după cel de-al doilea război mondial. Mai timid, punîndu-se prepon-derent accentul pe talentul muzical de excepție al Mariei Cebotari, s-a scris și la Chișinău, începînd cu anii '70. Muzi-cologul Radion Arabagi a publicat mai întîi cîteva articole, apoi și o monogra-fie întreagă despre cîntăreata Maria Ce-botari. În anii de glorie ai ziarului *Tine-rimea Moldovei* (același deceniu al șap-telea al secolului XX), a apărut o pre-zentare a celebrei noastre pămîntence semnată de Ioan Mănăscuță, iar în re-vista *Femeia Moldovei* a scris despre cea mai mare Marie a muzicii lirice românești Vera Malev.

Vera Malev și-a asumat riscul și cura-jul de a însăla o biografie romantată avînd-o ca protagonistă pe Maria Cebo-tari. Astfel a apărut în 1986 romanul *Recviem pentru Maria*, primit în genere cu interes și simpatie de critica timpu-lui și de cititorii care pe atunci erau fo-arte numeroși și avizi de lectură. În cu-loare se discuta, totuși, că romanul, scris cu simțire și talent, plătește tribut unor calapoade ideologice: de ex., Ma-ria era prezentată excesiv de filorusă și chiar... cu viziuni de stînga, iar culorile Chișinăului din anii '30 erau uneori prea de tot îngroșate în nuanțe sumbre... pentru că nu se putea, conform "doctri-nei" ocupanților sovietici, să fie și ceva lumină în anii de regim burghezo-mosie-resc, specific României Mari!

Ideea unei reeditări a *Recviemului pentru Maria*, cu revizuirea unor mo-mente biografice din roman, prin ajusta-rea lor la adevărul istoric, o avea chiar autoarea. Moartea prematură a împiedicat-o s-o facă, ultimii ani de viață Vera Malev consacrandu-i altui roman, pe ca-

re, de altfel, nu l-a scos la capăt și care, cu regret, încă nu a văzut lumina tiparului, deși, se zice, are contururile unei proze destul de articulate.

Ce nu a izbutit să facă scriitoarea, a făcut sora ei, radiojurnalista Nadejda Malev. M-am bucurat sincer că mi-a încredințat mie redactarea acestui roman, care mă impresionase în genere la prima lectură, după lansarea ediției din 1986. În acei ani scriitoarea trebuia "să spele" astfel imaginea Mariei Cebotari, încât să fie acceptată și de vechilii ideologici de la Chișinău. Nu putea Vera Malev să redea în roman, de exemplu, nici o bine cunoscută declarație a Mariei: "Sunt româncă, iar faptul că mă revindică rușii, italienii, nemții, mă flatează, dar rămân ceea ce sunt: româncă..." Dar prozatoarea știa adevărul despre Maria, acest adevăr ar fi dorit să-l fixeze, în măsura în care i-ar fi permis o scriere beletristică, într-o nouă ediție a *Recviemului*...

Micile intervenții operate în recenta ediție nu au atentat în nici un fel la narațiunea Verei Malev, scrisă cu însufletire și cu talent. Astfel, au fost eliminate zeci de poezii de autori ruși de la începutul sec. XX, de care Maria Cebotari mai curînd nu știa, dar plasarea lor, a unor versuri de Blok sau Briusov, frumoase, de altfel, trebuia să demonstreze că pămînteancă noastră, ajungînd pe culmile gloriei în Occident, nu s-a infectat de "nefasta spiritualitate" de acolo, ci ar fi rămas fidelă culturii ruse, ceea ce corespundea foarte aproximativ realității. Au fost sacrificate unele "reflecții" prosovietice ale Mariei - prea de tot erau acestea trase de pâr: dacă, de pildă, ea s-ar fi bucurat de ocuparea Basarabiei, de către sovietici, în 1940, ar fi lăsat totul baltă la Berlin, Viena sau Milano și ar fi venit fuga să cînte pe scena de la Bolșoi Teatr!...

Maria Cebotari a interpretat peste 40 de roluri celebre pe scene nu mai puțin faimoase din Europa de Vest și America de Nord, contactînd cu notorietăți ale muzicii din acea epocă: o admirau Artu-

ro Toscanini și Richard Strauss, iar Benjamino Gigli declara că e o mare cinste pentru el să se producă în același spectacol de operă cu Maria Cebotari. A jucat în opt filme, alături de vedete ale cinematografului de atunci, inclusiv alături de soțul ei, Gustav Diessl. Era Maria noastră pe cît de talentată, pe atît de spontană, extrem de emotivă, mistuită de spaime și neliniști, poate și de presimțirea unui final prea de tot grăbit. Își iubea patria - la București se simtea mai bine decît la Berlin, atunci cînd ambele orașe se aflau în stare de război. Și își iubea, desigur, baștina... pare acum incredibil ce putere de atracție aveau pentru Maria Cebotari - cea răsfățată de splendorile capitalelor vest-europene - unele obiective din centrul "clasic" al Chișinăului: Catedrala, cinematograful *Odeon*, o cafenea de la parterul Primăriei, inexistentă acum, clădirea unde Sfatul Țării votase unirea Basarabiei cu România și unde făcuse studii muzicale, în fine, actualul Sediul Central al BM "B. P. Hasdeu", unde în acea epocă se afla hotelul *Suisse* și unde trăsesese și Maria Cebotari, celebră deja.

Țin să menționez că la apariția acestui roman al Verei Malev, care își va găsi (sau regăsi) cu certitudine admiratorii, și-au adus contribuția cîteva distinse doamne: Nadejda Malev, despre al cărei aport am amintit deja, Raisa Suveică, directoarea editurii *Cartea Moldovei*, și Valentina Buzilă, redactor - șef la aceeași casă de editură.

Prin tipărirea cu litere latine a *Recviemului*... s-a făcut și un gest reparatoriu față de memoria celebrei Mariei Cebotari, dar și a prozatoarei Vera Malev, care nu ar fi scris o asemenea proză dacă nu întrunea datele necesare, în primul rînd, har de naratoare, apoi o simțire aparte, care se numește în mod diferit, dar noi optăm pentru calificativele de simțire pur omenească și de apartenență la o națiune - aceeași cu a Mariei Cebotari.

Vlad POHILĂ

* Vera Malev. *Recviem pentru Maria*: roman / pict. I. Olinik, pref. Andrei Lupan. - Chișinău: Cartea Moldovei, 2004 (F.E.P. Tipografia Centrală). - 416 p.

Alexandru
HORĂȚIU
FRIȘCU

Cînd muza zburdă

Lui Ion Vieru

La lansarea volumului de poezie
"Prin valuri"

Ai versuri inspirate,
Ce în adînc te sapă,
Păcat că-s scrise-n valuri,
Și-au tras puțină apă.

Lui Tudor Octavian

La apariția volumului "Tratat de
înjurături"

Noi înjuram și pîn-acum,
Dar o făceam prea nu știu cum...
De astăzi însă mai departe
Vom injura totii... ca la carte.

Lui Mircea Dinescu

La lansarea cărții "O beție cu Marx"

Dragă Mircea, te-am ruga,
De băut lui Marx nu-i da:
El, știi, treaz cite-a făcut,
Dar inchipuie-ți băut.

Unui deputat,
care a zis "atotștiutor" că
Eminescu a trăit bine-merci din
vînzarea cărților sale de poezie
Știam, la carte nu te-ai rupt,
Și azi cu lux ne-ai dovedit:
Cit Eminescu a vîndut,
Tu cam atîta ai citit.

Cartea pe meridiane

Un succes incredibil

Lynne Truss e o jurnalistă și scriitoare, trecută de prima tinerețe, dar care nu s-a distins pînă anul trecut, cînd s-a apucat să scrie o carte despre folosirea punctuației în limba engleză, intitulată *Eats, Shoots and Leaves*. Avînd în vedere subiectul, Editura Profile Books n-a tras decît 15 mii de exemplare. Dar de a doua zi după lansare, librăriile din toată Marea Britanie au început să ceară tot mai multe exemplare din cartea Lynnei Truss, astfel încît, după o săptămînă, tirajul ajunsese la 540.000 de exemplare. Autoarea, uluită de acest succes, a declarat că habar n-are ce va face cu cei peste un milion de euro care-î revin ca drepturi de autor.

Scrisori alese

Marcel Proust a avut o uriașă corespondență pe care Philippe Kolb a publicat-o la Editura Plon într-o ediție critică în 21 de volume solide (cam 700 de pagini fiecare), ediție distinsă

cu Marele Premiu al Academiei Franceze și adresată specialiștilor. Pentru a da unui public mai larg ocazia de a pătrunde în intimitatea unuia dintre cei mai importanți scriitori francezi al secolului trecut, Editura Plon a alcătuit o selecție din scrisorile lui Proust, într-un singur volum, de 1.500 de pagini.

Despre blonde

Extraordinara fascinație pentru părul blond, urmărită din antichitate și pînă azi, constituie subiectul cărții *On blondes* de Joanna Pitman, apărută la Editura Bloomsbury. Eseista britanică evocă strălucit mitul blondei, de la Homer și "lina de aur" a Afroditei, trecînd prin pictura religioasă a Evului Mediu și pînă la ideea de superioritate rasială a naziștilor. Fetișism colectiv ce străbate vremurile, părul blond e și sursa unei schizofrenii durabile: e asociat frumuseții, inocenței, sfințeniei, dar și prostiei și viciului.

Știați că...

... numele real al poetului Jean Moreas a fost Jannis Papadiamantopoulos? Poet grec de limbă franceză, de rafinată inspirație, este cunoscut mai ales ca teoretician al simbolismului.

... Cyrano de Bergerac, eroul piesei cu același nume de Edmond Rostand (1868-1918), a fost un personaj real din lumea literară? A trăit între 1619-1655 și a descris, printre altele, un zbor spre Lună.

... unul dintre cei mai de seamă lirici ai antichității grecești a fost poetul teban Pindar (circa 521 - circa 444 sau 438 î. Ch.)? Din opera sa, *Odele triumfale*, compuse în cinstea învingătorilor la jocurile panelenice, sunt singurele care s-au păstrat integral.

... după romanele lui Georges Simenon s-au făcut pînă acum 45 de filme? Construcția limpede, scriitura seacă sunt ideale pentru ecranizări.

... casa natală a lui Vladimir Nabokov din Sankt-Petersburg, înainte de a deveni muzeu închinat memoriei scriitorului, după 1990, a fost morgă? Dar se pare că zilele *Muzeului lui Nabokov* sunt numărate, fiindcă primăria orasului a amenințat că-l va închide deoarece nu a mai plătit de

cinci ani chiria.

... o nouă bibliotecă publică în valoare de 165,5 mln de dolari s-a deschis la Seattle, orașul în care trăiește și-și conduce afacerea Microsoft Bill Gates?

Biblioteca Centrală din Seattle, deschisă pentru public la 23 mai 2004, are 363.000 metri pătrați cu o capacitate de stocare de peste 1,45 milioane cărți, și o expectanță de 8.000 vizite zilnice în primul an de funcționare. Amenajată de designerul Rem Koolhaas, are 11 niveluri din care 10 pentru public. Una din piesele revoluționare de design este "Spirala Cărții", care serpuiește prin patru niveluri cu cărți și de fapt găzduiește colecția de non-ficțiune a bibliotecii. Conceptul neobișnuit de design permite bibliotecii să-și mărească colecția de non-ficțiune fără a afecta ordinea sistemului zecimal Dewey. Inima bibliotecii este Camera Învălmășelii (Mixing Chamber). Astfel mai e denumită secția referințe, de la etajul cinci, echipată cu 400 de computere și utilaje de comunicare wireless folosite de personalul de referință pentru a asigura o eficiență sporită a utilizării timpului de lucru.

Selectie de
Al. H. F.

A PROPOS... Nu-î așa că ați citit cu interes aceste pagini, cu epigrame și fapte diverse din lumea artelor? Și dacă v-au plăcut poeziile, și dacă v-au captivat curiozitățile... – felicitări autorului, dlui Alexandru Horațiu Frișcu! Cu atât mai mult cu cât, cum s-ar spune printre umoriști, bunul și talentatul nostru coleg "e de adălmaș". 55 de ani - căci acesta ar fi motivul "adălmașului" – s-ar părea că nu mai e de glumă. Însă Muza lui Al. H. Frișcu zburdă tot mai sprinten și mai elegant prin presa de la Chișinău, poposește și la edituri. Profitînd de ocazie, îi spunem și noi lui Alexandru Horațiu Frișcu un călduros MULȚI ANI! cu multă sănătate și nu mai puțină inspirație!...

Cum percep oamenii mari cartea, lectura, biblioteca...

- Citește! Citește mereu, creierul tău va deveni un laborator de idei, din care vei întocmi înțelesul și filozofia vieții. (**Mihai Eminescu**)
- O carte bună este o faptă bună. (**Ion Luca Caragiale**)
- Cărțile trebuie să fie oglinzile de aur ale realității. (**Mihai Eminescu**)
- O, sfintele mele cărți, mai bune și mai rele, pe care soarta mi le-a scos în cale, cit vă datorez că sînt om, că sînt om adevărat. (**Nicolae Iorga**)
- Cărțile au aceiași dușmani ca și omul: focul, umiditatea, animalele, timpul; dar și propriul lor conținut. (**Paul Valery**)
- Opera care se citește are prezent; cea care se recitește, are viitor. (**Alexandre Dumas-Le fils**)
- Cartea bună e ca și o conversație cu un om deștept. (**Lev Tolstoi**)
- În orice bibliotecă, scriitorii în viață alcătuiesc o minoritate înfimă; marii cititori stau toată viața de vorbă cu morții. (**Garabet Ibrăileanu**)
- Lectura înaripează sufletul. (**Voltaire**)
- O carte bună înlocuiește o prietenie, dar o prietenie nu poate înlocui o carte bună. (**Vasile Conta**)
- Înainte de orice, scopul unei cărți este să te facă să gîndești. (**Honore de Balzac**)
- O carte este un monument public; or, orice monument trebuie să fie mare și solid. (**Vauvenargues**)
- Îmi plac cărțile neapărat necesare. Cărțile fără care e greu sau cu neputință să trăiești. (**Marin Preda**)
- Nu va ajunge nici înțelept, nici învățat animalul încărcat cu citeva cărți: cum va putea el afla, cum va putea ghici acest cap sec dacă pe el sînt lemne sau cărți? (**Saadi**)
- Trăiești cit durează cărțile tale. (**Romulus Vulpescu**)
- Citirea fără reflecție este ca mîncarea fără digestie. (**Edmund Burke**)
- Trîind în strîmtoare și hulă, omul a izbutit să se răscumpere și să se depășească, născocind graiul scris și în sfîrșit cartea... Uite, mii de mînti trăiesc lîngă tine, în rafturile tale... Pînă la cărți rămîne mărturie - cimitirul. L-a învins biblioteca. Ai scăpat de mormînt... (**Tudor Arghezi**)
- Cititorul să zică la mîntuirea cărții tale, nu: am citit o carte, ci: am cunoscut un om. (**Nicolae Iorga**)
- Cartea nu aduce doar leac la suflet, dar și vindecă de lene și lașitate. (**Tudor Arghezi**)
- A citi autori, nu cărți izolate. (**Constantin Noica**)
- A scrie o carte înseamnă a face actul social al frumuseții și înțelepciunii. (**Nicolae Iorga**)
- Știu cînd o carte este bună. Criteriul este simplu: ea trebuie să te muște în lumea pe care o deschide. (**Gabriel Liiceanu**)
- Cărțile noi au un singur inconvenient: ele nu ne lasă timp să le citim pe cele vechi. (**Anonim**)
- Cetitul unei cărți e o convorbire cu autorul, de aceea se cere liniște, să se audă un singur glas, acela al inspirației venite de departe în spațiu și în timp. E un lucru de taină care pretinde izolare. Cuvintele fermecate nu pătrund oricînd și oriunde. (**Nicolae Iorga**)
- În restrîmte, singură, cartea, nu te-a părăsit și a rămas să te mîngieie. (**Tudor Arghezi**)

Calendarul aniversărilor culturale 2004

OCTOMBRIE

100 de ani de la nașterea prozatorului și dramaturgului englez **GRAHAM GREENE** (2 oct. 1904 - 1991).

50 de ani de la apariția la Chișinău a săptăminalului "**LITERATURA ȘI ARTA**" ("Învățătorul Moldovei", "Cultura Moldovei", "Cultura") (3 oct. 1954).

70 de ani de la nașterea muzicianului (clarinetist) și profesorului **EUGENIU VERBIȚCHI** (4 oct. 1934).

70 de ani de la nașterea lui **IACOB BUMBU**, biolog, specialist în domeniul biochimiei, profesor universitar (5 oct. 1934).

75 de ani de la nașterea istoricului și criticului literar român **ION DODU BĂLAN** (5 oct. 1929).

90 de ani de la nașterea etnografului și exploratorului norvegian **THOR HEYERDAHL** (6 oct. 1914).

70 de ani de la nașterea poetei și interprete ruse **NOVELLA MATVEEVA** (7 oct. 1934).

130 de ani de la nașterea pictorului și arheologului rus **NIKOLAI RERIH** (Roe-rich) (9 oct. 1874 -13 dec. 1947).

125 de ani de la nașterea lui **SERGIU VICTOR CUJBĂ**, poet, prozator și dramaturg român, originar din Basarabia (10 oct. 1879 - 18 mart. 1937).

70 de ani de la nașterea lui **SERGIU CHIRCĂ**, economist, membru de onoare al Academiei Române (10 oct. 1934).

75 de ani de la nașterea actriței române de film **OLGA TUDORACHE** (11 oct. 1929).

70 de ani de la nașterea istoricului român, membru titular al Academiei

Române, **ALEXANDRU ZUB** (12 oct. 1934).

90 de ani de la nașterea lui **ȘTEFAN PASCU**, istoric român, profesor și editor, membru titular al Academiei Române (14 oct. 1914 - 2 noiemb. 1998).

160 de ani de la nașterea filozofului și poetului german **FRIEDRICH NIETZSCHE** (14 oct. 1844 -25 aug. 1900).

190 de ani de la nașterea lui **MIHAIL LERMONTOV**, poet, prozator și dramaturg rus (14 oct. 1814 -27 iul. 1841).

60 de ani de la nașterea istoricului și muzeologului **NICOLAE RĂILEANU** (16 oct. 1944).

75 de ani de la nașterea **AGNESEI ROȘCA**, poetă, eseistă, traducătoare (17 oct. 1929).

60 de ani de la nașterea dansatorului **ION RUSU** (19 oct. 1944).

75 de ani de la stingerea din viață a lui **ALEXANDRU DAVILA**, dramaturg, prozator și regizor român (12 febr. 1862 -19 oct. 1929).

65 de ani de la nașterea lui **DUMITRU MATCOVSCHI**, poet, prozator, dramaturg și publicist, academician (20 oct. 1939).

150 de ani de la nașterea poetului francez **JEAN-ARTHUR RIMBAUD** (20 oct. 1854 - 10 noiemb. 1891).

160 de ani de la nașterea actriței franceze **SARAH BERNHARDT** (22 oct. 1844 - 26 mart. 1923).

380 de ani de la nașterea cărturarului umanist, Mitropolit al Moldovei, **DOSOFTEI** (26 oct. 1624-13 dec 1693).

80 de ani de la nașterea prozatorului **ION CONSTANTIN CIOBANU** (27 oct. 1924 - 19 ian. 2001).

100 de ani de nașterea lui **ALEXANDRU KIDEL**, istoric, bibliograf și publicist (28 oct 1904 - 10 mart. 1986).

215 ani de la nașterea **ELENEI ASA-CHI (Hellene Teyber)**, compozitoare, cîntăreată, pianistă de origine austriacă (sotia lui Gheorghe Asachi) (30 oct. 1789 - 9 mai 1877).

75 de ani de la apariția la Chișinău a revistei bisericești "**MISIONARUL**" (oct. 1929 - 1944).

460 de ani de la nașterea pictorului spaniol de origine greacă **EL GRECO** (oct. 1544 - 7 apr. 1614).

60 de ani de la înființarea **BIBLIOTE-CII NAȚIONALE PENTRU COPII "ION CREANGĂ"** din Chișinău (oct. 1944).

NOIEMBRIE

100 de ani de la apariția la Chișinău a cotidianului **BESSARABSKAIA JIZNI**" (1 noiemb. 1904 - mart. 1918).

75 de ani de la nașterea scriitorului român **VASILE NICOLESCU** (1 noiemb. 1929 - 31 mai 1990).

150 de ani de la stingerea din viață a poetului și folcloristului român **ANTON PANN** (1796 - 2 noiemb. 1854).

135 de ani de la nașterea **IULIEI HAS-DEU**, poetă română de expresie franceză (2 noiemb. 1869 - 29 sept. 1888).

60 de ani de la stingerea din viață a poetului, prozatorului și publicistului **TEODOR NENCEV** (9 mart. 1913 - 3 noiemb. 1944).

80 de ani de la nașterea istoricului literar și profesorului universitar român **PAUL CORNEA** (3 noiemb. 1924).

50 de ani de la stingerea din viață a pictorului și desenatorului francez **HENRI MATISSE** (31 dec. 1869 - 3 noiemb. 1954).

175 de ani de la stingerea din viață a lui **ANDRONACHE DONICI**, jurist și om de stat din Principatul Moldovei (cea 1760 - 4 noiemb. 1829).

70 de ani de la înființarea **TEATRULUI DRAMATIC "A. P. CEHOV"** din Chișinău (5 noiemb. 1934).

125 de ani de la nașterea istoricului literar român **PETRE HANEȘ** (5 noiemb. 1879 - 17 apr. 1966).

50 de ani de la nașterea lui **ALECU RENIȚĂ**, jurnalist, ecolog, presedintele Mișcării Ecologiste din Moldova (8 noiemb. 1954).

75 de ani de la nașterea lui **ION BRAD**, poet, prozator, publicist și dramaturg român (8 noiemb. 1929).

75 de ani de la nașterea compozitoarei ruse **ALEKSANDRA PAHMUTOVA** (9 noiemb. 1929).

160 de ani de la stingerea din viață a fabulistului, prozatorului, dramaturgului și jurnalistului rus **IVAN ANDREEVICI KRÎLOV** (2 febr. 1769 - 9 noiemb. 1844). 70 de ani de la nașterea violonistului și dirijorului

DUMITRU BLAJINU (11 noiemb. 1934). 60 de ani de la nașterea actriței de teatru și film **DINA COCEA** (12 noiemb. 1944).

135 de ani de la stingerea din viață a lui **GHEORGHE ASACHI**, scriitor, cărturar, îndrumător și animator al vieții artistice și culturale, organizator al școlilor naționale din Moldova, inițiatorul învățămîntului artistic și ingineresc în scolile moldovenești (1 mart. 1788 - 12 noiemb. 1869).

100 de ani de la nașterea folcloristului român **AUREL POP** (12 noiemb. 1904 - ?).

75 de ani de la nașterea filologului român, fost director al Bibliotecii Centrale Universitare "Mihai Eminescu" din Iași, **MIHAI BORDEIANU** (12 noiemb. 1929 - 31 dec 1985).

75 de ani de la nașterea actorului rus de teatru și film **ROLAN BÎKOV** (12 noiemb. 1929).

1650 de ani de la nașterea filozofului roman **AURELIUS AUGUSTINUS** (13 noiemb. 354 d. Hr. - 20 aug. 430 d. Hr.).

60 de ani de la stingerea din viață a poetei române **MAGDA ISANOS** (17 apr. 1916 - 17 noiemb. 1944).

85 de ani de la stingerea din viață a scriitorului și publicistului român **ALEXANDRU VLAHUȚĂ** (5 sept 1858-19 noiemb. 1919).

75 de ani de la nașterea radiojurnalistei și traducătoarei **VANDA ZADNI-PRU** (20 noiemb. 1929).

100 de ani de la nașterea lui **ALEKSEI VEDENSKI**, scriitor rus pentru copii (23 noiemb. 1904 -19 dec 1941).

100 de ani de la nașterea prozatorului și poetului român **NICOLAE CREVEDIA** (24 noiemb. 1904 - 5 noiemb. 1978).

140 de ani de la nașterea pictorului și graficianului francez **HENRI DE TOULOUSE-LAUTREC** (24 noiemb. 1864 - 9 sept. 1901).

70 de ani de la nașterea compozitorului rus de origine germană **ALFRED ȘNITKE** (24 noiemb. 1934 - 3 aug. 1998).

100 de ani de la nașterea lui **MECISLAV PELEAH**, doctor în științe agricole, profesor universitar (25 noiemb. 1904 - 17 febr. 1981).

190 de ani de la nașterea actorului și autorului dramatic român **MATEI MILLO** (25 noiemb. 1814 - 9 sept. 1896).

60 de ani de la nașterea biblioteconomistului **PETRU RACU** (26 noiemb. 1944).

110 ani de la nașterea lui **NORBERT WIENER**, matematician american, fondatorul ciberneticii (26 noiemb. 1894 - 19 mart. 1964).

80 de ani de la nașterea **NINEI CASIAN (RENE ANNIE)**, poetă, prozatoare și traducătoare română (27 noiemb. 1924).

80 de ani de la nașterea dansatoarei și artistei de balet **ANTONINA GALUSTEAN** (28 noiemb. 1924).

175 de ani de la nașterea lui **ANTON RUBINȘTEIN**, pianist, dirijor, pedagog și compozitor rus (28 noiemb. 1829 - 20 noiemb. 1894).

90 de ani de la nașterea cîntăreței de muzică populară **TAMARA CIOBANU** (29 noiemb. 1914 -23 oct. 1990).

90 de ani de la nașterea medicului chirurg și pediatru **NATALIA GHEORGHIU** (29 noiemb. 1914 - febr. 2001).

80 de ani de la stingerea din viață a compozitorului italian **GIACOMO PUC-CINI** (22 dec. 1858 - 29 noiemb. 1924).

160 de ani de la stingerea din viață a cărturarului român, originar din Basarabia, **IOAN ALBOTEANU** (1757 - 30 noiemb. 1844).

100 de ani de la nașterea lui **GAVRIL POP**, teolog greco-catolic, profesor și publicist român (30 noiemb. 1904 - 21 noiemb. 1990).

130 de ani de la nașterea lui **PAUL ZARIFOPOL**, publicist, eseist și critic literar român (30 noiemb. 1874 - 1 mai 1934).

80 de ani de la nașterea istoricului român **NICOLAE STOICESCU**, membru de onoare al Academiei Române (30 noiemb. 1924).

70 de ani de la stingerea din viață a epigramistului român **CINCINAT PAVEL-LESCU** (2 noiemb.1872 - 30 noiemb. 1934).

130 de ani de la nașterea omului politic britanic **Sir WINSTON LEONARD SPENCER CHURCHILL** (30 noiemb. 1874 - 24 ian. 1965), laureat al Premiului Nobel pentru literatură.

DECEMBRIE

200 de ani de la nașterea criticului literar francez **CHARLES-AUGUSTIN SAINTE-BEUVES** (3 dec. 1804 - 13 oct. 1869).

70 de ani de la nașterea dansatoarei de balet **GALINA MELENTIEVA** (5 dec 1934).

50 de ani de la nașterea Protoiereu-

lui mitrofor **ION CIUNTU**, teolog, publicist, paroh al Catedralei "Sfintii Teodor Tiron și Teodora de la Sihla", consilier cultural al Mitropoliei Basarabiei (5 dec. 1954).

140 de ani de la nașterea lui **NICODIM MUNTEANU**, patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, membru de onoare al Academiei Române (6 dec. 1864 - 27 febr. 1948).

70 de ani de la nașterea actriței române de teatru și film **LEOPOLDINA BĂLĂNUȚĂ** (10 dec. 1934 - 14 oct. 1998).

200 de ani de la nașterea matematicianului german **KARL GUSTAV IACOB JACOBI** (10 dec. 1804 - 18 febr. 1851).

75 de ani de la nașterea lui **MARIN BUCUR**, istoric literar, eseist și prozator român (12 dec. 1929 - 5 febr. 1994).

80 de ani de la nașterea biblioteconomistului **NICOLAE SANALATI** (13 dec. 1924).

50 de ani de la nașterea jurnalistei **ALA MĂNDĂCANU**, activistă pe țărîm obștesc (14 dec. 1954).

180 de ani de la nașterea pictorului francez **PIERRE (CECILE) PURIS DE CHAVANNES** (14 dec. 1824 - 24 oct. 1898).

180 de ani de la nașterea lui **VASILE MANIU**, dramaturg, istoric și publicist român, membru titular al Academiei Române (18 dec. 1824 - 10 mart. 1901).

75 de ani de la nașterea academicianului **ANDREI URSU**, specialist în domeniul pedagogiei, geografiei și ecologiei (20 dec. 1929).

150 de ani de la nașterea lui **IOAN NĂDEJDE**, publicist, istoric și jurist român (20 dec. 1854 - 28/29 dec. 1928).

100 de ani de la nașterea lui **AURELIAN SACERDOȚEANU**, istoric medievist, arhivist și profesor român (20

dec. 1904 - 7 iun. 1976).

310 ani de la nașterea lui **VOLTAIRE (FRANCOIS-MARIE AROUET)** poet, dramaturg, eseist, romancier, nuvelist, istoric și filozof francez (21 dec. 1694 - 30 mai 1778).

200 de ani de la nașterea scriitorului englez **BENJAMIN DISRAELI** (21 dec. 1804 - 19 apr. 1881).

150 de ani de la nașterea lui **JULES LOUIS GILLIERON**, lingvist francez, originar din Elvetia, membru de onoare al Academiei Române (21 dec. 1854 - 26 apr. 1926).

170 de ani de la nașterea pictorului rus **VASILI PEROV** (23 dec. 1834 - 10 iun. 1882).

160 de ani de la nașterea prozatorului și publicistului rus **VASILI NEMIROVICI-DANCENKO** (23 dec. 1844 - 18 sept. 1936).

70 de ani de la nașterea poetului și cineaștului **GHEORGHE VODĂ** (24 dec. 1934).

150 de ani de la nașterea actriței române **ARISTIZZA ROMANESCU** (24 dec. 1854 - 17 iun. 1918).

350 de ani de la nașterea matematicianului elvețian **JACOBI BERNOULLI** (27 dec. 1654 - 16 aug. 1705).

50 de ani de la nașterea **NATALIEI BAHCEVAN (Sidorencu)**, pictoriță-scenografa și regizoare de film (28 dec. 1954).

100 de ani de la nașterea compozitorului rus **DMITRI KABALEVSKI** (30 dec. 1904 - 17 febr. 1987).

90 de ani de la nașterea folcloristei române, originară din Basarabia, **TATIANA GĂLUȘCĂ - CĂRȘMARIU** (31 dec. 1914 - 30 apr. 1993).

75 de ani de la nașterea academicianului **VICTOR KOVARSKI**, specialist în domeniul fizicii teoretice, doctor habilitat în științe fizico-matematice, profesor universitar, membru corespondent al A. Ș. M. (31 dec. 1929).